

Folkehelsemeldingen - innspill

Organisasjoner

Bakketun Fysioterapi
Bjelleland gard
EMF Consult AS
Fagforbundet
FELO, Brita Røksund
FELO, Mona Olsen
FELO, Tone Fiane Christensen
Folkets Strålevern, Sissel Halmøy
Gikt og Frostriers Forening
Imperia
Nei til smartmålere
Norsk Forum for Bedre Innemiljø_
Stopp smartmålerne
Voksne Ressurser
Våge skule

Privatpersoner

Aina Margrethe Jensvold
Alice Teunis
Anne Grete Brørvik
Anne-Kjersti Nymo
Ann-Kristin Ødegaard
Anton Notna
Antoinette Janssen
Are Hegrund
Arne Leonhardsen
Arnstein Skotnes
Asbjørn Galaasen
Astrid Orvedal
Bente Varly
Berit Kristin Spangrud Kilen
Birgit Wik
Bodil Ann Hjelle
Camilla Eide
Camilla Hyllseth
Cathrine Høst
Cathrine Kjus
Christina Nesjenger
Cornelia Gåskjenn
Dag Gabrielsen
Dag Inge Hansen

Dan Kanihelpyuu
Einar Flydal
Eirik Grønner
Elisabeth Bølskog
Ellen Goli
Ellen Skjæggestad
Else K. Nordhagen
Erik Byre
Eva Jensen
Eva Martine Bull
Eva Svarverud
Ewa Larsen
Frode
Frode Røsholdt
Gerd Ragnhild Jentoftsen.
Gillian Godtfredsen
Grete Nina Aske
Grethe Rønning
Grethe Rudqvist
Gunhild Marie Øyen
Gunn Helen Sæther
Halvard Kallestad
Halvor Torp
Hanne S. Thygesen
Hanne Varildbakken
Hans Petter Bjørnstad
Hans Petter Nyvoll
Harald Brorson
Hardy Harry Micheel
Hege Kramviken
Heidi Sæter
Helene Kofoed
Hella Krüger
Hilde Hansen
Hildegunn Aadland
Inger Johanne Kolstad
Ingrid Walther
Ingrid Wreden Kåss
Ingriid Stella Oppebøen
Jan Johansen
Jan Rokstad
Janne Horn Erath
Janne S. Henriksen
Jeanette Ohrem Stamper
Johan Wirtz
John Iversen
Jonathan Bjørklund
Jorunn Holtan

Jostein Eliassen
Kari Haugsdal
Karin Eckberg
Kenneth Fjeld
Kenneth Hedin
Kim Allingham
Kirsti Haram
Knut Harald Linberg
Kristin Hauksdottir
Kristin Olsen
Kristine Tamara Leidal
Lars Henrik Skramstad
Lene Hannisdahl Haug
Linda
Linda Hermansen
Linda Hope
Linda Nyborg
Line Sandvig
Lone Haugland
Mats Rohde
Magne Steinmo
Mari Eriksson Rosman
Marianne Bjerkly
Marit Andersen
Marit Grendstad
Mary Ann Melstveit
Melinda Merunada
Mette Edh
Mikkel Hannisdahl Haug
Mona Storm Andersen
Niels Gerhard Johansen
Nina Cecilie Johnsen
Nina Onsrud
Nils Erling Johannessen
Odd Hallgeir Meidal
Odd-Gunnar Roed
Per Halle
Petter Lossius
Pia Iren Andresen
Pia Riis Andersen
Ragna Heffermehl
Ragnhild Marie Næss
Randi Dølbakken
Rebecca Rysst
Reidun Knudsen Almås
Reino Sørli
Renate Karin Helga Hansen
Robert Aasen

Roger Dyrøy
Roger Eriksen
Roger Ilstad
Roy Fredriksen
Rune Hansen
Sandy Lunøe
Sebastiaan van der Velden
Sigrun Brænd
Silje Haraldsvik
Sissel Johannessen
Sissel Lossius
Siv Sandbu
Sjaak Filius
Sol Olsvik
Solfryd Larsen
Solveig Lading
Steinar Eilertsen
Steinar Lode
Stig Nordbø Børsheim
Stine Beathe Yap
Susanne Maria Dörfler
Svein Helmersen
Svein Kjetil Storetvedt
Svein Olav Espeland
Sølvi Westlie Løvendahl
Terje Sørskog
Thomas Jacob Middelthon
Thomas Jenssen
Thor Gunnar Hansen
Tom Amsen
Tommy Johnsen
Tor Johnsen
Tor Rossevik
Torhild Hansen
Torild Hvaal Møller
Torleif Dønnestad
Tove Anita Olsen
Tove Bye Glomsås
Tove Elisabeth Rostad
Trine Wiik Jacobsen
Trond Andreassen
Trond Martin Skjerpe
Trond Peter Skjønberg
Unni Eggen
Veronica Sætre
Vibeke Helgesen Ekroll
Vidar Larsen
Viggo Iversby

Viggo Jordahl
Walter Drexel
Øystein Kvam
Øyvind Hausberg

Organisasjoner

Bakketun Fysioterapi

Elektromagnetisk og mikrobølgestråling

Er bekymret for den stadig økning av trådløst nettverk og stråling som vi utsettes for på jobb, i skole, i det offentlige rom og i private hjem.

Har egen erfaring med helseplager fra magnetiske felt rundt varmekabler, stråling fra trådløst nettverk (wifi, bluetooth etc) og trådløse telefoner.

I min jobb har jeg gått på gulv med varmekabler i 38 år. Etter ca 10 år begynte føttene å bli følelsesløse og blodsirkulasjonene i beina ble påvirket slik at neglene stoppet å vokse og etter hvert begynte å bli forkrøplet. Skjønte ikke sammenhengen før noe fortalt om at i USA var disse varmekablene forbudt pga den elektromagnetiske strålingen. Jeg hadde da varmekablene bar på natta og slo de av på dagen da jeg var på jobb. Det gikk 3-4 år, så merket jeg at neglene begynte å vokse igjen og nå vokser de neste som normalt og nummenheten i føttene er blitt mindre.

Jeg bruker endel PC i jobbsammenheng og hadde anskaffet meg trådløs mus. Etter en god stund begynte jeg å få smerter i høy hånd og håndledd. Ble us hos lege for revmatisme, det var negativt. Byttet ut musen til kablet. Etter noen uker var smertene i høy hånd og håndledd borte.

Fikk en skritt-teller med bluetooth i present. Etter å ha hatt den på håndleddet ca 3 min, begynte hele høy arm og verke. Jeg fortsatte å ha den på noen dager, og verkingen ble så intens at jeg ikke fikk sove på natten. Tok den av og plagene forsvant.

Har mobiltelefon som jeg oppbevarer i høy lomme når jeg ikke er i ro. Når jeg har koblet til wifi eller mobilt bredbånd, begynner høy lår å veke og svi ett noen minutter. Slår jeg det av, blir ubehaget borte.

Av min erfaring kan jeg konkludere at ved langvarig eksponering for elektromagnetiske stråler eller mikrobølgestråler, vil kroppen etter hvert begynne å reagere med ubehag og fysiske manifestasjoner. Er meget engstelig hva som skjer med de som vokser opp i dag og hele tiden er omgitt av denne trådløse strålingen fra WIFI, bluetooth, smartmålere etc.

Bjelleland gard

innf av Ams

Nå må myndighetene komme på banen å få tatt i bruk førevar prinsippet anng all stråling vi blir påført i samfunnet og nå også i våre hjem, det finnes mange som sliter med plager forårsaket av EMF å siden AMS målerene er umulig å slå av, er dette den største trusselen inntil 5G kommer, 10000000 microvatt/m² er da den termiske oppvarmingen starter, denne mååå drastisk ned umiddelbart. mvh Arnstein Skotnes

EMF Consult AS

Innspill til ny folkehelsemelding 2018.

I forbindelse med at Eldre- og folkehelseministeren søker innspill til ny stortingsmelding om folkehelsen ønsker jeg å sette fokus på en voksende og undervurdert miljø-/helseutfordring.

Basert på egen erfaring gjennom flere år med måling og sanering av elektromagnetiske felt (EMF) i norske hus, leiligheter, kontorbygg og arbeidsplasser vil jeg benytte anledningen til å be **Helse- og omsorgsdepartementet om å revidere sin kunnskapsstatus på området elektromagnetiske felt og helse.**

Min erfaring er at EMF er sterkt undervurdert som helserisiko i folks hverdag. Jeg har flere eksempler på at ved å eliminere EMF fra bl.a. sove- og oppholdsrom opplever folk å få bedre søvn og reduksjon av helseplager. Hjerterytme-, blodtrykk- og hudproblemer har i enkelte tilfeller forsvunnet over natten! - Reduksjon av EMF på arbeidsplass har også ført til at arbeidstakere har kommet raskere tilbake fra sykemelding og kan fungere i jobben.

Ønsker Eldre- og folkehelseministeren å fokusere på god folkehelse kan hun ikke unnlate å se nærmere på denne miljøutfordringen. EMF MÅ komme på agendaen og inngå som et av kriteriene i en handlingsplan mot bedret folkehelse.

EMF og helse - et relativt kontroversielt tema

Innen helsepolitikken finnes mange rapporter om EMF som peker i flere retninger. I hovedsak så er det to flanker hvor Statens Strålevern (og HoD) står på ene siden og påstår at det KUN er termisk oppvarming av vev og akutte nevrolog

[WHO's organ International Agency for Research on Cancer \(IARC\)](#) konkluderer i rapporten «Evaluation of carcinogenic risk to humans» utgitt i 2001 at; Extremely low-frequency magnetic fields are possibly carcinogenic to humans (Group 2B). Group 2B inneholder bl.a. bensin, bly, nikkel og DDT. Samme konklusjon gjorde de i mai 2011 hvor ["IARC CLASSIFIES RADIOFREQUENCY ELECTROMAGNETIC FIELDS AS POSSIBLY CARCINOGENIC TO HUMANS – Group 2B"](#)

[Europarådets resolusjon nr. 1815 av 27. mai 2011](#) sier; «... Lavfrekvente kilder som kraftlinjer eller visse høyfrekvente bølger som brukes i radar, telekommunikasjon og mobiltelefoni, har mer eller mindre potensielt skadelige, ikke-termiske biologiske virkninger på planter, insekter og dyr, så vel som på menneskekroppen når den utsettes for nivåer som er under de offisielle grenseverdiene. - Vi må respektere føre-var-prinsippet og revidere de nåværende grenseverdien; å vente på høyere nivåer av vitenskapelig og klinisk bevis kan føre til meget høye helsekostnader og økonomiske kostnader, slik som var tilfellet med asbest, blyholdig bensin og tobakk.»

EU og WHO har derfor indikert meget sterkt at både lavfrekvens og høyfrekvens EMF er potensielt helseskadelig og at man bør ta dette på alvor.

Det finnes tusenvis av forskningsrapporter som omhandler EMF og mulige helekonssekvenser. Allikevel er EMF et «ikke tema» i Norge selv om det i [Veiledning til forskrift om elektriske forsyningsanlegg](#) § 2-9 «Helsefare forbundet med elektriske og magnetiske felt» står at Elektriske og magnetiske felt fra installasjoner skal ikke forårsake helseskade.

Se også [Becker, R. O. & Marino, A. A., Electromagnetism & Life, 2010](#) ,

[Pall, M: Electromagnetic fields act via activation of voltage-gated calcium channels to produce beneficial or adverse effects, J. Cell. Mol. Med. Vol 17, No 8, 2013 pp. 958-965](#) og intervju med [Prof. Martin Pall: Elektrotåka skaper sykdom – og vi vet hvordan](#) .

ICNIRP's retningslinjer

Det er ICNIRP som setter retningslinjene som Statens Strålevern forholder seg til. [Strålevernforskriftens §34](#) fastsetter at sist oppdaterte versjonen av ICNIRP sine «Guidelines on limited exposure to Non-Ionizing Radiation [Guidelines on limited exposure to Non-Ionizing Radiation](#) » gjelder som forskrift. ICNIRP sine retningslinjer er utarbeidet i henhold til et overordnet dokument, [General approach to protection against nonionization radiation protection», Health and Physics 82](#) (4):540-548; 2002). I et regelverkhierarki blir da dette dokumentet også en del av den norske forskriften.

Retningslinjene er utviklet for «the general public» og i avsnittet «People being protected» side 546 gjøres det unntak for barn, eldre og noen kronisk syke (utdrag av den engelske teksten):

- Forskjellige grupper i en befolkning kan ha ulikheter i deres evne til å tåle en viss type eksponering for elektromagnetiske felt. For eksempel barn, eldre og noen kronisk syke kan ha lavere toleranse for en eller flere typer av elektromagnetisk eksponering enn resten av befolkningen. Ved slike forhold kan det være nyttig eller nødvendig å etablere separate retningslinjer eller justere retningslinjene til å inkludere slike grupper.
- Selv om dette gjøres kan det være at retningslinjene fremdeles ikke gir adekvat beskyttelse av visse følsomme enkeltpersoner...

Når slike situasjoner er identifisert, skal passende spesifikke anbefalinger utarbeides... Det er med dette som bakgrunn av jeg mener at reduksjon av EMF i hjem, på skoler og arbeidsplasser bør komme på dagsordenen hos HoD og Eldre- og folkehelseministeren.

Eldre- og folkehelseministeren sitt samfunnsansvar

Jeg mener at Statens strålevern (og HoD) ikke oppfyller sin rolle i denne sammenheng. I følge ICNIRP har hver stat mulighet og plikt til å sette egne retningslinjer dersom de føler det nødvendig. Denne plikten må etter mitt syn strekke seg til også selv å ta standpunkt til foreliggende forskning om helserisiko fra elektromagnetiske felt, slik f.eks. store forsikringsselskap som Lloyd's og Swiss Re har gjort, med det resultat at de ikke lenger vil forsikre for skader fra slik eksponering. - At forsikringsbransjen nå ser på EMF som en stor risiko er en god grunn for Eldre- og folkehelseministeren til å se nærmere på dette temaet i forhold til folkehelsen, se vedlagt «[Emerging risks insights fra Swiss Re](#)» og «[Lloyd's emerging risks team report](#) ' »

Jeg antar at HoD og Eldre- og folkehelseministeren tar sitt samfunnsansvar alvorlig. Med all den informasjon som finnes i dag er det rimelig godt dokumentert at det er grunn til å anta at det faktisk er helserisiko knyttet til elektromagnetiske felt, selv om det ligger innenfor fastsatte grenseverdier, og selv om Statens strålevern hevder noe annet. Spørsmålet blir, hva vil Eldre- og folkehelseministeren gjøre med dette?

Strålevernets vurdering er at el-overfølsomhet ikke er en lidelse/medisinsk tilstand knyttet til eksponering for elektromagnetiske felt. Dette syn begrunnes med den utredning som et ikkeoffentlig utvalg oppnevnt i regi av Folkehelseinstituttet kom fram til i sin forskningsgjennomgang ([FHI-rapport 2012:3](#)). Det samme syn har enkelte andre utvalg kommet til i andre land. Disse utvalgenes arbeid er utsatt for massiv faglig kritikk, og anklages for både å være faglig svake og svært farget av bransjeinteresser.

Eldre- og folkehelseministeren bør etter mitt syn derfor – og om ikke annet så som et føre-var-tiltak – snarere følge den anmodning som gis fra ICNIRP om at nasjonale myndigheter og andre aktører selv må vurdere hvor de skal legge eksponeringsgrensene for å beskytte mot mer enn akutte effekter, som er det eneste ICNIRP fastsetter grenseverdier for. Langtids effekter er ikke hensyntatt, se SINTEF « [Potential health effects of EMF](#) ».

Prognoser tyder på at andelen som mener seg/er el-overfølsomme i befolkningen er raskt stigende. Grove anslag tilsier en andel i dag på 5-15% og er stigende, mens en grov prognose tilsier rundt 50% i 2020. (Hallberg, Örjan & Oberfeld, Gerd: « [Letter to the Editor: Will We All Become Electrosensitive?](#) », [Electromagnetic Biology and Medicine](#), 25: 189–191, 2006) Ulempen er således i dag vesentlig, og vil bli større i årene framover.

Med dette som bakgrunn, og med kunnskapen om at det er enkelt å måle og redusere elektromagnetiske felt, mener jeg at Eldre- og folkehelseministeren bør kunne sette klare anbefalinger til EMF i forhold til miljøkrav for å sikre en god og bærekraftig fremtid og bedret folkehelse.

Med vennlig hilsen
Odd Magne Hjortland

Fagforbundet

Folkehelse i fremtidig nasjonalt perspektiv

Hei.

Ønsker å melde rel.til emnebeskrivelse.

Det har vist seg jfr.forskning v. NTNU nevnt i riksmidia uke 36 at å planmessig utsette unge barn for ubevisst input via div .elektroniske produkter med øye/hånd responstid som hovedfunksjon, fremmer latent utvikling av avhengighet for nåværende og fremtidige generasjoner.

Ønsker å bistå de av fremsynte administratorer som tar barna i forsvar ved å ikke tillate bruk av slike elektroniske produkter i deres ansvarstid, det være nettbrett, mobildatatelefon med mere.

I tillegg ønsker jeg å fremme støtte til de av over nevnte ansvarlige som velger å la barna få lære at tid, omsorg, kognitiv utvikling via tegne, male, håndskrivning og visuell hånd/hjerne utvikling, vil gi fremtidige voksne og foreldre bedre holdepunkt for deres ansvar for neste generasjon.

Og, vennligst la alt med smartmålere, 5G -nett og strålnings-manipulasjon renne ut i sanden, det er ikke til noe godt.

Mange takk for innspill initiativet.

Mvh Roar Halle.

FELO, Brita Røksund

Helsefarlig stråling

Jeg er ikke verken forsker eller fagperson på stråleproblemer. Men jeg kjenner stråling fra trådløse nettverk på kroppen. Vi kan derfor ikke ha wifi i vårt hjem og jeg syns det er helt ufattelig at vi skal påtvinges AMS/smartmålere i våre hjem, disse sender trådløst omtrent kontinuerlig. Trådløse nettverk i skoler og barnehager skremmer også vettet av meg, de små hodene på bare bli superstresset. Selv blir jeg svimmel, kvalmen og får et vanvittig trykk i hodet. Folkehelsen bør jobbe i mot trådløse nettverk, og i hvert fall bør vi få bestemme sjøl innen husets fire vegger

FELO, Mona Olsen

Trådløs stråling og helse og sikkerhets risiko

En strålende dag FELO

Kjære helse og omsorgsdepartement. Jeg ber om at dere setter helse og sikkerhetsskader som følge av trådløs utvikling på agendaen. Det er mange mennesker i dag som har plager som følge av stråling. Denne gruppen blir ikke lyttet til og/eller tatt på alvor. De som er mest plaget må slutte i arbeid eller skole og flytte på landet hvor det er langt til naboer og mobilmaster. Isolasjonen dette medfører og det at man blir syk av et samfunn som man normalt har hatt stor glede av skaper både sorg og depresjon. I tillegg kommer dette at man ikke blir trodd og heller ikke har trygderettigheter da allergi mot stråling

ikke er en diagnose. Når man blir tvunget i kne av ytre omstendigheter og ikke har noen annen utvei enn å flykte fra samfunnet for å føle seg bedre da oppleves det krenkende å heller ikke få økonomisk støtte på tross av at de fleste har betalt skatt hele sitt liv og i så måte har rettigheter. Det er ikke annet enn en stor tragedie for de som rammes. Kjære helse og omsorgsdepartement; Er det ikke på tide å stoppe opp litt i den digitale utviklingen i Norge ? Norge er et rikt land og det pøses inn penger på digital utvikling og markedsføring på nye løsninger. Se på de reelle behovene i stede for å skape behov gjennom markedsføring. Trenger vi virkelig roboter som vi kan snakke til for assistanse ? Se på skadene dette kan føre til ? Ikke bare strålingsskade på cellene våre som følge av strålebelastning 24/7, men også passiviteten det vil føre til, de kognitive evnene våre. Se på annen forskning som ligger ute ? eller sett i gang ny forskning ? Det er jo ikke snakk om at vi ikke skal ha et digitalt samfunn, men alt med måte. Helse og sikkerhet bør vel komme foran Politikernes satsning om å være «best i klassen»? Dette er personer som ikke kan bruke noen av disse «fantastiske» trådløse verktøyene. Fasttelefon er deres kontakt med omgivelsene. Blir det faset helt ut så har denne gruppen ingen mulighet til kontakt. Sett dette på agendaen og ta el-følsomme på alvor. Snakk med representanter for denne gruppen.

FELO, Tone Fiane Christensen

Miljøpåførte helseskader og -plager, elektromagnetiske felt krever ny kunnskap og nye tiltak

Den daglige eksponeringen for mikrobølget stråling har de siste 50 årene vokst kraftig. Det store flertall av forskningsstudier påviser helserisiko ved dagens nivåer, samtidig som økning av mikrobølget stråling er blitt en vesentlig del av strategien for et «smartere» samfunn. Vi ser også at helsesektorens førstelinje konfronteres i økende grad med plager som kan knyttes til slik eksponering. Verken strålevernet eller medisinerutdanningen er på høyde med situasjonen – faglig såvel som ressursmessig.

Strålevernet mot helsevirkninger fra ikke-ioniserende stråling må rustes opp, og det må forvaltes utfra foreliggende kunnskap om helsevirkninger, ikke bare på mennesker, men også på dyr, insekter og planteliv. På alle disse områdene er skadevirkningene nå for lengst godt nok påvist til å berettigede føre-var-tiltak.

Jeg viser her til

1. en oversikt over metastudier utarbeidet av prof.em. Martin Pall, en av klodens fremste forskere på det nye sykdomsbildet. De ca 150 publiserte metastudiene det vises til (studier som gjennomgår forskning, dvs. «gullstandarden» innen vitenskapelig belegg), og som alle påviser vesentlige biologiske skadevirkninger fra ikke-ioniserende stråling ved eksponeringsnivåer som i dag er vanlige i våre omgivelser:
Pall, M.L.: 5G: Great risk for EU, U.S. and International Health! Compelling Evidence for Eight Distinct Types of Great Harm Caused by Electromagnetic Field (EMF) Exposures and the Mechanism that Causes Them, <http://peaceinspace.blogs.com/files/5g-emf-hazards-dr-martin-l.-pall-eu-emf2018-6-11us3.pdf>
2. at i løpet av rundt én generasjon er sykdommer og helseplager som kan relateres til «cellestress» blitt dominerende, fra å være bortimot fraværende. Dette gjelder en bred vifte lidelser og sykdommer, og cellstress kan relateres til miljøgifter, der elektromagnetiske felt/stråling er den som har vokst overlegent mest de siste 50 årene. Rundt 85% av publisert forskning som er

uavhengig finansiert, finner helseskader fra slik eksponering, mens forskning som er finansiert av telekom- og trådløssektoren bare i liten grad finner helseskader. Tilsvarende viser en gjennomgang av all forskning på feltet publisert i Medline 1990 – 2017 at en overveldende andel av forskningsrapportene påviser slik helseskade.

En oversikt og kildeangivelser fins i: Flydal, Einar: Elektromagnetisk stråling – gambler vi med våre barns helse?, i Briseid, Ole m.fl.: Kritiske blikk på skolen, Z-forlag, Oslo, 2018

3. en lang rekke erklæringer og opprop fra medisinerne og forskere kloden rundt med tydelige advarsler mot helserisikoen knyttet til den pågående økning av eksponeringen for mikrobølget stråling. En oversikt over en del slike fins i en «katalog» over foreliggende kunnskap på feltet, her:

Ingrid Wreden Kåss og Sissel Halmøy: Skadevirkninger av stråling fra trådløs teknologi og annen EMF er godt dokumentert – Kildesamling: Forskning og advarsler fra fagfeltet, Folkets strålevern, 25.05.2018, <https://www.dropbox.com/s/uj27lzl3vdifwx6/Kildesamling-2018-05-25.pdf?dl=0>

Alle disse analysene og erklæringer fra fagfolk står i direkte motstrid til konklusjonene fra de utvalg som Statens strålevern baserer sine standpunkter på. Disse utvalgene utsettes for veldokumenterte anklager om å fungere som forsvarsverk for nærings- og sektorinteresser, med presis samme virkemidler som brukt i sin tid av tobakksindustrien.

For nærmere omtale og kildehenvisninger vedrørende bakgrunnen for dagens strålevernspolitikk og hvordan disse utvalgene fungerer og hva de kritiseres for, se for eksempel Advokatfirmaet Erling Grimstad AS og Einar Flydal: Smartmålerne, jussen og helsa, Z-forlag, 2018, Vedleggets kapitler 7 – 10. Kan lastes ned på <https://einarflydal.com/nedlastinger/>

Med vennlig hilsen

Tone Fiane Christensen

Folkets Strålevern, Sissel Halmøy

Det er utført mange titalls studier av helseeffekter av menneskeskapt ikke-ioniserende stråling, og resultatene er samlet i mange rapporter, metastudier og kildesamlinger. Effektene har man kunnet observere i mange tiår. Forklaringsmodellene har hovedsakelig oppstått eller blitt kjent i dette tusenåret.

Europarådets resolusjon 1815 uttrykker at «The Assembly regrets that, despite calls for the respect of the precautionary principle and despite all the recommendations, declarations and a number of statutory and legislative advances, there is still a lack of reaction to known or emerging environmental and health risks and virtually systematic delays in adopting and implementing effective preventive measures.».

Vi håper Folkehelsemeldingen kan endre på dette.

Skadevirkninger av stråling fra trådløs teknologi og annen EMF er godt dokumentert

<https://nettsteder.regjeringen.no/folkehelsemelding/files/2018/10/Kildesamling-FS-250518-.docx> (<https://www.dropbox.com/s/uj27lzl3vdifwx6/Kildesamling-2018-05-25.pdf?dl=0>)

International Doctors' appeal 2012

https://nettsteder.regjeringen.no/folkehelsemelding/files/2018/10/International_Doctors_Appeal_2012_Nov.pdf (http://freiburger-appell-2012.info/media/International_Doctors_Appeal_2012_Nov.pdf)

Innspill til folkehelsemeldingen

<https://nettsteder.regjeringen.no/folkehelsemelding/files/2018/10/Innspill-til-folkehelsemeldingen-300918.pdf>

Folkets strålevern har sluttet seg til en felles uttalelse som er underskrevet av en rekke organisasjoner, på initiativ fra Folkehelseforeningen og Norsk Friluftsliv. Som nevnt i det felles innspillet, så ønsker Folkets strålevern i tillegg å sende en egen uttalelse som konkretiserer muligheter og behov i folkehelsearbeidet. Vi har tilføyet noen avsnitt og utdypet andre. Se innholdsfortegnelse under.

Innhold

Presentasjon av Folkets strålevern.....	2
Hva viseforskningen.....	3
Hva gjøres i andre deler av verden.....	7
Hvorfor svikter det i Norge.....	9
Fokus på primærårsakene.....	9
Styrk politisk ledelse og koordinering av folkehelsearbeidet.....	10
Sett av tilstrekkelige milliardbeløp til å skape endringer for store befolkningsgrupper.....	11
Universell design og tilgjengelighet	12
Sats på de frivillige organisasjonene og varslerne	13
Bedre å fremme friske barn enn å reparere voksne	14
Fokus på aktiv transport.....	15
Styrke samarbeid med arbeidslivet og fremme arbeidshelsen.....	15
Styrke utdanningen og forskningen på helsefremming	15
Styring av offentlige tilskudd.....	15
God helse i alderdommen.....	16
Aktivitet og forebygging til en selvsagt og naturlig del av ethvert behandlingsforløp.....	16
Sluttord	16
Vedlegg 1 International Doctors Appeal 2012	17
Vedlegg 2 Skadevirkninger av stråling.....	17

Presentasjon av Folkets strålevern

Folkets strålevern er en ung organisasjon som offisielt ble opprettet i 2010, etter «The International EMF Conference»¹ i Stavanger i 2009. Folkets strålevern jobber for

– at det innføres en reell føre-var-linje som kan beskytte både mennesker og alt biologisk liv i naturen mot skadelige effekter fra ikke-ioniserende stråling

- at det innføres grenseverdier og lovgivning på området som tar hensyn til de faktiske biologiske effektene av strålingen – på mennesker, dyr, insekter og planteliv
- ved ikke-termiske nivåer, som er vist i flere internasjonalt publiserte, fagfellevurderte studier
- at det innføres grenseverdier for ikke-ioniserende stråling som, i motsetning til dagens grenseverdier, kan beskytte mot skadeeffekter fra eksponering over tid ².

Begrenset allmennkunnskap om miljøeffekter av stråling antar vi er hovedårsaken til at vår organisasjon fortsatt har en liten medlemsmasse med et begrenset handlingsrom. Ikke-ioniserende stråling har vært en totalt fraværende faktor når det gjelder diskusjonen om folkehelse i det norske samfunnet. At vårt budskap ikke når frem, antar vi har sammenheng med at myndighetene foreløpig ikke spiller på lag når det gjelder denne miljøfaktoren. Vi blir direkte motarbeidet av den faglige instansen på dette området. Vi mener dette er en avgjørende årsak til at vi ikke evner å nå ut med det viktige budskapet, til tross for at ikke-ioniserende stråling er noe som alle omgis av i økende grad. Vi mener det burde være en like selvsagt del av folkehelsesatsningen som temaene tobakk, alkohol og fysisk aktivitet.

Vi håper derfor Folkehelsemeldingen kan være den utløsende faktoren for at vi kan oppnå en strukturell endring. Det er helt avgjørende for at myndigheter og institusjoner, som eksempelvis kommunene, med ansvar for særdeles viktige tjenester som skole, helsesektor, eldreomsorg, plan-, bygg- og samfunnsutvikling, skal være i stand til å ta sunne og bærekraftige avgjørelser til det beste for både samfunn og individ. Det er grunn til å tro at dagens eksponering for stråling allerede bidrar til store samfunnskostnader³ innenfor helsesektoren og i arbeidslivet.

I vår tid er det særlig innføring av trådløs teknologi som har gitt en eksponentiell økning i eksponering. Men også stråling fra elektrisitetsnettet er en vesentlig faktor.

Det er åpenbart ventet en videre eksponentiell vekst i eksponering fra nye mobilnett (5G), smarte byer og bygninger samt tingenes internett. Men også digitalisering (med behov for enorme servere), en stor mengde personlig, ladbart utstyr samt overgang til elkjøretøy medfører økt behov for produksjon og overføring av strøm, samt det som kalles «skittenstrøm».

Det er godt kjent fra andre miljøraker at det er viktig for bransjen å tåkelegge fakta lenge nok til at teknologi rulles ut⁴. Siden kan man benytte argumentene om at det vil bli for kostbart å rette opp skadene, slik som man ser i forhold til kraftlinjer som allerede er etablert. Europas miljøbyråd har

¹ EMF2009.no

² <http://www.folkets-stralevern.no/formal-og-visjon/>

³ Samfunnskostnader viser seg nå for annen luftforurensning: <http://miljødirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2016/Mai-2016/Europeiske-byar-blir-kvelt-av-darleg-luft-fraandre-land/> og <http://miljødirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2016/Januar-2016/Helseskadelig-luft-pakalde-dager/> og <http://miljødirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2015/November-2015/Nesten-alle-byboerei-Europa-utsettes-for-helseskadelig-luftforurensning/>

⁴ “Merchants of Doubt: How a Handful of Scientists Obscured the Truth on Issues from Tobacco Smoke to Global Warming”, 2010. Naomi Oreskes, Erik M. Conway

laget en egen publikasjon om dette som heter «**Late lessons from early warnings**», der mobilstråling allerede har fått et eget kapittel, sammen med kapitler om samfunnsøkonomi og varslere⁵.

Hva viser forskningen

I 2007 tok en gruppe forskere initiativ til å publisere Bioinitiative report, fordi de ikke nådde ut i offentligheten med sine forskningsfunn. Rapporten er senere oppdatert flere ganger, og ligger tilgjengelig i sin helhet på nettstedet <https://www.bioinitiative.org/table-of-contents/> med mange tusen referanser. De mest sentrale delene av originalrapporten ble for øvrig i ettertid publisert som fagfellevurderte artikler i vitenskapelige tidsskrifter.

Det er også etablert en meget informativ tabelloversikt med fargekoder som angir effekter som vises i endel av studiene: <https://www.bioinitiative.org/rf-color-charts/>.

I Asker og Bærum tingrett i 2015 uttalte Statens strålevern at man ikke kunne vektlegge denne rapporten, fordi den ikke er offisiell, og fordi en dame uten forskningsbakgrunn står for rapporten. Sannheten er at Cindy Sage⁶ er en av redaktørene og hovedansvarlig for rapporten, mens en oversikt over forfattere finnes her: <https://www.bioinitiative.org/participants/>.

BioInitiative-gruppen består av 29 spesialister fra ti land. Ti av dem har medisinerutdanning (MD-titler) og 21 har doktorgrader. Blant forfatterne er formannen i RNCNIRP (Den Russiske Nasjonale Komité for Vern mot Ikke-Ioniserende Stråling), en seniorrådgiver ved EUs miljøbyrå, EEA (European Environmental Agency), og tre tidligere presidenter av Bioelectromagnetics Society.

To tilleggsrapporter fra BioInitiative-forskergruppen (2014) gjennomgikk alle tilgjengelige studier på henholdsvis gentoksiske virkninger (skader på DNA) og nervesystemskader ved høyfrekvent stråling som var publisert mellom 2007 og 2014. Rapportene konkluderte med at et tydelig flertall finner skadevirkninger under grenseverdiene (henholdsvis 65 % og 68 %)^{7,8}. DNA-skader er bl.a. knyttet til økt risiko for kreft, og vanligvis tillater man ikke å innføre produkter som kan skade arvestoffet. For ekstremt lavfrekvent stråling viser statistikken at en enda større prosentdel finner skadevirkninger (83 % og 90 %)⁹.

Basert på denne forskningen har Bioinitiative gruppen anbefalt å senke grenseverdiene kraftig.

Vi er grunnleggende uenige med Statens strålevern, når de (som i tingretten) hevder at man ikke kan legge vekt på denne rapporten. Det har Europarådet og andre land valgt å gjøre.

I 2013 publiserte Martin Pall en artikkel om en av virkningsmekanismene for EMF, nemlig aktivisering av kalsiumkanaler, som kan ha patologiske virkninger langt under grenseverdiene. Han har senere også publisert artikler om skadelige helseeffekter av mikrobølger og Wifi. Disse finnes omtalt blant annet nedenfor og i kildesamlingen i vedlegg 2.

⁵ <https://www.eea.europa.eu/publications/late-lessons-2>, kap 21

⁶ Om C. Sage: <https://mdsafetech.org/advisory-board/cindy-sage-ma/>. Intervju med Sage om den første rapporten: <https://www.youtube.com/watch?v=7tZDor-co0>

⁷ BioInitiative Working Group (2014). Neurological Effects of Non-Ionizing Electromagnetic Fields: 2014 Supplement. [Prepared for the BioInitiative Working Group by Professor Henry Lai, PhD]:

http://www.bioinitiative.org/report/wpcontent/uploads/pdfs/sec09_2012_Evidence_Effects_Neurology_behavior.pdf

⁸ BioInitiative Working Group (2014). Genetic Effects of Non-Ionizing Electromagnetic Fields, Supplement 2014. [Prepared for the BioInitiative Working Group by Professor Henry Lai, PhD]: http://www.bioinitiative.org/report/wp-content/uploads/pdfs/sec06_2012_genetic_effects_non-ionizing.pdf

⁹ Se samme referanser som over.

Folkets strålevern har, som flere andre, satt sammen en bred oversikt med kunnskapsstatus. Den vedlegges dette dokumentet som vedlegg 2. Det presiseres at Statens strålevern velger å se bort fra eller underkjenne mesteparten av denne forskningen.

Advokatfirmaet Erling Grimstad AS leverte i 2018 en juridisk utredning om smartmålere basert på Einar Flydal sitt kunnskapsgrunnlag: «Smartmålerne, jussen og helsa» (trykket av Z-forlag – kan lastes ned i oppdatert versjon på <https://einarflydal.com/nedlastinger/>).

Einar Flydal har dessuten skrevet en rekke blogginnlegg og har samlet sin kunnskap her:

<https://einarflydal.com/wp-content/uploads/2016/08/kunnskapsstatusemf-eflydal09082016-v1-02.pdf>

Et utvalg andre samlinger:

- <https://www.eea.europa.eu/highlights/radiation-risk-from-everyday-devices-assessed>
- <http://www.stralskyddsstiftelsen.se/forskning/>
- <http://www.iemfa.org/wp-content/pdf/Mallery-Blythe-v1-EESC.pdf>
- <https://www.powerwatch.org.uk/>
- <https://ehtrust.org/science/research-on-wireless-health-effects/>
- <http://www.mainecoalitiontostopsmartmeters.org/wp-content/uploads/2016/02/CellPhone-Studies-Final.pdf>
- <http://justproveit.net/studies>
- <http://www.emfresearch.com/start/> - <https://www.scribd.com/document/63829925/Is-Electrosmog-hurting-our-wildlife-149-references>
- <https://www.scribd.com/document/92754323/Electrosmog-Base-stations-Power-lines-andtransmission-stations>
- <https://www.scribd.com/document/35150548/A-Brief-Survey-of-Literature-Relating-to-theInfluence-of-Low-Intensity-Microwaves-on-Nervous-Function>
- <http://wifiinschools.org.uk/31.html>
- <http://wifiinschools.org.uk/30.html>
- <https://www.saferemr.com/2015/09/recent-research-on-wifi-effects.html>
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/> (forskningsdatabase)

Andre nøkkelstudier:

Igor Yakymenko, Olexandr Tsybulin, Evgeniy Sidorik, Diane Henshel, Olga Kyrylenko & Sergiy Kyrylenko (2016) Oxidative mechanisms of biological activity of low-intensity radiofrequency radiation, *Electromagnetic Biology and Medicine*, 35:2, 186-202, DOI: 10.3109/15368378.2015.1043557 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26151230>

Denne metastudien viser at 93 av 100 tilgjengelige publiserte studier finner at radiofrekvent stråling (som fra mobiltelefoner og annen trådløs teknologi) gir signifikant økt forekomst av oksidativt stress i biologiske celler. Videre viser studien til omfattende evidens for hvordan dette er koblet til en rekke uheldige biologiske effekter og skadevirkninger, blant annet DNA-brudd og kreftutvikling. Oksidativt stress er en ubalanse mellom antioksidantene og de frie radikalene i kroppen, der det skjer en ubalansert produksjon av peroksider og frie radikaler (eller reaktive oksygenforbindelser), som ødelegger celler og DNA (arvestoffet). Denne typen skader kalles for oksidative skader. Ved oksidativt stress klarer ikke kroppens naturlige forsvarsmekanismer lenger å hindre eller reparere disse skadene i tilstrekkelig grad. Dette vil over tid kunne føre til sykdom. Oksidativt stress er regnet for å være en viktig medvirkende årsaks mekanisme ved mange alvorlige sykdomstilstander.

Falcioni et al. (2018). *Report of final results regarding brain and heart tumors in Sprague-Dawley rats exposed from prenatal life until natural death to mobile phone radiofrequency field representative of a*

1.8 GHz GSM base station environmental emission. Environ Res.165:496-503. doi: 10.1016/j.envres.2018.01.037. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0013935118300367>

Denne studien, fra det italienske Ramazzini-instituttet, finner signifikant økt kreftutvikling i hjertet til rotter eksponert for stråling fra basestasjoner for mobiltelefoni. Studien finner også økt forekomst av hjernesvulster. Funnene i studien bekrefter funnene i den store statlige amerikanske NTP-studien som finner «klar evidens» for at mobilstråling kan gi hjernekreft og som i tillegg også finner økt forekomst av ondartet hjernekreft, samt flere andre kreftformer, hos eksponerte rotter. Forskerne konkluderer med at det er på tide med en enda strengere kreftklassifisering av RF-strålingen fra trådløs teknologi.

Hecht, K. (2016). *Health implications of long-term exposure to electrosmog*. Saarbrücken: Kompetenzinitiative. http://kompetenzinitiative.net/KIT/wp-content/uploads/2016/07/KI_Brochure-6_K_Hecht_web.pdf

Denne rapporten av Prof. Dr. med. habil. Karl Hecht, tar blant annet for seg funnene i 878 eldre russiskspråklige vitenskapelige studier – både militære og sivile – (fra 1960 til 1997). Det vises til funn av skadevirkninger på det sentrale og det autonome nervesystemet, samt en rekke nevropsykiatriske effekter. Funnene bekreftes både i eldre og nyere amerikanske og vesteuropeiske studier. Rapporten er oversatt fra tysk til engelsk og har med oppdateringer.

Houston et al (2016). The effects of radiofrequency electromagnetic radiation on sperm function. Reproduction, 152(6):R263-R276 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27601711>

Oversiktsstudie: Et stort flertall av 27 studier finner at stråling skader sædkvaliteten, og 4 av 5 studier finner DNA-skader som en følge av stråling. Metastudien finner evidens for at RF-stråling fra trådløs teknologi kan forårsake skader på cellenes mitokondrier, som igjen kan føre til oksidativt stress og DNA-skader.

Adlkofer, F & al. (2004). Risk Evaluation of Potential Environmental Hazards From Low Frequency Electromagnetic Field Exposure Using Sensitive in vitro Methods, (REFLEX-studiens sluttrapport) <https://www.itis.ethz.ch/assets/Downloads/Papers-Reports/Reports/REFLEXFinal-Report171104.pdf>

Denne omfattende EU-finansierte studien fra 2004 fant signifikant økt grad alvorlige DNA-skader på flere typer celler som var eksponert for pulset stråling, henholdsvis lavfrekvent og høyfrekvent EMF på nivåer under våre grenseverdier. Se kort oppsummering av konklusjonene fra studien her: BEMS – Final Summary of REFLEX Offered.

Telekom-bransjen brukte mye ressurser på å forsøke å hindre at studien skulle publiseres, og på å forsøke å skape tvil om resultatene ved å beskyldte noen av de involverte forskerne for forskningsjuks. Studien og de medvirkende forskerne ble imidlertid renvasket for alle anklagene i to etiske komiteer. (Se også følgende omtale med lenker til REFLEX-rapportene).

Pall, M. L. (2013). Electromagnetic fields act via activation of voltage-gated calcium channels to produce beneficial or adverse effects. Journal of Cellular and Molecular Medicine, 17(8), 958–965. <http://doi.org/10.1111/jcmm.12088>. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3780531/>

Oversiktsstudie: En rekke fagfellevurderte publiserte studier har vist at både høyfrekvente og lavfrekvente elektromagnetiske felt kan påvirke biologiske celler ved å åpne cellenes spenningsstyrte kalsiumkanaler. Dette kan igjen føre til endringer i cellenes kalsiumsignaler, oksidativt stress,

DNAskader og på sikt til flere andre uheldige helsevirkninger. Funnene av virkningsmekanismen bekreftes av flere studier som viser at det å tilføre kjente kalsiumkanalblokkere stanser disse virkningene.

Pall, M. L. (2015). Microwave frequency electromagnetic fields (EMFs) produce widespread neuropsychiatric effects including depression. *J Chem Neuroanat.* 75(Pt B):43-51. doi: 10.1016/j.jchemneu.2015.08.001.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0891061815000599?via%3Dihub>

Oversiktsstudie: Viser til 26 studier som finner en forbindelse mellom mikrobølgestråling og en rekke nevropsykiatriske symptomer, samt at 5 kriterier for kausalitet (årsakssammenheng) er oppfylt.

Pall, M. L. (2018). Wi-Fi is an important threat to human health. *Environ Res.* 164:405-416. doi: 10.1016/j.envres.2018.01.035.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29573716>

Oversiktsstudie: "Gjentatte Wi-Fi-studier viser at Wi-Fi forårsaker oksidativt stress, sperm- / testikkelskader, nevropsykiatriske effekter, inkludert EEG-enderinger, apoptose (celledød), cellulær DNA-skade, endokrine forandringer og kalsiumoverbelastning. Hver av disse effektene blir også forårsaket av eksponeringer for andre typer mikrobølgefrequens-EMF, og hver slik effekt er dokumentert i fra 10 til 16 oversiktsstudier. Derfor er hver av disse syv EMF-effektene å anse som fastslåtte virkninger av Wi-Fi og andre typer mikrobølgefrequens-EMF». Studien slår også fast at den viktigste virkningsmekanismen bak skadevirkningene er kjent.

Li, D.-K., Chen, H., Ferber, J. R., Odouli, R., & Quesenberry, C. (2017). Exposure to Magnetic Field NonIonizing Radiation and the Risk of Miscarriage: A Prospective Cohort Study. *Scientific Reports*, 7, 17541. <http://doi.org/10.1038/s41598-017-16623-8>.
<https://www.nature.com/articles/s41598-017-16623-8>

Oversiktsstudie: Kohortstudien finner at kvinner utsatt for høye magnetfelt under svangerskapet har økt sjanse for å spontanabortere. I dag er det minst sju publiserte studier som finner økt risiko for spontanabort ved høy eksponering for EMF, ifølge hovedforfatteren. Se hans uttalelser i omtale av studien.

Birks et al (2017). Maternal cell phone use during pregnancy and child behavioral problems in five birth cohorts. *Environ Int.*, 104:122-131. doi: 10.1016/j.envint.2017.03.024. Epub 2017 Apr 7.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5506372/>

Stor kohortstudie fra fem land: Totalt rapporterte 38,8 % av mødrene, hovedsakelig fra den danske kohorten, at de ikke hadde brukt mobiltelefon under graviditeten, og disse mødrene hadde mindre sannsynlighet for å få barn med generelle atferdsmessige, hyperaktivitets- / konsentrasjons- eller følelsesmessige problemer. Det ble funnet belegg for en tendens til økt risiko for barns adferdsproblemer for de kategoriene av mødre som brukte mobiltelefon under svangerskapet når det gjaldt hyperaktivitet /konsentrasjonsproblemer (OR [odds ratio] for problemer i klinisk område: 1.11, 95%CI 1.01, 1.22; 1.28, 95%CI 1.12, 1.48, blant barn av mødre med middels og høy bruk av mobiltelefon under svangerskapet, henholdsvis). Denne sammenhengen var rimelig konsistent på tvers av kohortene og mellom kohorter med retrospektive og prospektive innsamlede data om mobiltelefonbruk. Men forfatterne tar et visst forbehold når det gjelder mødrenes angivelse av egen mobilbruk.

Bibliografi over studier som viser skader på blod-hjernebarrieren:

<https://www.scribd.com/document/94488334/Electrosmog-and-the-Blood-Brain-Barrier-47-Refs>

Bibliografi (sist oppdatert i 2012) med referanser til 47 publiserte studier (fra 1977-2012) som viser at svak stråling fra trådløs teknologi og elektromagnetiske felt (EMF) kan gi lekkasje i blodhjernebarrieren som blant annet har som funksjon å beskytte hjernen for giftstoffer. Flere senere studier fra de siste årene bekrefter disse funnene. Lekkasje i blod-hjerne-barrieren er forbundet med økt risiko for blant annet nevrodegenerative lidelser.

Se vedlegg 2 for flere bibliografier (s. 15), samt eksempler på oversiktsstudier som omhandler blant annet el-overfølsomhet, samt skader på dyreliv, insekter og planter (s. 10-14).

Hva gjøres i andre deler av verden

Flere land har de senere år innført forbud mot trådløs teknologi i barnehager og begrensninger i skolen. Dette gjelder blant annet: Frankrike, Kypros og Israel, samt enkelte byer i Belgia, Spania og Italia. I januar 2017 vedtok Kypros å totalforby WiFi og trådløs teknologi i alle offentlige barnehager. I tillegg vedtok landets myndigheter å stanse all installering av trådløst nett i barneskoler, samt å innføre svært strenge begrensninger for bruk i skoler der det allerede er installert. Frankrike og Israel har også forbud mot trådløs teknologi i barnehager (småbarnsavdelinger) og anbefaler kablet framfor trådløst nett i skolen. Også for eksempel Tyskland og Sveits anbefaler kablet nett i skolen. I Frankrike, samt i Fransk Polynesia, er det lovpålagt at skoler med trådløst nett skal slå dette av når det ikke er aktivt i bruk i undervisningen. Fra og med i høst er også mobiltelefoner forbudt i franske barne- og ungdomsskoler¹⁰.

Disse landenes helseforvaltning er særlig bekymret for studier som finner risiko for skadevirkninger på kognitiv evne og læring hos barn.

For eksempel konstaterte Franske Byrå for helsevern innen mat, miljø og arbeid, ANSES, i en utredning i 2016 at barn er særskilt sårbare for stråling fra trådløs teknologi fordi de absorberer mer

¹⁰ <https://ehtrust.org/policy/international-policy-actions-on-wireless/>

stråling og da hjernen deres fortsatt er under utvikling. Utredningen konstaterte at det fins noe vitenskapelig evidens for at strålingen fra trådløs teknologi kan svekke barns hukommelse, konsentrasjonsevne og kognitive evner. ANSES viser også til studier som viser at utstrakt bruk av mobiltelefon hos barn kan skade barnas psykiske helse. Rapporten anbefaler at barns eksponering reduseres, og slår fast at det behøves mer forskning på feltet. Videre mener ANSES at det bør utvikles nye og mer biologisk relevante grenseverdier som gir faktisk beskyttelse av befolkningens og særskilt barnas helse¹¹.

Et annet eksempel er helsekomiteen til det kanadiske parlamentet, som i 2015 publiserte rapporten, «Radiofrequency electromagnetic radiation and the health of Canadians», der det advares mot alvorlige mistenkte skadevirkninger¹².

Også den russiske strålevernmyndigheten (RNCNIRP) – et organ med svært høy ekspertise på området – har advart om risiko for alvorlige skadevirkninger. RNCNIRP advarte i 2012 mot at daglig eksponering for WiFi/trådløst nett kan belaste barns hjerner og mentale utvikling på skadelig vis og på

helsemyndighetene om å gi klare anbefalinger til barnehager og skoler om å benytte kablet internett istedenfor WiFi¹³.

I rapporten, Electromagnetic fields from mobile phones: health effect on children and teenagers (RNCNIRP 2011), slår det russiske strålevernet fast at kronisk eksponering for RF-stråling over tid kan lede til flere typer alvorlige helseproblemer hos barn og unge, blant annet økt sjanse for hjernekreft. Rapporten finner evidens for at strålingen kan svekke barns kognitive evner og hukommelse, gi økt sårbarhet for psykiske lidelser, samt gi immunreaksjoner. RNCNIRP viser også til at økt bruk av mobiltelefoni hos barn og unge etter år 2000 faller sammen med sterk økning av blant annet sentralnervesystemlidelser, blodsykdommer og immunologiske sykdommer. Det russiske strålevernet har i mange år advart sterkt mot skadelige helsevirkninger, og russiske helsemyndigheter anbefaler blant annet både barn under 18 og gravide kvinner å avstå fra å bruke mobiltelefon¹⁴.

Det russiske strålevernet kritiserer WHO's EMF Project for å feilinformere om forskningen: RNCNIRP skrev i mars 2017 et brev til Verdens Helseorganisasjon (WHO) der WHO's EMF arbeidsgruppe (WHO's EMF Project «RF working group») blir kritisert for å være skjevdelt, ha problematiske bindinger til ICNIRP, og for ikke å representere standpunktene til flertallet av forskerne på feltet når det gjelder skadevirkninger av ikke-termisk RF-stråling. WHO anmodes om å sørge for en mer balansert og habil EMF-arbeidsgruppe. Brevet gir dessuten klart uttrykk for at det russiske strålevernet anser de nåværende grenseverdier for å være irrelevante i forhold til å beskytte mot ikke-termiske skadevirkninger. Det understrekes også at det russiske strålevernet konsistent og over lengre tid har advart mot mulige skadelige helseeffekter av mobilstråling, og at advarslene er basert på funn i en rekke russiske og internasjonale studier samt at også flere hundre nyere studier underbygger dette¹⁵.

¹¹ <https://www.anses.fr/en/content/exposure-children-radiofrequencies-call-moderate-and-supervised-use-wireless-technologies>

¹² http://publications.gc.ca/collections/collection_2015/parl/xc62-1/XC62-1-1-412-13-eng.pdf [klikk på Continue to publication]

¹³ <https://www.scribd.com/document/182641315/RNCNIRP-Russia-Wi-Fi-Regulation-19-06-12-pdf>

¹⁴ http://www.avaate.org/IMG/pdf/RNCNIRP_Resolution_2011.pdf

¹⁵ http://www.emfsa.co.za/wp-content/uploads/2017/03/2017_03_01_WHO.pdf

Flere land og lokale regioner har også restriksjoner eller forbud mot å sette opp basestasjoner for mobiltelefoni på eller i nærheten av sykehus, skoler, barnehager etc. Dette gjelder blant annet i Hellas, samt i flere delstater i India der man har høystrettsavgjørelser på dette¹⁶. Flere land har valgt å sette langt strengere grenseverdier enn Norge¹⁷.

Her en oversikt over andre land og regioners skjerpete policy:

<https://ehtrust.org/policy/international-policy-actions-on-wireless/>

Mange appeller er underskrevet av forskere og medisinerer de siste to tiårene. Her er noen ufullstendige oversikter:

- <https://ehtrust.org/doctors-scientists-appeal-stricter-wireless-technology-regulation/>
- <http://www.iemfa.org/appealing-medical-groups/>
- <http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Declaraci%3fns/declarations.pdf>

Hvorfor svikter det i Norge

Det er gjort mange forsøk på å forklare hvorfor det svikter i Norge. Vi ønsker ikke å bore i dyden på dette, men nevner noen faktorer vi mener det kan ha sammenheng med:

- Kognitiv dissonans
- Høy tillit til myndigheter
- Manglende medieinteresse
- Nordisk meningssamarbeid som forplikter
- Janteloven
- Institusjonell korrupsjon
- Paradigmeskifte som smertefull og langsom prosess.

Fokus på primærårsakene

Det er helt åpenbart at både for den enkelte, men også samfunnsøkonomisk, vil det være en fordel å fokusere på årsaker fremfor lindring når det kommer til plager og lidelser som skyldes stråling. Det europeiske akademi for miljømedisin (**EUROPAEM**) har i sine **retningslinjer fra 2016** slått uttrykkelig fast at den viktigste behandlingen ved eloverfølsomhet er å fjerne kilden til plagene¹⁸. Kreftforsker Lennart Hardell har også uttalt at prognosene for å bli frisk i forbindelse med visse krefttyper blir redusert ved fortsatt eksponering for det som nylig er blitt dagligdags ikke-ioniserende stråling¹⁹.

¹⁶ <https://ehtrust.org/wp-content/uploads/International-Policy-Precautionary-Actions-on-WirelessRadiation.pdf>

¹⁷ Referanser og diagram over dette finnes i vedlegget til: Advokatfirmaet Erling Grimstad AS og Einar Flydal. (2018). *Smartmålerne, jussen og helsa*, Z-forlag. Kan lastes ned på <https://einarflydal.com/nedlastinger/>

¹⁸ Belyaev, I., Dean, A., Eger, H., et al. (2016). *EUROPAEM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses*. *Reviews on Environmental Health*, 31(3), pp. 363-397. doi:10.1515/reveh-2016-0011 <https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/reveh.2016.31.issue-3/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.pdf>

¹⁹ Carlberg, M., & Hardell, L. (2014). *Decreased Survival of Glioma Patients with Astrocytoma Grade IV (Glioblastoma Multiforme) Associated with Long-Term Use of Mobile and Cordless Phones*. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 11(10), 10790–10805.

Dagens håndtering av eloverfølsomhet og andre sterkt invalidiserende plager som blant annet knyttes til stråling, møtes i Norge hovedsakelig med tilbud om kognitiv terapi. Dette er sterkt kritisert av den danske psykologen Eva Theilgaard Jacobsen²⁰ i rapporten «[Sundhedsstyrelsen misinformerer Folketinget om elektromagnetiske felters helbredsskadelighed](#)». Norge har valgt å ikke tilgjengeliggjøre diagnosekoder som kan benyttes for den skadelidende gruppen²¹.

Styrk politisk ledelse og koordinering av folkehelsearbeidet

I det norske folkehelsearbeidet er det rundt feltet ikke-ioniserende stråling et særdeles strengt hierarki, som medfører at ingen andre institusjoner enn Statens strålevern ser ut til å våge å uttale seg om potensielle helseeffekter som strider med Statens stråleverns oppfatninger. Det gjelder f.eks. legeföreninger, folkehelsekontorer, Helsedirektoratet, Miljødirektoratet, Helsedepartementet og NKOM. Vi har imidlertid erfaring med at representanter for disse etatene kan ha personlig forståelse for de faktiske helseeffektene.

Foreløpig er det ikke offisielt kjent at andre norske institusjoner enn Steinerskolen har tatt samfunnsansvar i form av å redusere eksponering på skolens område. Flere Steinerskoler har tilrettelagt for eloverfølsomme elever.

Statens strålevern har derimot flere ganger advart mot å bekymre seg og ta hensyn til helseeffekter ved valg av digitale læringsplattformer. Vi er imidlertid kjent med at noen arbeidsgivere (uoffisielt) tar ansvar for å skjerme arbeidsplass.

Svært få personer arbeider i Statens strålevern med ikke-ioniserende stråling, mens kompetente fagfolk i andre etater altså ikke ser ut til å våge å ha motstridende oppfatninger²². Derimot er det mange som på bakgrunn av Statens stråleverns informasjon våger å forsikre om at ikke-ioniserende stråling er trygt. Praktisk talt ingen norske myndigheter eller institusjoner velger å vise til eksempelvis IARCs kreftklassifiseringer fra 2001 og 2011²³, [Europarådets resolusjon](#) (1815) fra 2011²⁴, [Bioinitiative report fra 2007 og 2012](#)²⁵ (med senere tillegg) eller appellen fra ca. 240 forskere til WHO og FN i 2015 [International EMF Scientist appeal](#)²⁶, som blant annet ber om å redusere grenseverdiene, beskytte barn og gravide, informere folket og ta i bruk mindre helseskadelig teknologi, særlig i skolen.

<http://doi.org/10.3390/ijerph111010790>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4211006/>

²⁰ <http://www.voresluft.dk/eva-theilgaard-jacobsen-rapport.pdf>

²¹ Se redegjørelse i «Smartmålerne, jussen og helsa. Juridisk utredning ved advokatfirmaet Erling Grimstad AS og kunnskapsstatus ved Einar Flydal». Tilgjengelig som bok (ISBN 9788293187394) og pdf (<https://einarflydal.com/nedlastinger/>).

²² Tilsvarende beskrivelser for Sverige finnes i boken «Before the bubble bursts» (Ö. Hallberg 2015).

²³ Pressemeldingen fra IARC/WHO om kreftklassifiseringen i 2011:

http://www.iarc.fr/en/mediacentre/pr/2011/pdfs/pr208_E.pdf

²⁴ Resolution 1515 (2011): The Council of Europe – The potential dangers of electromagnetic fields and their effect on the environment: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=17994&lang=en>

²⁵ BioInitiative Working Group. [Cindy Sage and David O. Carpenter, Editors]. (2012). BioInitiative 2012: A Rationale for Biologically-based Public Exposure Standards for Electromagnetic Fields (ELF and RF). <https://www.bioinitiative.org/table-of-contents/>

²⁶ The International EMF Scientists Appeal: <https://emfscientist.org/>

Manglende søknadsplikt for mange typer tiltak gjør at høring av tiltakene uteblir. Manglende regelverk og grenseverdier som er satt meget høyt, medfører at utredninger også uteblir. Det gjør at befolkningen hverken har oversikt eller får sagt sin mening. Det medfører også at saksbehandlere ikke gjøres oppmerksom på de skadelige helseeffektene av uavhengige utredere.

Om årsaken til dette er politisk styrt eller handler om manglende politisk styring er et åpent spørsmål. Vi er ikke kjent med at noen politiske partier har ikke-ioniserende stråling på valgprogrammet.

Ved å inkludere en fylldig omtale av de viktige dokumentene og appellene som omtales i dette innspillet i folkehelsemeldingen, vil temaet kunne løftes opp på den politiske folkehelseagendaen. I henhold til den juridiske utredningen²⁷ som ble utarbeidet i sommer, så er det ikke en mangel på lovverk, men snarere utformingen av forskrifter, dokumentasjonskrav og grenseverdier som hindrer samfunnet i å ta grep mot skadelig eksponering fra ikke-ioniserende stråling.

Det finnes mange verktøy som kan benyttes for å styrke politisk ledelse og koordinere folkehelsearbeidet på en bedre måte. For å løse opp i rigiditeten i systemet er det viktig å se på hvordan myndighetene er organisert i Norge sammenlignet med i andre land, der arbeidet med ikkeioniserende stråling er kommet mye lengre i folkehelseperspektiv.

Meningsmonopolet til Statens strålevern, som velger å utelukkende referere fra SCENIHR, WHO's «The EMF prosjekt» og ICNIRP kontra IARC, Europarådet og EUROPAEM, bør kunne utfordres fra mange hold, og en slik utfordring er det viktig å legge til rette for, om man skal komme nærmere mange av gåtene når det gjelder folkehelse. Medisinere har så vidt forsøkt å utfordre paradigmet²⁸.

For å kunne ta i bruk verktøy som plan- og bygningsloven, konsekvensutredninger, vilkår for arealplaner og rikspolitiske retningslinjer for barn må forskrifter og grenseverdier revideres. Flere enn Statens strålevern må involveres i dette arbeidet. Miljødirektoratet er en av etatene som har vært en flott ambassadør og internasjonal pådriver for skjerpete grenseverdier på veldig mange andre miljøområder. Mens Statens strålevern fjernet «føre var»-prinsippet i forrige revidering av strålevernforskriften, skriver Miljødirektoratet om «føre var»-prinsippet i naturmangfoldloven²⁹ og om å være «føre var» med hensyn til barns kjemiske hverdag³⁰.

Sett av tilstrekkelige milliardbeløp til å skape endringer for store befolkningsgrupper

Det settes av enorme beløp for å innføre blant annet smartteknologi, digital datalagring og elbiler i samfunnet i dag. Vår kunnskap om ikke-ioniserende stråling tilsier at dette også vil medføre enorme samfunnskostnader i form av svekket folkehelse. Det må raskt betydelige summer på bordet for å justere kursen i dagens samfunn. For å kjøpe seg litt tid, bør det etableres et speilvendingsprinsipp som medfører at de som innfører en teknologi må dokumentere at den ikke er skadelig (nødvendigvis over mange tiår).

²⁷ Se redegjørelse i «Smartmålerne, jussen og helsa. Juridisk utredning ved advokatfirmaet Erling Grimstad AS og kunnskapsstatus ved Einar Flydal». Tilgjengelig som bok (ISBN 9788293187394) og pdf (<https://einarflydal.com/nedlastinger/>)

²⁸ <https://www.dagbladet.no/kultur/veksten-i-menneskeskapt-straling-setter-liv-pa-spill/61001497>

²⁹ <http://www.miljodirektoratet.no/no/Regelverk/Lov/Naturmangfoldloven/Bestemmelser-om-barekraftigbruk/>

³⁰ <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M331/M331.pdf>

Dagens teknologi har ikke vært testet før utrulling. I henhold til The International EMF Scientist Appeal³¹ og Europarådets resolusjon³² er det i så fall avgjørende å legge vekt på uavhengige studier som ikke er finansiert av industrien. Uavhengige studier som viser sammenheng er imidlertid avvist som kunnskapsgrunnlag uten konkret begrunnelse av Statens strålevern³³.

I tillegg må ny teknologi utprøves over et tilstrekkelig antall år som gjør det mulig å a) avdekke langtidsvirkninger og b) beholde en kontrollgruppe. I dag er en kontrollgruppe nærmest umulig å skaffe til veie.

Mange vil mene at forskningen viser mer enn tydelige nok resultater for å ta grep. Det har det vært appellert fra forskere og medisinere om siden årtusenskiftet. Vi mener derfor ikke at det er behov for vesentlige mer forskning for å gjøre betydelige reduksjoner i grenseverdiene og informere om forebyggende tiltak. Det må imidlertid avsettes betydelige midler for å informere folk om hvordan de kan beskytte seg selv og sine mot skadelig eksponering. Det bør også settes av betydelige midler til å skjerme offentlige områder og institusjoner som allerede er tungt eksponert for skadelig elektrisitet og trådløs teknologi. I Tyskland er det etablert et institutt for byggbiologi.

For å skape endringer for store befolkningsgrupper må det altså tas kostbare rev i seilene i det som til nå har vært en ønsket samfunnsutvikling. Derneft må man sette av midler til hardt tiltrengte informasjonskampanjer. Når det gjelder finansiering av forskning bør midler nå forbeholdes forskningsprosjekter som søker å finne ut av hvor terskelverdiene for skadevirkninger av langtidseksponering for ikke-termiske effekter befinner seg. Selv om vi vet at grenseverdiene er satt for høyt, er det fortsatt usikkerhet omkring hvor «de trygge» grenseverdier befinner seg. Dette vil være et møysommelig arbeid, som vi ikke vil få svaret på i uoverskuelig fremtid. I mellomtiden må det derfor innføres en «føre-var» holdning basert på Europarådets resolusjon, EUROPAEM guidelines, Bioinitiative mv.

Universell design og tilgjengelighet

Eloverfølsomhet innebærer en funksjonsnedsettelse som følge av en skadelig miljøfaktor og kan ikke uten videre sammenlignes med allergier som kommer som en reaksjon på naturlige faktorer. «Værsyke» er trolig et eksempel på reaksjoner på EMF fra naturlige kilder³⁴. Neil Cherry har også skrevet artikler om helseeffekter av naturlig fenomener som Schumann resonans³⁵. Det er trolig grunnen til at professor Olle Johansson under ed i Asker og Bærum tingrett i 2015 på direkte spørsmål svarte at han ikke trodde det nødvendigvis fantes «sikre grenseverdier». Det er antatt at antallet eloverfølsomme vil stige raskt³⁶ i takt med utrulling av nye teknologier, som virker å være mer og mer biologisk aktive³⁷.

³¹ The International EMF Scientists Appeal: <https://emfscientist.org/>

³² Resolution 1515 (2011): The Council of Europe – The potential dangers of electromagnetic fields and their effect on the environment: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=17994&lang=en>

³³ https://www.fhi.no/globalassets/2012-3_mobilstraling og motrapporten http://www.felo.no/fileadmin/red/Rapporter/Helsevirkninger_av_elektromagnetiske_felt-_felo_content_download_4761_36728_file_Helsevirkninger_av_elektromagnetiske_felt.pdf.pdf

³⁴ Baumer, H & Sönning, W: Das natürliche Impuls-Frequenzspektrum der Atmosphäre und seine biologische Wirksamkeit, 2002, upublisert manus

³⁵ http://www.neilcherry.nz/documents/90_n1_EMR_Schumann_Resonance_paper_1.pdf

³⁶ <http://www.voresluft.dk/eva-theilgaard-jacobsen-rapport.pdf>

³⁷ En omtale av 5G: <http://www.cellphonetaskforce.org/5g-from-blankets-to-bullets/>

Universell design og tilgjengelighet må innebære at også el-overfølsomme skal kunne benytte viktige områder i byer og bygninger, inklusive kommunikasjonsmidler. Opphold i slike områder bør heller ikke utløse eloverfølsomhet. Høy eksponering vil hindre de med store plager å oppholde seg i offentlige og tettbebygde områder. Da brytes formålet i Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (DTL)).

Fordi eloverfølsomhet ikke er ansett som et fysisk fenomen i Norge, trår antagelig heller ikke reglene i plan- og bygningsloven eller loven om offentlige anskaffelser i kraft heller. Det er derfor av avgjørende betydning at Norge tar i bruk alle diagnosekoder som er tilgjengelige for denne tilstanden³⁸. I blant annet Sverige har denne tilstanden eksistert i årevis, og EUROPAEM laget i 2016 retningslinjer for å diagnostisere den, på grunnlag av et arbeid fra den østerrikske legeföreningen. Retningslinjene er tilgjengeliggjort på dansk av EHS-föreningen³⁹.

Ved en demonstrasjon ved Norges Storting tidligere i år, avslørte enkle målere at eksponeringen ved riksløvene lå nærmest konstant mange ganger høyere enn Europarådets anbefaling om strakstiltak fra 2011. I dag er det altså ikke tilfelle at eloverfølsomme kan oppholde seg fritt i det moderne samfunn. Demonstranter makter ikke å møte opp. Det kommer fram ved å sammenligne eksponering i slike områder med grenseverdiene som EUROPAEM guidelines 2016 lister opp.

Midler bør settes av til å korrigere tidligere infrastruktur- og byggtiltak, samt opplyse de ansvarlige prosjekterende om helserisikoen ved valg av løsninger. Det er godt kjent fra arbeidet med universell utforming at god planlegging eliminerer mange av kostnadene ved tilrettelegging. Det er derfor avgjørende at planleggere og prosjekterende blir opplyst om trygge alternativer.

Sats på de frivillige organisasjonene og varslerne

Folkets strålevern har på grunn av sin beskjedne medlemsmasse ikke oppfylt kravene for å motta offentlig støtte. Da vi nådde 500 medlemmer, som tidligere var kravet, var kravet endret til 5000 medlemmer.

Folkets strålevern er ikke en organisasjon som jobber for et mindretall. Folkets strålevern jobber med en miljøfaktor som angår alle i det moderne samfunn. Ved å satse på unge og enda små, frivillige organisasjoner som tar fatt i nye folkehelseutfordringer, så kan viktig folkehelseinformasjon nå ut til bredden av velgere og media raskere enn i dag. Forspranget til en pengesterk tåkeleggingsindustri⁴⁰, som også åpenbart har grepet på landets myndigheter, kan antagelig reduseres vesentlig raskere om man satser på frivillige organisasjoner.

Både Europarådets resolusjon 1815 (2011) og «Late lessons from early warnings» legger stor vekt på beskyttelse av varslere. Folkets strålevern, Felo og Einar Flydal er av de viktigste varslerne i Norge når det gjelder helseeffekter av ikke-ioniserende stråling. Også forskningsombud Peter Kjerulf ved Institutt for klinisk medisin ved Universitetet i Oslo, har varslet i offentligheten⁴¹.

³⁸ Se redegjørelse i «Smartmålerne, jussen og helsa. Juridisk utredning ved advokatfirmaet Erling Grimstad AS og kunnskapsstatus ved Einar Flydal». Tilgjengelig som bok (ISBN 9788293187394) og pdf (<https://einarflydal.com/nedlastinger/>)

³⁹ https://docs.wixstatic.com/ugd/abc22a_4b5588f47d304010b3734467a2cfc676.pdf

⁴⁰ “Merchants of Doubt: How a Handful of Scientists Obscured the Truth on Issues from Tobacco Smoke to Global Warming”, 2010. Naomi Oreskes, Erik M. Conway

⁴¹ <https://www.dagbladet.no/kultur/veksten-i-menneskeskapt-straling-setter-liv-pa-spill/61001497>

Folkehelsemeldingen kan berede grunnen for at disse varslene tas alvorlig slik at også offentlig ansatte tør å stå frem. Frem til nå har norske myndigheter derimot aktivt rykket ut for å tilbakevise våre varsler og redusere deres troverdighet på en, for dem, vellykket måte.

Folkehelsemeldingen må legge vekt på at det skal tilrettelegges for å behandle varsler på en seriøs og kompetent måte. Der myndighetene er en del av problemet, bør det settes ned uavhengige og kompetente utvalg som undersøker varslene. Da vil også medarbeidere innenfor offentlig forvaltning ha en plattform å varsle på.

Bedre å fremme friske barn enn å reparere voksne

Vi har et særlig ansvar for barn og unge. Den østerrikske legeförening har blant annet tatt til orde for at barn under 16 år ikke bør bruke mobiltelefon til annet enn nødnummer⁴². Dagens trådløse ipader og chromebooks fungerer intet bedre for helsen. Det er vist at tidlig mobilbruk gir vanskelig kurerbare tilstander som kreft senere i livet⁴³.

Det rapporteres om mange lidelser, slik som allergier, autisme, ADHD, depresjoner, hjerteproblemer, søvnproblemer o.a. blant barn og unge. Disse plagene og lidelsene kan finne en forklaringsmodell i

helseeffekter av ikke-ioniserende stråling. Det er dokumentert syv alvorlige helseeffekter i gjentatte studier⁴⁴. De omfatter *oksidativt stress*, som har en rolle i mange kroniske sykdommer, *DNA-skader*, som kan forårsake kreft (i sædceller betyr slike skader irreversible mutasjoner som får konsekvenser for fremtidige generasjoner) og *overskudd av kalsium* i cellene, som igjen trolig forårsaker følgende: *Programmert celledød*, som har en sentral rolle i nevrodegenerative sykdommer, *nevropsykiatriske effekter* (skapes trolig av effekter på hjernestrukturer), *dramatisk nedgang i sædkvalitet* og *hormonelle effekter*.

Beskyttelse av barn, unge og fostre går igjen i mange av de titalls appellene som er forfattet de siste to tiårene⁴⁵.

Overskridelse av terskelverdier ser ut til å være essensielt i miljømedisinen, og utløse tilstander som ikke nødvendigvis reverseres når eksponeringen er over, og som senere utløser reaksjoner ved mye svakere eksponering. Terskelverdier vil variere fra person til person⁴⁶. EUROPAEM utarbeidet i 2012 et konsensusdokument med viktige prinsipper innenfor miljømedisin⁴⁷. Dokumentet legger blant annet stor vekt på manglende dose-respons virkninger, individuell mottakelighet og sårbarhet og at flere miljøfaktorer sammen kan forsterke hverandre (populært kalt Cocktail-effekten).

⁴² https://www.ots.at/presseaussendung/OTS_20151211_OTS0076/aerztekammer-legt-10-medizinischehandy-regeln-neu-auf-anhang

⁴³ <https://www.eea.europa.eu/publications/late-lessons-2>, kapittel 21.

⁴⁴ "Wi-Fi is an important threat to human health" M. Pall, 2018.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0013935118300355?via%3Dihub>

⁴⁵ Her er en ikke fullstendig liste: <https://ehtrust.org/doctors-scientists-appeal-stricter-wireless-technologyregulation/>

⁴⁶ Se redegjørelse i «Smartmålerne, jussen og helsa. Juridisk utredning ved advokatfirmaet Erling Grimstad AS og kunnskapsstatus ved Einar Flydal». Tilgjengelig som bok (ISBN 9788293187394) og pdf (<https://einarflydal.com/nedlastinger/>)

⁴⁷ «Diagnostik umweltausgelöster Multisystemerkrankungen aus Sicht der Klinischen Umweltmedizin» https://europaem.eu/attachments/article/28/konsensuspapier_multisystemerkrankungen_2012.pdf

Barn beskrives mange steder som spesielt sårbare og kan påføres irreversibel skade, også i den lovpålagte skolen. I 2017 ble «Reykjavik Appeal on wireless technology in schools» utformet og signert⁴⁸.

Fokus på aktiv transport

Aktiv transport som gange eller sykkel vil kraftig redusere eksponering for stråling på reisen. I dag benyttes ofte mobile løsninger i billettsystemer, sanntidssystemer og signalanlegg, og elektromagnetiske felt oppstår i mange kjøretøy og omkring kjøreledninger. På flyplasser må man gjennom sterke magnetfelt i sikkerhetskontrollen. Det bør etableres alternativer til dette.

Styrke samarbeid med arbeidslivet og fremme arbeidshelsen

Folkehelsemeldingen bør formidle at alle kan ta ansvar for å bedre forhold på arbeidsplassen. Som lederen for ICNIRP har uttalt om deres anbefalte grenseverdier (som Norge har vedtatt som forskrift) er de «not mandatory prescriptions for safety... Not the 'last word' on the issue... Not defensive walls for industry or others»⁴⁹. Det betyr at alle, inkludert arbeidsgivere, kan ta ansvar.

Styrke utdanningen og forskningen på helsefremming

Ingen norske forskere har underskrevet appellen til WHO og FN⁵⁰ og det gir et signal om at det mangler et akademisk miljø med kompetanse på skadelige helseeffekter av stråling.

Det er utført noe norsk forskningsarbeid mht. høyspent og brystkreft som senere langt på vei er diskreditert av norske myndigheter.

Det er utført mange titalls studier av helseeffekter av menneskeskapt ikke-ioniserende stråling, og resultatene er samlet i mange rapporter, metastudier og kildesamlinger⁵¹. Effektene har man kunnet observere i mange tiår. Forklaringsmodellene har hovedsakelig oppstått eller blitt kjent i dette tusenåret.

Europarådets resolusjon⁵² uttrykker at «The Assembly regrets that, despite calls for the respect of the precautionary principle and despite all the recommendations, declarations and a number of statutory and legislative advances, there is still a lack of reaction to known or emerging environmental and health risks and virtually systematic delays in adopting and implementing effective preventive measures.». Vi håper Folkehelsemeldingen kan endre på dette.

Styring av offentlige tilskudd

Det antas at det i dag gis vesentlige tilskudd til støtte for klimatiltak og «smarte» byer og bygninger. Det mistenkes at slike tiltak øker eksponeringen for skadelig ikke-ioniserende stråling. **Det presiseres at alle skadevirkninger som er beskrevet i dette innspillet er observert godt innenfor dagens grenseverdier. Statens strålevern argumenterer imidlertid relativt konsekvent med at stråling innenfor grenseverdiene er trygt.**

48 <http://www.stralskyddsstiftelsen.se/wp-content/uploads/2017/03/Reykjavik-Appeal-170224-2.pdf>

49 <https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/reveh.2016.31.issue-3/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.pdf>

50 se underskrifter her: <https://www.emfscientist.org/index.php/emf-scientist-appeal>

51 Se lenker til referansesamlinger og databaser over denne forskningen på side 15 i Vedlegg 2. Se også utvalgte rapporter s. 10-14 i samme dokument.

52 <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=17994&>

Vi anbefaler at offentlige tilskudd ikke benyttes til å etablere tiltak som øker eksponering for menneskeskapt ikke-ioniserende stråling.

Vi anbefaler at offentlige tilskudd øremerkes til blant annet følgende aktiviteter anbefalt av Europarådet (2011):

- *put in place information and awareness-raising campaigns on the risks of potentially harmful long-term biological effects on the environment and on human health, especially targeting children, teenagers and young people of reproductive age;*
- *introduce clear labelling indicating the presence of microwaves or electromagnetic fields, the transmitting power or the specific absorption rate (SAR) of the device and any health risks connected with its use;*
- *raise awareness on potential health risks of DECT wireless telephones, baby monitors and other domestic appliances which emit continuous pulse waves, if all electrical equipment is left*

permanently on standby, and recommend the use of wired, fixed telephones at home or, failing that, models which do not permanently emit pulse waves;

- *develop within different ministries (education, environment and health) targeted information campaigns aimed at teachers, parents and children to alert them to the specific risks of early, ill-considered and prolonged use of mobiles and other devices emitting microwaves;*

God helse i alderdommen

Vi registrerer at «smart eldreomsorg» omfatter utstyr med omfattende stråling og er på full fart inn i eldreomsorgen. EUROPAEM (2016) har svært strenge anbefalinger for «sensitive populasjoner», og mye av dette utstyret vil trolig ikke oppfylle deres retningslinjer⁵³.

Aktivitet og forebygging til en selvsagt og naturlig del av ethvert behandlingsforløp

EUROPAEM guidelines 2016⁵⁴ beskriver forebygging av plager fra ikke-ioniserende stråling.

Forskeren Lennart Hardell har opplyst at hverdagsstrålingen reduserer prognosene for å bli frisk etter enkelte typer kreftsykdom⁵⁵.

Sluttord

Dette innspillet krafser bare i overflaten av det store emnet «Elektrotåke» som nå innhyller nærmest hver krik og krok av landet⁵⁶.

53 Belyaev, I., Dean, A., Eger, H., et al. (2016). EUROPAEM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses. Reviews on Environmental Health, 31(3), pp. 363-397. doi:10.1515/reveh-2016-0011

<https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/reveh.2016.31.issue-3/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.pdf> 54 Ibid.

55 Foredraget kan høres her: <https://www.youtube.com/watch?v=g3jTqQM5Ueg>

56 <https://www.budstikka.no/nyheter/mobildekning/marka/telenor-planlegger-nye-basestasjoner-i-marka/s/5-55-621023>,
<https://www.budstikka.no/mobildekning/marka/nyheter/darlig-mobildekning-i-marka-far-ikketilkalt-hjelp/s/5-55-615367-17>

Vi mener det er passende å legge ved «International Doctors' Appeal 2012» som vedlegg 1 til innspillet om folkehelse. Denne appellen avslutter med følgende oppfordring som også bør være en ledetråd for Folkehelsemeldingen: «Inform yourself and pass this knowledge on to your family, neighbors, friends, and politicians. Get involved and make a difference so that the protection of human health and the environment is not left to and limited by commercial interests.»

For bredere oversikt over temaet vedlegges Folkets stråleverns eget dokument som samler linker og referanser til forskning m.m.

Det forventes at det i forbindelse med arbeidet med Folkehelsemeldingen tas en fullstendig og objektiv gjennomgang av dette materialet, og at dokumenter som er uthevet i innspillet, inklusiv i fotnoter, får en selvstendig vurdering og omtale i Folkehelsemeldingen, uten å skjele til tidligere vurderinger og anbefalinger fra dagens fagmyndigheter. Holdningen til dagens fagmyndighet bør oppsummeres i et selvstendig avsnitt.

Hvalstad 30. september 2018

Folkets strålevern v/generalsekretær

Siv.ing Sissel Halmøy

www.folkets-stralevern.no

Epost: sissel@stralevern.org

Tlf 66904922 / 92085870

VEDLEGG 1

International Doctors' Appeal 2012

10 Years after the Freiburg Appeal:

Radio-frequency Radiation Poses a Health Risk. Physicians Demand Overdue Precaution.

More than 1000 physicians signed the “Freiburg Appeal” in 2002. It was translated into many languages. As many as 36,000 people from all over the world support its warning about the dangers of radio-frequency radiation. Today—ten years later—we as physicians and scientists call again on our colleagues and the wider global community, but also on all politicians around the world.

I. Evidence:

Despite all warnings, more and more **new wireless technologies** are introduced into our daily lives: cell phone networks, TETRA, LTE, cordless phones, Wi-Fi, baby monitors, wireless meters, digital radio and TV, and many others. All of these wireless technologies interfere with the biophysical organization of life with increasing layers and densities of electromagnetic fields.

Human, animal, and plant life is controlled by naturally occurring electromagnetic fields and signals. With their extremely low to very high frequencies, technical electromagnetic fields can interfere strongly with cell communication and metabolism. Initially, the body's natural healing capacity, in its attempt to maintain homeostasis, will correct imbalances through finely tuned control mechanisms. Prolonged electromagnetic stress, however, may lead to a chronic impairment of this important homeostatic response and result in disease.

Scientific studies repeatedly demonstrate that electromagnetic fields can **impair self-regulation** and cause adverse biological impacts, including: increased permeability of the protective blood-brain barrier, changes in brain wave activity, unbalanced release of neurotransmitters and hormones (especially the increase in stress hormones), immune system impairment, damage to genetic material, and lowered fertility, to name only a few of the well-established examples. Oxidative cell stress—a major cause of many diseases— has been shown to be a central effect mechanism of radiation exposure.

A number of pressing **mental health disorders appear to be increasing** at a worrisome rate, including depression, burnout syndrome as well as sleep, anxiety, and panic disorders. This is also evident for a number of other diseases: stroke in younger people, degenerative neurological disorders (e.g. early onset of dementia syndromes), headaches, tinnitus, autism, learning disorders, concentration problems, and behavioral disorders (ADHD) Empirical observations suggest that the increase in radio-frequency radiation exposures counts among the crucial environmental factors that are responsible for a steady increase in allergies, skin problems, pain syndromes, susceptibility to infections, high blood pressure, cardiac arrhythmias, metabolic disorders, and multi-system disorders.

Observable patterns of **temporal and spatial relationships** between the onset of these symptoms and disorders and the start of an exposure to electromagnetic fields (e.g. in the vicinity of a newly installed cell tower or after heavy cell phone use) suggest that they are causally related. The association between cell phone/cordless phone use and a clear increase in brain tumors has been repeatedly documented in the scientific literature.

Children and adolescents are most vulnerable. After leukemia, brain tumors are the second most common cancer in children. In Europe the cancer rate among adolescents has increased 1.5 percent each year. In England frontal and temporal lobe tumors in children rose significantly from 1999 to 2009. And children increasingly display addictive behavior in the use of their cell phones and other online devices. Numerous appeals and resolutions, therefore, call for the special protection of children and adolescents, as, for instance, the European Environment Agency did in the fall of 2011.

The number of those who suffer from **electrohypersensitivity** is steadily growing. In those who are affected, severe symptoms to electromagnetic fields can develop immediately or hours after the exposure to technical electromagnetic fields. Sweden has recognized electrohypersensitivity as a functional impairment. The European Parliament has called on its member states “to follow the example of Sweden,” and U.S. State Governors have raised public awareness about the serious consequences of electrohypersensitivity. The Austrian Medical Association has released a guideline for the diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses.

Health care professionals worldwide make observations that are consistent with and increasingly confirmed by **scientific findings. Adverse effects** of electromagnetic fields and the fundamental impairment of biological control mechanisms can occur well below current exposure limits and have been demonstrated, in some instances for decades. The international BioInitiative Working Group (2007) documented a broad range of health risks based on more than 1500 scientific studies. Since then numerous studies have confirmed the worrisome results and shown that current exposure limits that only consider damage caused by thermal effects are inadequate. The **World Health Organization** (WHO) classified RF radiation as possibly carcinogenic in May 2011 based on the increased risk of brain tumors among those who heavily use their cell phones for many years. And market-leading manufacturers of cell phones corroborate the association when they justify their patent applications with the argument of cancer risk.

In **numerous appeals and resolutions over the past years**, a growing number of expert scientists and physicians have pointed to the health risks associated with radio-frequency radiation exposures. In 2008 the Russian Radiation Protection Committee RNCNIRP gave a warning about the **serious and irreparable consequences** of electromagnetic radiation especially for children, and again in 2011, intensified its warning. The European Environment Agency called for urgent precautionary action in 2009. The

European Parliament repeated this call also in 2009.

In a unanimous resolution in 2011, the European Council demands abandoning wireless communication policies that are seen as unsustainable in their current form.

II. Appeal:

As physicians and scientists, we hereby call on our colleagues; on the leaders of federal, state, and local governments; but also on the wider community to take action and implement the following precautionary strategies, which also include fundamental human rights:

1. Protect the inviolability of the home by minimizing radio-frequency exposure levels, which penetrate through the walls of one's own home.
2. Ensure considerably lower radio-frequency radiation exposures as well as exposure limits that reliably protect humans and nature from adverse biological effects of electromagnetic fields. Any further expansion of wireless technologies is irresponsible.
3. Prefer wired solutions for home use and public institutions, especially at preschools, schools, colleges, universities, nursing homes, and hospitals.
4. Cutback and reprogram continuously emitting devices such as cordless phones, wireless Internet access (Wi-Fi), and wireless smart meters so that they only operate and emit radio-frequency radiation on demand when being used.
5. Provide special protection for children and adolescents: Children below the age of 8 should not use cell phones and cordless phones; children and adolescents between the ages 8 and 16 should also not use cell phones or only use them in the case of an emergency. Cell phone and online device advertisements must not be directed at children and adolescents, and these devices should not be used at schools.
6. Attach clearly visible warning labels and safety guidelines for lowering the radiation exposure on cell phones and other wireless devices, including instruction manuals. An important reminder: do not carry a cell phone right next to your body when it is turned on.
7. Identify and clearly mark protected zones for electrosensitive people; establish public areas without wireless access or coverage, especially on public transport, similar to smoke-free areas for nonsmokers.
8. Promote the development of communication technologies and electricity use that is more compatible with health. Prefer wired solutions for home use and public facilities. Expand fiber-optic networks as the foundation of a modern, sustainable, and performance-based technology that meets the ever-increasing demand for higher data transmission rates.
9. Provide government funding for industry-independent research and education that do not dismiss strong scientific and medical findings of potential risks, but rather work to clarify those risks.

At the same time, we also call on everyone who cares about health and the environment: Make wise consumer choices and thus help reduce exposure levels. Favor wired communication technologies.

Inform yourself and pass this knowledge on to your family, neighbors, friends, and politicians. Get involved and make a difference so that the protection of human health and the environment is not left to and limited by commercial interests.

Physicians of the Competence Initiative for the Protection of Humanity, the Environment and Democracy e.V.

More information and how to sign electronically at: www.doctors-appeal.info

* If you provide your email/fax number, we can keep you informed about our further progress.

Secreteriat Kompetenzinitiative e.V. - Danziger Straße 9 - D-66121 Saarbrücken

doctors-appeal@t-online.de - Fax: +49 831-5 20 82 68 2012-Nov

VEDLEGG 2

Skadevirkninger av stråling fra trådløs teknologi og annen stråling er godt dokumentert

Innhold

Innledning: Forskingen er klar	39
Offentlige kommisjoner, internasjonale fagorganer og ekspertrapporter	41
Appeller fra medisinerne og stråleforskere	44
Appeller fra leger, medisinske spesialister og helsearbeidere	44
Lege- og forskerbrev mot WiFi i skolen	45
Forskerbrev mot 5G	46
Et lite utvalg av forskningsrapporter	47
Deklassifiserte militærrapporter som advarer mot skadevirkninger	52
Kilder og bibliografier til publiserte, fagfelle-vurderte studier	53
Forsikringsselskaper tar ikke sjansen	54
Andre lands føre-var-tiltak	55
Media	56
Diverse	59
Omtaler av villedning, interessekonflikter og forskningsjuks	61

[Innledning: Forskingen er klar](#)

Tusenvis av forskningsrapporter har påvist skader fra elektromagnetisk stråling. Folkets Strålevern mener nåværende forskning er bevis nok til å iverksette føre-var-tiltak – og nok til å senke tillatte grenseverdier.

Flere og flere stiller spørsmål ved myndighetenes pressemeldinger som skråsikkert konstaterer at alt er trygt samtidig som andre kilder rapporterer om usikkerhet og påviste skadevirkninger.

Næringen selv, forsikringsselskaper og deler av forvaltningen sitter på kunnskapen som holdes skjult for befolkningen, og flere samfunnsaktører har allerede begynt å sikre seg mot fremtidige erstatningssøksmål.

Flere [land og regioner](#) har de siste årene begynt å innføre strenge føre-var-tiltak for å beskytte barn i barnehager og skoler. Også en rekke [skoler og lærer- og foreldreorganisasjoner](#) verden over har tatt grep for å redusere barns eksponering.

[Apples brukerhåndbøker](#) inneholder informasjon om hvordan du kan redusere eksponeringen, og hvilken avstand det bør være mellom deg og enheten.

Nedenfor finner du blant annet offentlige kommisjoners uttalelser, forskningsrapporter fra uavhengige forskere i hele verden og medieoppslag.

Offentlige kommisjoner, internasjonale fagorganer og ekspertrapporter

[Det internasjonale kreftforskningsbyrået, IARC/WHO: kreftklassifisering gruppe 2B](#) (pressemelding)

[International Agency for Research on Cancer \(IARC\) – List of classifications](#)

I 2011 ble RF/mikrobølge-stråling fra all trådløs teknologi kreftklassifiseringen gruppe 2B - "mulig kreftfremkallende" av det internasjonale kreftforskningsbyrået, som er et WHO-organ. Flere av IARC-panelets deltagere ønsker i dag en strengere klassifisering (gruppe 2A eller gruppe 1), da den kreftfremkallende virkningen er påvist i flere store og omfattende nye studier de senere årene.

[The Council of Europe – The potential dangers of electromagnetic fields and their effect on the environment](#)

Europarådets parlamentarikerforsamling oppfordret i denne resolusjonen i 2011 sine medlemsland om å innføre føre-var-tiltak, og med alle rimelige virkemidler å redusere strålingseksposeringen, spesielt med tanke på å ivareta barns og unges helse. Blant annet anbefaler de som et strakstiltak grenseverdier innendørs som er 10 000 ganger lavere enn de nåværende – og 100 000 ganger lavere på lengre sikt – samt kablet nett og restriksjoner på mobilbruk i skolen.

[European Environment Agency – Late lessons from early warnings: science, precaution, innovation](#)

(Scroll ned til kapittel 21: *Mobile phone use and brain tumour risk: early warnings early actions*)

Det europeiske miljørådet, dvs. European Environment Agency (EEA), publiserte i 2013 rapporten, *Late lessons from early warnings: science, precaution, innovation*. Rapporten har et eget kapittel (kap. 21) der det advares om risiko for skadevirkninger - spesielt for hjernekreft - knyttet til stråling fra mobiltelefoni og mobilmaster. Rapporten kritiserer sterkt grunnlaget for gjeldende grenseverdier og understreker behovet for aktiv bruk av føre-var-prinsippet på dette området.

[EU-parlamentet, resolusjon, 2009](#)

Europaparlamentet oppfordrer, i resolusjons form, til radikal føre-var-praksis for å unngå skadevirkninger av menneskeskapte elektromagnetiske felt og stråling fra trådløs teknologi.

[EU-parlamentet, resolusjon, 2008](#)

Europaparlamentets resolusjon slår fast at grenseverdiene (satt i 1998, og fortsatt gjeldende) er utdaterte og at det derfor er behov for strengere grenseverdier.

[Actions from Peer Review of the Draft NTP Reports on Cell Phone Radiofrequency Radiation, 2018](#)

Statlig oppnevnt ekspertpanel i USA slår fast at det er «klar evidens» for en sammenheng mellom mobilstråling og ondartet hjertekreft hos rotter, dette etter gjennomgang av verdens største dyrestudie (til 25 millioner dollar) fra prestisjefylte National Toxicology Program, 2018. De finner også noe evidens for andre typer kreft, blant annet ondartet hjernekreft og kreft i binyrene. Funnene bekreftes også i flere andre studier: Se omtale med uttalelser fra flere av panelmedlemmene [på norsk](#) og [på engelsk](#)

[European Academy for Environmental Medicine, EUROPAEM, 2016](#)

Denne oversiktsrapporten fra den europeiske miljømedisinorganisasjonen, European Academy for Environmental Medicine, EUROPAEM (2016) oppsummerer kunnskapsstatus. EUROPAEM gir her både en faglig oppsummering og en fagbasert rettleiding i å forebygge og behandle EMF/stråle-relaterte helseproblemer. Strålingen fra trådløs teknologi betraktes som likestilt med andre miljøgifter («miljøstressorer»). Rapporten er fagfellevurdert og publisert som: Belyaev, I., Dean, A., Eger, H., et al. (2016). EUROPAEM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses. *Reviews on Environmental Health*,

31(3), pp.

363-397. Retrieved 19 Jun. 2017, from doi:10.1515/reveh-2016-0011

[European Academy for Environmental Medicine, EUROPAEM - Dansk oversettelse](#)

Det er den danske EHS-foreningen som har fått retningslinjene fra EUROPAEM 2016 oversatt. En av Danmarks fremste medisinere på feltet, John Jalving, spesiallege i allmennmedisin, har overvåket oversettelsen. Se også teksten i avsnittet over.

[Det amerikanske akademiet for miljømedisin \(AAEM\) 1 - *Electromagnetic and Radiofrequency Fields Effect on Human Health* \(se også pdf\)](#)

Uttalelse om helseeffekter generelt samt om «smartmålere»/AMS

[Det amerikanske akademiet for miljømedisin \(AAEM\) 2– Mer om helseeffekter generelt og om «smartmålere»/AMS](#)

Anbefaler leger om å ta på alvor pasienter med helseplager knyttet til EMF/stråling og om at disse pasientene må få slippe AMS/»smartmålere» i sine hjem.

[Det amerikanske akademiet for miljømedisin \(AAEM\) 3 -Om WiFi i skolen](#)

Anbefaler at skoler bruker kablet nett og unngår trådløs teknologi av hensyn til barnas helse. «Den fagfellevurderte, vitenskapelige litteraturen demonstrerer korrelasjonen mellom RF-eksponering og nevrologiske lidelser, hjerte- og lungesykdom, samt skader på reproduksjon og utviklingsforstyrrelser, immunologisk dysfunksjon, kreft og andre helsemessige virkninger. Evidensen er ubestridelig. (...) Det er konsistent og økende vitenskapelig evidens som viser at mennesker, spesielt barn (...) blir påvirket av den økende eksponeringen for trådløs stråling.»

[Det amerikanske akademiet for miljømedisin \(AAEM\) 4 - Om behovet for grenseverdier som tar hensyn til påviste ikke-termiske skadevirkninger](#)

Nevner en rekke skadelige helsevirkninger som er påvist på ikke-termiske (ikke-varmeskapende) nivåer langt under nåværende grenseverdier.

[Fransk Byrå for helsevern og miljø, ANSES, advarer mot skader på barn, 2016 \(fransk\)](#)

Franske Byrå for helsevern innen mat, miljø og arbeid, ANSES, konstaterte nylig i en utredning at barn er særskilt sårbare for stråling fra trådløs teknologi fordi de absorberer mer stråling og da hjernen deres fortsatt er under utvikling. Utredningen konstaterer at det fins noe vitenskapelig evidens for at strålingen fra trådløs teknologi kan svekke barns hukommelse, konsentrasjonsevne og kognitive evner. ANSES viser også til studier som viser at utstrakt bruk av mobiltelefon hos barn kan skade barnas psykiske helse. Rapporten anbefaler at barns eksponering reduseres, og slår fast at det behøves mer forskning på feltet. Videre mener ANSES at det bør utvikles nye og mer biologisk relevante grenseverdier som gir faktisk beskyttelse av befolkningens og særskilt barnas helse. Se også engelsk oversettelse og lenker til omtaler på svensk og engelsk under:

[Fransk Byrå for helsevern innen mat, miljø og arbeid, ANSES – Engelsk oversettelse av sammendraget](#)

Se tekst over. Se også [svensk omtale](#) av rapporten, [engelsk omtale med en oversikt](#) over deler av den franske føre-var-politikken for å beskytte barn, samt [fransk omtale](#) av ANSES-rapporten.

[Canadas helsekomité advarer mot skadevirkninger bl.a. for småbarn, 2015](#)

[klikk på Continue to publication]

Helsekomiteen i det kanadiske parlamentet kom i 2015 med en rapport, Radiofrequency electromagnetic radiation and the health of Canadians, som blant annet konkluderer med behov for tiltak som kan gi sårbare grupper – som blant annet småbarn – bedre beskyttelse mot radiofrekvent (herunder mikrobølget) stråling fra trådløs teknologi.

[Det russiske strålevernet advarer mot skader på fostre, barn, unge, rapport 2011](#)

I rapporten, *Electromagnetic fields from mobile phones: health effect on children and teenagers* (RNCNIRP 2011), slår det russiske strålevernet fast at kronisk eksponering for RF-stråling over tid kan lede til flere typer alvorlige helseproblemer hos barn og unge, blant annet økt sjanse for

hjernekreft. Rapporten finner evidens for at strålingen kan svekke barns kognitive evner og hukommelse, gi økt sårbarhet for psykiske lidelser, samt gi immunreaksjoner. RNCNIRP viser også til at økt bruk av mobiltelefoni hos barn og unge etter år 2000 faller sammen med sterk økning av blant annet sentralnervesystemlidelser, blodsykdommer og immunologiske sykdommer. Det russiske strålevernet har i mange år advart sterkt mot skadelige helsevirkninger, og russiske helsemyndigheter anbefaler blant annet både barn under 18 og gravide kvinner å avstå fra å bruke mobiltelefon. _

[Det russiske strålevernet advarer mot WiFi i skolen, 2012](#)

Det russiske strålevernet (RNCNIRP) advarte i 2012 mot at daglig eksponering for WiFi/trådløs nett kan belaste barns hjerner og mentale utvikling på skadelig vis og ba helsemyndighetene om å gi klare anbefalinger til barnehager og skolerom å benytte kablet internett istedenfor WiFi.

[Det russiske strålevernet kritiserer WHO's EMF Project for å feilinformere om forskningen, 2017](#)

RNCNIRP skrev i mars 2017 et brev til Verdens Helseorganisasjon (WHO) der WHO's EMF arbeidsgruppe (WHO's EMF Project «RF working group») blir kritisert for å være skjevdelt, ha problematiske bindinger til ICNIRP, og for ikke å representere standpunktene til flertallet av forskerne på feltet når det gjelder skadevirkninger av ikke-termisk RF-stråling. WHO anmodes om å sørge for en mer balansert og habil EMF-arbeidsgruppe. Brevet gir dessuten klart uttrykk for at det russiske strålevernet anser nåværende grenseverdier er irrelevante i forhold til å beskytte mot ikke-termiske skadevirkninger. Det understrekes også at det russiske strålevernet konsistent og over lengre tid har advart mot mulige skadelige helseeffekter av mobilstråling, og at advarslene er basert på funn i en rekke russiske og internasjonale studier samt at også flere hundre nyere studier underbygger dette.

[Den amerikanske barnelegeforeningen \(AAP\) samt flere europeiske legeforeninger advarer](#)

Lenker til – og sitater fra – flere konsensusuttalelser der det oppfordres til føre var tiltak.

[Athens legeforening råder folk til å redusere eksponeringen](#)

Hovedrådene handler å begrense bruken, unngå å holde (eller oppbevare) mobiltelefonen inntil hodet eller kroppen, samt å skru av smarttelefoner og WiFi om natten og når de ikke er i bruk. _

[Den japanske barnelegeforeningen - informasjonsplakat](#)

Advarsel mot barns bruk av smarttelefon fra den japanske barnelegeforeningen _

[Wiens legeforbund – 10 råd for å minimere helserisiko](#) (svensk omtale)

Wiens legeforbund publiserte i 2016 10 råd for å minimere helserisikoen ved mobiltelefoni.

[Klage fra USA-miljømyndighet over at grenseverdiene for stråling forårsaker skader på fuglelivet](#)

Klage fra Miljøkontoret i USAs "innenriksdepartement" Ministry of the Interior til FCC (USAs kommunikasjonsmyndighet), 2014. Beskriver dagens grenseverdier som "fullstendig utdaterte og ubrukelige". Referanser til flere studier om fugler og stråling fra mobilmaster (Se Vedlegg A).

Appeller fra medisinerne og stråleforskere

[EMF-scientists: Stor forskerappell til WHO og FN](#) – se selve [appellteksten med underskrifter](#), se også [norsk oversettelse av appellteksten](#)

Per i dag (april 2018) har 237 internasjonale forskere på EMF-feltet fra 41 nasjoner undertegnet en appell til WHO og FN der de krever strakstiltak – særlig mht. barn og gravide – og langt strengere grenseverdier. Alle som har undertegnet er fagfolk som har publisert fagfellelevurdert forskning på feltet. Appellen understreker at skadevirkningene gjelder alt biologisk liv.

[Internasjonal lege- og forskerappell om 5G, 2017](#) – se også [norsk oversettelse av appellteksten](#)

2017: Stor internasjonal appell til EU-parlamentet med krav om stans i 5G-utbyggingen inntil helserisikoen er avklart. Forskerne og legene bak appellen mener det er grunn til å mistenke risiko for alvorlige skadevirkninger over tid.

Appeller fra leger, medisinske spesialister og helsearbeidere

De siste tiårene er det kommet en rekke med advarsler om skadevirkningene fra grupper av spesialister. Her er noen:

[Freiburger-appellen](#)

Denne appellen ble i 2002 ble undertegnet av 1000 leger. Appellen ble «re-lansert» i 2012 og fikk samme år 36.000 underskrifter.

[Reykjavik-appellen](#) – her i [svensk oversettelse](#)

Reykjavikappellen om trådløs teknologi i skolen er knyttet til en internasjonal konferanse om «Barn, Skjermtid og Trådløs Radiofrekvent Stråling» som ble holdt på Island i februar 2017. Appellen, som er undertegnet av en rekke leger, forskere, lærere og spesialistorganisasjoner som deltok på konferansen, anbefaler sterkt å begrense barns eksponering for stråling fra trådløs teknologi i skoler og barnehager.

[Leger og stråleforskere mener gravide og fostre trenger bedre beskyttelse.](#)

The Baby Safe Project: Fellesuttalelse undertegnet av over 180 forskere og medisinske eksperter, samt 50 ledere for relevante interesseorganisasjoner for strålevern, miljø- og helse, om behovet for å beskytte gravide og fostre mot strålingen fra trådløs teknologi.

[Flere appeller fra fagfolk som advarer og krever lavere strålegrenser](#)

Fagfolk har i lengre tid advart mot at grenseverdiene er alt for høye og ikke beskytter mot skadelige langtidsvirkninger. Se lenkene til hver enkelt appell.

Lege- og forskerbrev mot WiFi i skolen

En rekke leger og forskere på feltet – samt den amerikanske barnelegeforeningen, *American Academy of Pediatrics, AAP* – har i brevs form advart skoler og utdanningsmyndigheter mot å innføre WiFi i skoler og barnehager. Samlingene over overlapper hverandre i større eller mindre grad:

[Brev fra leger og forskere mot WiFi i skolen - omfattende samling 1](#)

[Brev fra leger og forskere mot WiFi i skolen - samling 2](#)

[Brev fra leger og forskere mot WiFi i skolen - samling 3](#)

[Brev fra leger og forskere mot WiFi i skolen – samling 4](#)

[Tre eksperter advarer svenske myndigheter mot WiFi i skolen .](#)

Forskerbrev mot 5G

[Forskerbrev mot 5G - Beatrice Alexandra Golomb, MD, PhD](#)

Professor i medisin og stråleforsker advarer i brev mot utbygging av 5G (som tilrettelegges i USA gjennom lovforslaget SB 649) og «smartmålere»:

[Forskerbrev mot 5G – Prof. em. Martin Pall, PhD](#)

Brev til lovgivere i California fra prof. Martin Pall vedrørende forventede skadevirkninger ved utbyggingen av 5G nettet i California.

[Vedlegg til forskerbrev mot 5G – Prof. em. M. Pall, PhD](#)

Referanser til 142 viktige oversiktsstudier (samlet av professor Pall) som finner ikke-termiske skadevirkninger.

[Letter to the FCC from Dr. Yael Stein MD in Opposition to 5G Spectrum Frontiers](#)

Please protect Public Health and vote against exposure of the public to harmful G5 technology.

Se også:

[Nettside med lenker til informasjon om 5G \(svensk\)](#)

[Internasjonal lege- og forskerappell om 5G, 2017](#) og [norsk oversettelse av appellteksten](#)

[Pall, M. \(2018\). 5G: Great risk for EU, U.S. and International Health! Compelling Evidence for Eight Distinct Types of Great Harm Caused by Electromagnetic Field \(EMF\) Exposures and the Mechanism that Causes Them](#)

Artikkel av prof. em. Martin Pall.

[Flydal, E. \(2018\) 5G – Fra stråletepper til stråleprosjektiler](#)

[Blogginlegg med oversettelse av [engelsk artikkel](#)]

[Cellular phone task force \(2018\) – WIFI IN THE SKY](#)

[Cellular phone task force \(2018\) – 5G from Space](#)

[Cellular phone task force \(2018\) – PLANETARY EMERGENCY](#)

Et lite utvalg av forskningsrapporter

(NB! Se også de offisielle franske, canadiske og russiske og amerikanske ekspertrapportene som er listet i avsnittet over)

[The BioInitiative Report – A Rationale for Biologically-based Exposure Standards for Low Intensity Electromagnetic Radiation](#) se også [\(dansk oversettelse\)](#)

I 2012 publiserte forskergruppen *the BioInitiative Group* sitt sammendrag av funn i et stort antall publiserte studier. Rapporten konkluderer blant annet med behov for langt strengere grenseverdier for å beskytte både mennesker (særlig barn), dyr og natur mot skadevirkninger av elektromagnetiske felt. Rapporten er utarbeidet av 29 spesialister fra ti land. Ti av dem har medisindanning (MD-titler) og 21 har doktorgrader. *Blant forfatterne er formannen i RNCNIRP (Den Russiske Nasjonale Komité for Vern mot Ikke-Ioniserende Stråling), en seniorrådgiver ved EUs miljøbyrå, EEA (European Environmental Agency), og tre tidligere presidenter av Bioelectromagnetics Society.* Delrapporter/sammendrag er fagfellevurdert og publisert. (Første utgave kom i 2007. Fagfellevurderte sammendrag ble publisert i *Pathophysiology* i 2009)

[BioInitiative-tillegg: Genetic Effects of Non-Ionizing Electromagnetic Fields, Supplement, 2014.](#)

[Prepared for the BioInitiative Working Group by Professor Henry Lai, PhD] se også [svensk omtale](#).

Rapporten viser at blant nyere tilgjengelige studier (fra 2007-2014) er det et betydelig større antall studier som finner økt grad av genskader (DNA-skader) etter eksponering for radiofrekvent/mikrobølge- stråling (under grenseverdiene) enn de som ikke gjør slike funn: 65 % av studiene viste økte genskader etter eksponering, mens 35 % ikke gjorde det. For lavfrekvent stråling viser statistikken at hele 83 % av studiene i samme periode finner genskader mens kun 17 % ikke finner slike skadevirkninger. *Betydelig økt grad av DNA-skader er funnet både i hjernen og i andre organer på eksponerte forsøksdyr.*

[BioInitiative-tillegg: Neurological Effects of Non-Ionizing Electromagnetic Fields, 2014 Supplement.](#)

[Prepared for the BioInitiative Working Group by Professor Henry Lai, PhD]

Rapporten viser at det ble funnet skadevirkninger på nervesystemet i 68% (dvs. 144 av 211 studier) av alle tilgjengelige studier, publisert mellom 2007-2014, som omhandler radiofrekvensstråling (herunder mikrobølger) under gjeldende grenseverdier og nervesystemeffekter Dette var en økning fra 63% (93 av 150 studier) i 2012. Når det gjelder tilgjengelige studier på ekstremt lavfrekvent stråling publisert mellom 2007-2014, ble det rapportert funn av effekter på nervesystemet i 90% av de 105 tilgjengelige studiene. Alle studiene omhandlet stråling på nivåer under gjeldende grenseverdier. - Se også kort omtale av begge rapporter: [Bioinitiative 2014: New studies show health risks from wireless technology](#)

[Falcioni et al. \(2018\). Report of final results regarding brain and heart tumors in Sprague-Dawley rats exposed from prenatal life until natural death to mobile phone radiofrequency field representative of a 1.8 GHz GSM base station environmental emission](#)

Denne studien, fra det italienske Ramazzini-instituttet, finner signifikant økt kreftutvikling i hjertet til rotter eksponert for stråling fra basestasjoner for mobiltelefoni. Studien finner også økt forekomst av hjernesvulster. Funnene i studien bekrefter funnene i den store statlige amerikanske [NTP-studien](#) som finner «klar evidens» for at mobilstråling kan gi hjertekreft og som i tillegg også finner økt forekomst av ondartet hjernekreft, samt flere andre kreftformer, hos eksponerte rotter. Forskerne konkluderer med at det er på tide med en enda strengere kreftklassifisering av RF-strålingen fra trådløs teknologi.

[Oversiktsstudie: Oxidative mechanisms of biological activity of low-intensity radiofrequency radiation, Yakymenko et al 2016](#)

Metastudien (Yakymenko et al. 2016) viser at **93 av 100 tilgjengelige publiserte studier finner at**

radiofrekvent stråling (som fra mobiltelefoner og annen trådløs teknologi) gir signifikant økt forekomst av oksidativt stress i biologiske celler. Videre viser studien til omfattende evidens for hvordan dette er koblet til en rekke uheldige biologiske effekter og skadevirkninger, blant annet DNA-brudd og kreftutvikling. *Oksidativt stress* er en ubalanse mellom antioksidantene og de frie radikalene i kroppen, der det skjer en ubalansert produksjon av peroksid og frie radikaler (eller reaktive oksygenforbindelser), som ødelegger celler og DNA (arvestoffet). Denne typen skader kalles for oksidative skader. Ved oksidativt stress klarer ikke kroppens naturlige forsvarsmekanismer lenger å hindre eller reparere disse skadene i tilstrekkelig grad. Dette vil over tid kunne føre til sykdom. Oksidativt stress er regnet for å være en viktig medvirkende årsaks mekanisme ved mange alvorlige sykdomstilstander.

[Stor kohortstudie: Birks et al \(2017\). Maternal cell phone use during pregnancy and child behavioral problems in five birth cohorts](#)

Studien fant økt risiko for atferdsvansker hos barn av mødre med (moderat til) høy mobilbruk under svangerskapet: "Evidence for a trend of increasing risk of child behavioral problems through the maternal cell phone use categories was observed for hyperactivity/inattention problems (OR for problems in the clinical range: 1.11, 95%CI 1.01, 1.22; 1.28, 95%CI 1.12, 1.48, among children of medium and high users, respectively). This association was fairly consistent across cohorts and between cohorts with retrospectively and prospectively collected cell phone use data.»

[Hecht \(2016\). Health implications of long-term exposure to electrosmog](#)

Denne rapporten av Prof. Dr. med. habil. Karl Hecht, tar blant annet for seg funnene i 878 eldre russiskspråklige vitenskapelige studier – både militære og sivile – (fra 1960 til 1997). Det vises til funn av skadevirkninger på det sentrale og det autonome nervesystemet, samt en rekke nevropsykiatriske effekter. Funnene bekreftes både i eldre og nyere amerikanske og vesteuropeiske studier. Rapporten er oversatt fra tysk til engelsk og har med oppdateringer

[Pall, M. L. \(2013\). Electromagnetic fields act via activation of voltage-gated calcium channels to produce beneficial or adverse effects](#)

Oversiktsstudie: En rekke fagfellevurderte publiserte studier har vist at både høyfrekvente og lavfrekvente elektromagnetiske felt kan påvirke biologiske celler ved å åpne cellenes spenningsstyre kalsiumkanaler. Dette kan igjen føre til endringer i cellenes kalsiumsignaler, oksidativt stress, DNA-skader og på sikt til flere andre uheldige helsevirkninger. Funnene av virkningsmekanismen bekreftes av flere studier som viser at det å tilføre kjente kalsiumkanalblokkere stanser disse virkningene.

[Pall, M. L. \(2015\). Microwave frequency electromagnetic fields \(EMFs\) produce widespread neuropsychiatric effects including depression.](#)

Oversiktsstudie: Viser til 26 studier som finner en forbindelse mellom mikrobølgestråling og en rekke nevropsykiatriske symptomer, samt at 5 kriterier for kausalitet (årsakssammenheng) er oppfylt.

[Pall, M. L. \(2018\). Wi-Fi is an important threat to human health.](#)

Oversiktsstudie: "Gjentatte Wi-Fi-studier viser at Wi-Fi forårsaker oksidativt stress, sperm- / testikkelskader, nevropsykiatriske effekter, inkludert EEG-endringer, apoptose (celledød), cellulær DNA-skade, endokrine forandringer og kalsiumoverbelastning. Hver av disse effektene blir også forårsaket av eksponeringer for andre typer mikrobølgefrequens-EMF, og hver slik effekt er dokumentert i fra 10 til 16 oversiktsstudier. Derfor er hver av disse syv EMF-effektene å anse som fastslåtte virkninger av Wi-Fi og andre typer mikrobølgefrequens-EMF». Studien slår også fast at den viktigste virkningsmekanismen bak skadevirkningene er kjent.

[Malkemper, E. P., Tscheulin, T., VanBergen, A. J., Vian, A., Balian, E., & Goudeseune, L. \(2018\). The impacts of artificial Electromagnetic Radiation on wildlife \(flora and fauna\). Current knowledge](#)

[overview: a background document to the web conference. A report of the EKLIPSE project.](#)

En ny EU-finansiert granskning av tilgjengelig forskning viser at stråling fra kraftledninger, mobilkabler og WiFi kan skade fugler, insekter og planter. Den planlagte 5G-utvidelsen kan forverre situasjonen fordi dette vil øke eksponeringen for mikrobølgestråling. Rapporten er basert på 97 vitenskapelig publiserte forskningsrapporter, og finner vitenskapelig belegg for at elektromagnetisk stråling fra kraftledninger, radar, TV / radio, Wi-Fi og 2G / 3G / 4G har negativ påvirkning på:

- insekters orienteringsevne, bevegelsesmønstre, oppførsel og reproduksjon
- fuglens orienteringsevne (radiofrekvensstråling / mikrobølgestråling)
- planters metabolske helse gjennom dannelsen av frie radikaler som kan føre til redusert vekst

Den EU-finansierte EKLIPSE-rapporten er skrevet av en ekspertgruppe bestående av fire biologer/økologer og to fysikere. Forfatterne mener at det er et presserende behov for mer forskning for å øke bevisstheten om virkningen menneskeskapt, unaturlig stråling på dyr og planteliv. [Omtale av Joel M. Moskowitz, Ph.D./Electromagnetic Radiation Safety](#) (engelsk), [omtale på svensk fra Strålskyddsstiftelsen](#). (Se også omtaler fra Newsweek og The Telegraph under «Media»)

[Goudeseune, L., Balian, E., & Ventocilla, J \(2018\). The impacts of artificial Electromagnetic Radiation on wildlife \(flora and fauna\). Report of the web conference. A report of the EKLIPSE project.](#)

Rapport fra EKLIPSE-konferansen (januar 2018). Se omtalen over.

[Warnke, Ulrich: Bees, birds and mankind - Destroying Nature by 'Electrosmog', 2009](#)

Populærfaglig rapport utgitt av tunge fagfolk. Inneholder svært omfattende referanseliste til publiserte, fagfellelvurderte forskningsstudier bakerst. Spesielt god (populærfaglig) innføring i fugler og insekters bruk av elektromagnetiske felt til å orientere seg, navigere og kommunisere.

[Balmori A \(2015\). Anthropogenic radiofrequency electromagnetic fields as an emerging threat to wildlife orientation.](#)

Om hvordan stråling fra mobilmaster o.l. er vist å kunne forstyrre orienteringsevnen til flere fuglearter.

[Sivani & Sudarsanam. \(2012\). Impacts of radio-frequency electromagnetic field \(RF-EMF\) from cell phone towers and wireless devices on biosystem and ecosystem – a review.](#)

Oversiktsartikkel som omtaler en rekke skadevirkninger som er godt belagt i den vitenskapelige litteraturen: «Basert på foreliggende tilgjengelig litteratur er det berettiget å konkludere med at RF-EMF strålingseksponering kan skape endringer i nevrotransmitterfunksjoner, blod-hjernebarrieren, morfologi, elektrofysiologi, cellemetabolisme, kalsiumutstrømming og genuttrykk i visse typer celler selv ved lavere intensiteter»

[Cucurachi et al. \(2013\). A review of the ecological effects of radiofrequency electromagnetic fields](#)

Gjennomgangen viser at to tredjedeler av 113 tilgjengelige fagfellelvurderte studier viste skadevirkninger på økosystemet.

[Manville, II, Ph.D. \(2016\). A Briefing Memorandum: What We Know, Can Infer, and Don't Yet Know about Impacts from Thermal and Non-thermal Non-ionizing Radiation to Birds and Other Wildlife](#)

Ekspertvurdering som argumenterer for strakstiltak.

[Halgamuge \(2017\). Weak radiofrequency radiation exposure from mobile phone radiation on plants.](#)

Dette er en gjennomgang av 45 fagfellelvurderte, vitenskapelige studier som omhandler 169 eksperimentelle observasjoner for å undersøke planters reaksjoner når de ble utsatt for radiofrekvent stråling lavere enn våre grenseverdier. 89,9% av studiene viste statistisk signifikante effekter på plantene.

[Huss, A., Peters, S. and Vermeulen, R. \(2018\), Occupational exposure to extremely low-frequency magnetic fields and the risk of ALS: A systematic review and meta-analysis](#)

Fra [svensk omtale](#) av studien: «Risken for ALS på grund av förhöjda magnetfält på arbetsplatsen är +14%. För de som är verksamma inom elektriska yrken är risken förhöjd med 41%. Högsta risken sågs i de studier som tagit hänsyn till den sammanlagda totala exponeringen för lågfrekventa magnetfält (+89%).»

[Stephen J. Genuis, Christopher T. Lipp – Electromagnetic hypersensitivity: Fact or fiction?](#)
Oversiktsrapport om el-overfølsomhet (EHS)

[Electromagnetic Hypersensitivity - A Summary by Dr Erica Mallory-Blythe](#)

En barneleges meget omfattende sammenstilling av foreliggende forskningsbasert kunnskap om EHS (el-overfølsomhet). 79 sider, hvorav 72 sider er referanser med sammendrag av forskningslitteraturen.

[Rapport om helsevirkninger av «smartmålere»](#) - Se også [omtale på norsk](#)
Skrevet av 6 leger fra Oregon. Som et resultat valgte byens myndigheter å lytte til fagfolkens advarsler og innføre en føre-var-politikk.

[Oversiktsstudie: Li DK et al \(2017\) Exposure to Magnetic Field Non-Ionizing Radiation and the Risk of Miscarriage: A Prospective Cohort Study](#) Se også [omtale av studien](#).

Kohortstudien finner at kvinner utsatt for høye magnetfelt under svangerskapet har økt sjanse for å spontanabortere. I dag er det minst sju publiserte studier som finner økt risiko for spontanabort ved høy eksponering for EMF, i følge hovedforfatteren (se hans uttalelser i omtalen over).

[Oversiktsstudie: Houston et al \(2016\). The effects of radiofrequency electromagnetic radiation on sperm function](#)

Et stort flertall av 27 studier finner at stråling skader sæd kvaliteten, og 4 av 5 studier finner DNA-skader som en følge av stråling. Oversiktsstudien finner evidens for at RF-stråling fra trådløs teknologi kan forårsake skader på cellenes mitokondrier, som igjen kan føre til oksidativt stress og DNA-skader.

[Oversiktsstudie: Carter, B. et al. \(2016\). Association Between Portable Screen-Based Media Device Access or Use and Sleep Outcomes: A Systematic Review and Meta-analysis.](#)

[Se også [Omtale på svensk](#)]

Gjennomgang av 20 studier på skjermbruk og søvn hos barn og ungdom. Studien konkluderer med at bruk av, eller tilgang til, skjermteknologi rett før sengetid, er forbundet med signifikant økning av dårlig søvnkvalitet, mindre søvn og andre søvnproblemer.

[Adlkofer, F & al. \(2004\). Risk Evaluation of Potential Environmental Hazards From Low Frequency Electromagnetic Field Exposure Using Sensitive in vitro Methods, \(REFLEX-studiens sluttrapport\)](#)

Denne omfattende EU-finansierte studien fra 2004 fant signifikant økt grad alvorlige DNA-skader på flere typer celler som var eksponert for pulset stråling, henholdsvis lavfrekvent og høyfrekvent EMF på nivåer under våre grenseverdier. Se kort oppsummering av konklusjonene fra studien her: [BEMS – Final Summary of REFLEX Offered](#). Telekom-bransjen brukte mye ressurser på å forsøke å hindre at studien skulle publiseres, og på å forsøke å skape tvil om resultatene ved å beskyldte noen av de involverte forskerne for forskningsjuks. Studien og de medvirkende forskerne ble imidlertid renvasket for alle anklagene i to etiske komiteer. (Se også [følgende omtale](#) med lenker til REFLEX-rapportene).

[Bibliografi over studier som viser skader på blod-hjernebarrieren](#)

Bibliografi (sist oppdatert i 2012) med referanser til 47 publiserte studier (fra 1977-2012) som

viser at svak stråling fra trådløs teknologi og elektromagnetiske felt (EMF) kan gi lekkasje i blod-hjernebarrieren som blant annet har som funksjon å beskytte hjernen for giftstoffer. Flere senere studier fra de siste årene bekrefter disse funnene. Lekkasje i blod-hjerne-barrieren er forbundet med økt risiko for blant annet nevrodegenerative lidelser. Se lenker til flere bibliografier, blant annet om Alzheimer, nevrologiske virkninger, fertilitet, samt andre helseproblemer, under overskriften, «Kilder og bibliografier til publiserte, fagfelleverderte studier» lengre nede i dokumentet.

Deklassifiserte militærrapporter som advarer mot skadevirkninger

[Adams, R. L. & Williams, R. A. \(1976\). Biological effects of electromagnetic radiation \(radiowaves and microwaves\) Eurasian communist countries \(U\), prepared for U.S. Army Medical Intelligence and Information Agency,](#)

Militær rapport fra 1976 som tar for seg skadevirkninger fra ikke-ioniserende stråling påvist i sovjetisk militærforskning, og som diskuterer forsiktighetstiltak.

[Naval Medical Research Institute, NMRI \(Zorach, R., & Glaser, 1971\). Bibliography of reported biological phenomena \('effects'\) and clinical manifestations attributed to microwave and radio-frequency radiation;](#)

Amerikansk militær bibliografi fra 1971 (med oppdateringer fra 1972) med mer enn 2300 referanser, med fokus på effekter av ikke-ioniserende stråling, som blant annet finner omfattende skadevirkninger på sentralnervesystemet, og også på det autonome og det perifere nervesystemet:

[Flere deklassifiserte militære rapporter](#)

[Lenker til rapportene ligger i venstre kolonne nederst på siden.](#)

Kilder og bibliografier til publiserte, fagfelle-vurderte studier

[Powerwatch – oversikt](#)

Viser de mest sentrale publiserte studiene som finner skadevirkninger - og de som ikke gjør det.

[Environmental Health Trust – utvalgte studier](#)

Samling av utvalgte studier fra Environmental Health Trust med korte beskrivelser av funn og konklusjoner.

[Bibliografi fra Stop Smartmeters](#)

Oversiktlig annotert bibliografi (med abstracts) over mer enn 700 studier som viser en rekke skadevirkninger/biologiske effekter fra mobilstråling.

[Just Prove It – 5000+ referanser](#)

Referanser til over 5.000 kvalitetssikrede studier med funn av skadevirkninger, eldre og nyere.

[17 elektrosmog bibliografier på Scribd](#) [hvis listen ikke kommer opp, bruk lenkene under:]

Samling på 17 bibliografier – sist oppdatert i 2012 – knyttet til forskning på ulike helseproblemer:

- [fruktbarhet](#) (312 referanser)
- [hodepiner](#) (48)
- [brystkreft](#) (71)
- [grå stær](#) (61)
- [graviditet](#) (166)
- [virkninger av høyspentledninger og antennemaster for radio, TV og mobiltelefon](#) (80)
- [hørsel, tinnitus etc](#) (39)
- [autisme](#) (10)
- [åpning av blod-hjerne-barrieren](#) (47)
- [Alzheimers, demens](#) (72)
- [mannlig ufruktbarhet](#) (135)
- [depresjon og selvmord](#) (48)
- [nevrologiske virkninger av svake mikrobølger](#) (gjennomgang av sovjetisk og amerikansk forskning før 1970)
- [skader på dyr og fugler](#) (149)
- The BioInitiative Report (se egen omtale)
- [helsevirkninger av «smarte» strømmålere, ekspertrapport](#) (67).

[Strålskyddsstiftelsen – nyere studier](#)

Samling av fagfelle-vurderte studier fra de senere årene som viser skadevirkninger. Kronologisk ordnet og med korte svenske omtaler.

[Fysiske skadevirkninger av WiFi – samling](#)

Studier som viser skadelige fysiske helseeffekter av WiFi

[Kognitive skadevirkninger av WiFi – samling](#)

Studier som viser skadelige kognitive virkninger av WiFi

[Liste over nyere WiFi-studier](#)

Nyere WiFi-studier med abstracts, samlet av Joel M. Moskowitz, Ph.D (Director, Center for Family and Community Health, School of Public Health, University of California, Berkeley).

[Electromagnetic Hypersensitivity - A Summary](#)

«Electromagnetic Hypersensitivity - A Summary by Dr Erica Mallery-Blythe», December 2014, WORKING DRAFT Version 1. En barneleges meget omfattende sammenstilling av foreliggende forskningsbasert kunnskap om EHS (el-overfølsomhet). 79 sider, hvorav 72 sider er referanser med sammendrag av forskningslitteraturen.

[Litteraturliste fra Universitetet i Aachen](#)

Søkbar litteraturl database med mer enn 23.000 fagfelleverderte studier på feltet – inkluderer både studier som finner skadevirkninger og som ikke gjør det. Drives av Institut für Arbeitsmedizin und Sozialmedizin ved universitetsklinikken Uniklinik RWTH Aachen. *Prosjektet er i dag delvis finansiert av selskaper i telekombransjen, noe som kan ha innvirkning på presentasjonene på nettstedet.*

PubMed

Verdens største(?) medisinske database. Her finner du det meste av publiserte fagartikler innen medisin, herunder medisinsk forskning på helsevirkninger av elektromagnetiske felt (EMF), mobiltelefoni, WiFi, magnetfelt, osv.

Forsikringsselskaper tar ikke sjansen

Risikovurderinger fra forsikringsselskaper 1

Flere store internasjonale forsikringsselskaper, bl.a. **Lloyd's of London, Swiss Re, AUVA Austrian Insurance Co.'s, CSS Insurance og Telstra**, vil ikke lenger forsikre mot skader fra elektromagnetisk stråling, selv når strålingen er under grenseverdiene.

Risikovurderinger fra forsikringsselskaper 2

Risikovurderinger og unntak for forsikring mot skader fra elektromagnetisk stråling

Unntak fra forsikring mot skader av EMF/RFR – omfattende samling

Eksempler fra forsikringsselskaper fra mange land

Reports & White papers of Insurance Industry on Electromagnetic Radiation Health Risks and Liability

Flere rapporter og risikovurderinger fra en rekke selskaper: "Insurance companies do not want to insure for electromagnetic radiation because it is simply too risky. Please see on this webpage the reports, white papers and news articles where companies report on the issue."

Mobilselskaper advarer eierne sine om risikoen for økonomiske tap knyttet til høye erstatningskrav 1

Mobilselskaper advarer egne aksjeeiere om risikoen for tap knyttet til erstatningskrav. "Cell phone manufacturers are aware that the radiation from their devices could be risky and warn their shareholders. See (...) excerpts from statements in their annual reports that indicate they are informing their shareholders that they may incur financial losses related to electromagnetic fields."

Mobilselskaper advarer eierne sine om risikoen for økonomiske tap knyttet til høye erstatningskrav 2

Se beskrivelsen over.

Lloyd's "Electromagnetic Fields Exclusion (Exclusion 32)"

Lloyd's of Londons unntak for forsikring mot skader fra elektromagnetisk stråling

Noen eksempler på erstatningssaker

- [Spania: Ericsson-ingenjör blev sjuk av WiFi-strålning. Erkändes av domstol](#)
- [Israel og Italia: Cancer länkas till mobilen – drabbade får skadestånd](#)
- [Italia: Italy court ruling links mobile phone use to tumour](#)
- [Italia: Domstol gir erstatning for mobilbruk](#) (norsk omtale av samme sak)
- [Frankrike: uførestønad for el-overfølsomhet vedtatt av domstol](#)

Andre lands føre-var-tiltak

Skoler: WiFi-fri og mobilfri skoler er innført mange steder

[Internasjonale føre-var-tiltak for å redusere stråleeksponeringen av barn](#)

Omfattende oversikt (pdf)

[Skoler verden over sier nei til trådløs teknologi](#)

[Lærerorganisasjoner går mot WiFi](#)

[Andre lands føre-var-politikk – oversikt fra Environmental Health Trust](#)

Oversikt med lenker til info om de enkelte land. Disse blir løpende oppdatert.

Se også følgende land:

- [Kypros](#)
- [Frankrike](#) se også [Frankrike 2017](#) (samt om [Herouville-Saint-Clair](#), fransk tekst).
- [Fransk Polynesia](#)
- [Israel](#), spesielt [Haifa](#)
- [Belgia](#)
- [Spania](#)
- [Italia](#)
- [Østerrike](#)
- [Krakow](#) (Polen)
- [Russland](#) og [russiske strålevernmyndigheter om WiFi i skolen](#) og [deres kritikk av WHO](#)

Media

Utenlandske medier:

- [Newsweek – A switch to 5G may be bad for the environment](#)
 - [The Telegraph – Electromagnetic radiation from power lines and phone masts poses 'credible' threat to wildlife, report finds](#)
 - [Buglife – Could our obsession with mobile technology destroy wildlife](#)
 - [The News & Observer - Can your cellphone cause cancer? Scientists find definitive link in study of rats](#)
 - [Environmental Health Trust - “Clear Evidence of Cancer” Concludes U.S. National Toxicology Program Expert Panel on Cell Phone Radiation. \(Expanded Press Release\)](#)
 - [The Nation - How Big Wireless Made Us Think That Cell Phones Are Safe: A Special Investigation](#)
 - [The Sun – Is your phone zapping your brain? Mobiles could be to blame for surge in deadly brain tumours, experts say](#)
 - [CPTF - 5G From blankets to bullets](#)
 - [CBS News – Hooked on Phones](#)
 - [FOX 5 News – Health concerns over Wi-Fi technology exposure in schools](#)
 - [Daily Mail – Why you should NEVER keep your mobile in your bedroom](#)
 - [ITAR-TASS – Russians find electromagnetic radiation increasingly worrisome](#)
 - [The guardian – Electrosensitivity: is technology killing us?](#)
 - [EHTrust – Phonegate: French Government Data Indicates Cell Phones Expose Consumers To Radiation Levels Higher Than Manufacturers Claim](#)
 - [EHTrust – Phonegate: Millions of mobile phones will have to be withdrawn from the market in France and internationally](#)
 - [SBWire Cyprus Removes Wi-Fi from Kindergartens and Halts Wireless Deployment Into Public Elementary Schools](#)
 - [SBWire – 5G: The Internet of Things Poses Human Health Risks: Scientists Question the Safety of Untested 5G Technology at International Conference](#)
 - [Forbes – Controversial Paper Suggests Wi-Fi Exposure More Dangerous To Kids Than Previously Thought](#)
 - [New York Times - Bulging Debt May Spell Trouble for Energy, Telecom and Retail](#)
- motstanden og forskeres advarsler om helserisiko knyttet til 5G-frekvensene nevnes litt nede i saken)
- [BBC - Mobile phones 'may trigger Alzheimer's](#)
 - [Daily Mail - Stop sleeping with your cell phone: Anything closer than arm's length could cause cancer and infertility, health officials warn](#)
 - [RT - Put the phone down: US health officials warn of cancer & infertility risk](#)
 - [World Economic Forum - Smartphones are damaging this generation's mental health](#)
 - [CBS New York Long Islanders Sue Over Health Concerns About New Cellphone Towers](#)
 - [The Independent - Giving your child a smartphone is like giving them a gram of cocaine, says top addiction expert](#)
 - [CNN - Letting a baby play on an iPad might lead to speech delays, study says](#)
 - [The Guardian – Students who use digital devices in class 'perform worse in exams'](#)
 - [CNN - Smartphones aren't a smart choice in middle school](#)
 - [News Corp Australia Network – Dr Marie-Therese Gibson resigns from Tangara School for Girls over Wi-Fi health worries](#)
 - [Scientific American – How Might Cell Phone Signals Cause Cancer?](#)
 - [Salon – “It actually has me concerned, and I’m an expert”: Major cell phone radiation study reignites](#)

cancer debate

- [San Francisco Chronicle – State kept secret guidelines on safe cell phone use](#)
- [Wall Street Journal – Belt Clip? How the U.S. Tests Cellphones for Safety](#)
- [Business Wire – Wireless Networks Are Not as Fast, Secure, Reliable or Energy-Efficient as Wired Systems, Says New Report](#)
- [CBS SF Appeals Court Won't Reconsider Challenge To Berkeley Cellphone Warnings Law](#)
- [India: 'Mobile towers can't come up on schools, hospitals'](#)
- [The Ecologist – Wireless pollution 'out of control' as corporate race for 5G gears up](#)
- [Reuters - Should pregnant mothers hang up their cell phones?](#)
- [Natural Blaze – Swiss Dept. of Public Instruction Implements "Precautionary Principle" Regarding Wi-Fi And Other Smart Tech Devices](#)
- [Mercola – Reduce EMF Exposure](#)
- [Mercola om 5G](#)
- [Mercola - Researcher Explains How Electromagnetic Fields Damage Your Health](#)
- [Mercola – Cell Phone Use Linked to Lower Grades, Anxiety, and Much Worse](#)
- [Dr. Oz – Are Cellphones Dangerous for Your Health?](#)
- [Natural News - New questions emerge about cell phone radiofrequencies causing brain damage, especially in children](#)

Norske/nordiske medier:

- [Nettavisen – Forsker knytter dobling av ondartet hjernesvulst-tilfeller i England til mobilbruk](#)
- [NRK Rogaland – Mobiliserer mot stråling](#)
- [NRK Brennpunkt – En strålende dag](#)
- [Forbrukerinspektørene – Mobilstråling farlig \(programomtale fra NRK\)](#)
- [Forbrukerinspektørene – Se opp fra mobilen!](#)
- [National Geographic Norge – Menneskeskapt elektronikk slår trekkfugler ut av kurs](#)
- [Plot - The Laughing stock - and the pursuit of Gro \(engelsk oversettelse av norsk sak\)](#)
- [Ny Tid – Trådløsnæringens solefall?](#)
- [Ny Tid – Smartmålerne nye helse- og miljøskader](#)
- [Ny Tid – Tabu i Telekom-Norge](#)
- [VG – Farlig eller ikke: Jeg tror det er slutt på den tiden da man kunne si at det ikke er noen helserisiko knyttet til mobilbruk \(faksimile\)](#)
- [VG – Stor studie hevder å ha funnet sammenheng mellom mobilbruk og kreft](#)
- [VG Partnerstudio – Barnepsykolog: - Mobilen stjeler helt klart noe av barnets IQ](#)
- [Newsvoice - Övervakningskapitalism – Google vet var du varit trots att din smartphone är i flygläge](#)
- [Forskning.dk – Det trådløse samfund: Stråling stresser kroppen og giver celledskader](#)
- [Ugeposten – Lokal skole forbyder mobiltelefoner - resultatet er mildest talt overraskende](#)
- [Strålskyddsstiftelsen - Tidligere Microsoft-direktør i 16 år vil stanse 5G](#)
- [Strålskyddsstiftelsen – Frankrike förbjuder mobiler i skolerna](#)
- [Strålskyddsstiftelsen – Nej till trådlöst i franska skolor](#)
- [Strålskyddsstiftelsen – Cypern skyddar barnen bättre än Sverige mot strålning](#)
- [Strålskyddsstiftelsen – Fransk myndighet varnar för faror för barn med trådlös teknik](#)
- [Nya Dagbladet - Risiko for DNA-skader for folk som bor nær mobilmaster og basestasjoner](#)
- [Nya Dagbladet _Förhöjda magnetfält ökar risken för Alzheimers, ALS och missfall](#)
- [SVD - Svenske hjärnforskaren: Ipad och tv-tittande ger barn IQ-brist](#)
- [TV4 - "För mycket mobiltittande kan bidra till demens"](#)
- [Dagbladet – Advarer mot «digital demens»: - En hel generasjon er i fare](#)
- [Nordlys – Amerikanske helsemyndigheter med ny advarsel: - Ikke putt mobilen i lomma](#)

- [Aftenposten – Ny forskning: Skadelig for barn å bruke mobile enheter før leggetid](#)
- [TV-Helse – Lege advarer mot stråling](#)
- [TN – Ekspert er kritisk til IoT](#)
- [TN – 9 årsaker til at Internet of Things \(IoT\) også angår deg](#)
- [TN - Kyr i Nederland syke av 5G testing?](#)
- [Friheten – Straummålaren som ikkje nokon ville ha](#)
- [Helsedirektoratet på kirsebærtur om «smartmålere»](#)
- [NRK – Her har elevene minst mulig data](#)

Et utvalg innlegg fra den norske debatten:

- [Dagbladet – Mobilstråling er helseskadelig](#) (innlegg)
- [Dagbladet – Veksten i menneskeskapt stråling setter liv på spill](#) (innlegg)
- [Bredbånd på Torvet: Forskning viser at denne type stråling påvirker alt fra fosterutvikling til konsentrasjon](#) (innlegg)
- [Stavanger Aftenblad - Mangelfull virkelighetsbeskrivelse fra Statens strålevern om mobilstråling og helseskade](#) (innlegg)
- [Avisa Nordland – Er folket spurt om nye strømmålere?](#)
- [Et stortilt helseeksperiment](#) (innlegg opprinnelig publisert i Klassekampen)
- [Tidens Krav – Usynlige faktorer utfordrer folkehelsen](#)
- [Stavanger Aftenblad – Mobilstråling og helserisiko: Smart eller mindre smart by?](#) (innlegg)
- [Stavanger Aftenblad - Thomas Middelthon: Telenor-sjef dessverre på bærtur \(«cherry picking»\)](#)
(innlegg og lenker til hele debatten i SA nederst)
- [Laagendalsposten – Smarte strømmålere - er det så smart?](#)

Diverse

- [Einar Flydal – Blogg om skadevirkningene fra menneskeskapte elektromagnetiske felt](#)
- [Einar Flydal – Kunnskapsoversikt over en god del kilder og studier](#)
- [Einar Flydal – De neste 10 minutter lærer du mer om stråling og helserisiko enn fastlegen din lærte under hele sin utdanning](#) [Oppsummering knyttet til AMS/smarte strømmålere]
- [Smartskandalen – Folkeaksjon mot automatiske strømmålere \(AMS\)](#)
- [STOPP smartmålerne – Sammen om privatliv, helse, sikkerhet og norsk strøm](#)
- [Fakta om AMS – smarte strømmålere](#)
- [Legeattester for fritak av smartmåler er fortsatt fullt lovlig og rett](#)
- [FELO – Foreningen for el-overfølsomme \(pasientforening, medlem av FFO\)](#)
- [SKUP-rapporten om «Radarsaken» i Dagbladet](#) (pdf'er av artiklene nederst i rapporten)
- [Careless Science – Big Pharma, Big Tobacco, Big Wireless: What's in Common?](#) [Forskerblogg]
- [Lennart Hardells Blogg: En blogg om miljø- og helserelaterad forskning](#) [Forskerblogg]
- [FUG – Barns rett til et godt inneklima](#)
- [IEMFA – International Electromagnetic Fields Alliance](#)
- [Environmental Health Trust](#) [mye informasjon her]
- [Environmental Health Trust – Cell Phone Fine Print Warnings](#)
- [Environmental Health Trust – Dangers of Wi-Fi in Schools](#)
- [Database of Worldwide Policies on Cell Phones, Wireless and Health](#) (om andre lands føre-var-politikk)
- [Microwave News](#)
- [StopSmartMeters – Health Effects of Electromagnetic Radiation & Microwaves](#)
- [JustProvelt – Health Impacts of Wireless Technologies](#)
- [World Health Organization: Setting the standard for a wireless world of harm](#)
- [Microwave Radiation – A Ticking Time Bomb!](#)
- [Adlkofer: Vår beskyttelse mot stråling er i strid med vitenskapen, Harvard-forelesning 2011](#) (oversatt til norsk)
- [Strålskyddsstiftelsen – Svensk strålevernorganisasjon](#)
- [Strålskyddsstiftelsen - Nettside med lenker til informasjon om 5G \(svensk\)](#)
- [Strålskyddsstiftelsen – Faktablader om helserisiko](#)
- [E-stress.dk](#)
- [PowerWatch – Peer-reviewed scientific studies on EMF-related subjects](#)
- [EMFscientist – International Electromagnetic Field Scientist Appeal](#)
- [EMF Facts](#)
- [WiFi In Schools UK](#)
- [C4st – Canadians for Safe Technology](#)
- [Weep Initiative](#)
- [Dr. Franz Adlkofer – Den trådløse kommunikasjonsindustriens sverteskampanje](#) (video)
- [Governments and organizations that ban or warn against wireless technology](#)
- [Commonwealth Club – The High Road to a True Smart Grid](#)
- [Forsikringsselskaper og dekning av skader fra elektromagnetisk stråling](#)
- [American Brain Tumor Association – Brain Tumor Statistics](#)
- [Dramatisk økning av hjernekreft I England](#)
- [Fordobling av hjernekreft I Danmark siden 1990](#)
- [Sterk økning av hjernekreft I Sverige](#)
- [Økning av kreft I hode og hals I Sverige](#)
- [Økning av kreft I skjoldbruskkjertelen I Sverige](#)

- [Papers finding adverse biological effects or damage to health from Wi-Fi](#)
- [EMF Portal – stor søkbar database](#)
- [SaferEMR – Key Cell Phone Radiation Research Studies](#)
- [Oscillatorium – EMF Effects on Living Tissues and Biodiverse Systems](#)

Omtaler av villedning, interessekonflikter og forskningsjuks

Aktører knyttet til trådløsbransjen og deres støttespillere har gjennom flere tiår brukt store ressurser på lobbyvirksomhet, skaffe sine støttespillere innflytelse i faglige kommisjoner, trenere føre-var-tiltak og skape tvil om hvorvidt strålingen fra deres produkter medfører en helserisiko. Næringen finansierer også forskning, og enkelte aktører i bransjen har egne laboratorier. Ikke all næringsfinansiert forskning er juks eller dårlig forskning, men imidlertid er det store økonomiske interesser på spill for bransjen, og det har vist seg flere ganger at ikke all denne forskningen er til å stole på. Flere internasjonale forskere har stått fram og fortalt at de er blitt forsøkt rekruttert til rent forskningsjuks av folk fra næringen som vil ha dem til delta i studier som de ser er designet - på en klart uetisk og metodologisk ukorrekt måte - for nettopp ikke å risikere å få signifikante funn. Andre forteller at de plutselig har falt i unåde etter at de har begynt å gjøre upopulære funn av skadevirkninger og at de da har mistet finansieringen til prosjektet, eller de er blitt forsøkt presset til å omskrive sine konklusjoner og sammendrag slik at funnene av skadevirkninger ikke går tydelig fram.

Liknende forsøk på å «renvaske» skadelige produkter så man for eksempel også i striden om tobakk og asbest, og det kan virke som om deler av trådløsnæringen bruker samme metoder.

En annen ting bransjen er kjent for, er å «pøse ut» studier som rett og slett bare konkluderer med at det ikke er noen signifikant oppvarming av vev på strålenivåer som holdes under grenseverdiene, og dette blir implisitt tolket som at det ikke er skadevirkninger (de velger å se bort fra andre skademekanismer enn oppvarming, selv om enkelte av disse mekanismene faktisk blir brukt terapeutisk i moderne medisinsk teknologi), eller de replikerer studier igjen og igjen på områder der man fra før vet at man neppe finner skadevirkninger (for eksempel er det ikke alle typer celler som er like følsomme for stråling) eller de finansierer studier som har for kort varighet til å med sannsynlighet gjøre signifikante funn (mange av de mistenkte skadevirkningene er langtidsvirkninger). Alt dette er ikke nødvendigvis direkte forskningsjuks, men blir brukt til å gi et feilaktig bilde av situasjonen og til å skape tvil og trenere innføringen av føre-var-tiltak og også til dels til å «renvaske» de produktene aktørene i næringen tjener enorme summer på.

På norsk:

[Adlkofer: Vår beskyttelse mot stråling er i strid med vitenskapen](#). [Harvard-forelesning 2011, oversatt til norsk]

[Brennpunkt NRK – En strålende dag](#)

[Einar Flydal \(2014\). Norsk helsevern basert på amerikansk-dansk svindel](#) [Blogginlegg].

[Einar Flydal \(2018\). Strålegrensene og helseskadene: Den store skurkestreken](#) [Blogginlegg med svært mange referanser]

[Einar Flydal \(2016\). Barn og mobilbruk: Grovere forskningsjuks enn du trodde var mulig...](#)

[Blogginlegg]. Her beskrives tilfeller av bevisst feilaktig framstilling av andres forskningsresultater, som også er en metode for å villedde offentligheten og politikerne.

[Einar Flydal \(2016\). Ny studie i forskningsfusk – om kreft og mobilbruk](#). [Blogginlegg]:

Om forsøkene på å fordreie funnene i NTP-studien etter at resultatene fra deler av studien ble offentliggjort

[Einar Flydal \(2016\). Barn og mobilbruk: Grovere forskningsjuks enn du trodde var mulig...](#) [Blogginlegg].

Dokumenterer tilfeller av bevisst feilaktig framstilling av andres forskningsresultater, som også er en metode for å villedde offentligheten og politikerne.

[Glomsrød, S. & Solheim, I. \(2012\). Helsevirkninger av elektromagnetiske felt](#) [rapport]

Se også:

[Stor forskjell på resultater knyttet til studienes finansiering](#) [tabell]

Studier som produseres av bransjen gir betydelig færre signifikante funn enn uavhengige studier. Dr. Henry Lai undersøkte resultatene av mobiltelefonstudier (innen et bestemt område) som dokumenterte biologiske effekter og fant at resultatene avhenger av hvem som finansierte studien. Tabellen er fra en presentasjon av hans resultater ved Lakehead University i Thunder Bay Ontario 22. februar 2010.

[Huss et al \(2007\). Source of funding and results of studies of health effects of mobile phone use: systematic review of experimental studies.](#)

På engelsk:

[Plot - The Laughing stock - and the pursuit of Gro](#) (engelsk oversettelse av norsk sak)

[The Nation - How Big Wireless Made Us Think That Cell Phones Are Safe: A Special Investigation: The disinformation campaign—and massive radiation increase—behind the 5G rollout.](#)

[Yakymenko, I. \(2017\). Big Pharma, Big Tobacco, Big Wireless: What's in Common?](#) [Blogginlegg hentet fra

forskerbloggen til biologen og miljøforskeren Igor Yakymenko, Ph.D.]

[Powerwatch. \(u.å.\). Bias and confounding in EMF science](#)

Oversiktsartikkel

[Microwave News – The Anatomy of a Rumour: Karolinska's Maria Feychting Cites Pathology Bias To Discredit NTP RF Cancer Study](#)

[Adlkofer \(2014\). How Industry and Politics Has Been Dealing with the Radiation Protection of People: A historical review](#)

[Alster, N. \(2015\). Captured Agency, How the Federal Communications Commission Is Dominated by the Industries It Presumably Regulates](#) [Publisert av E. J. S. Center for Ethics, Harvard University, 2015]

[IARC Drops Anders Ahlbom from RF–Cancer Panel](#)

Svensk ekspert kastet ut av WHO-organet, Det internasjonale kreftforskningsbyrået (IARC), etter avsløring av grov interessekonflikt. Ahlbom har tross sin åpenbare interessekonflikt like fullt blitt brukt flere ganger av den svenske ekspertkomiteen.

[Sheean \(2017\) - WHO setting the standard for a wireless world of harm](#)

Kritikk av interessekonflikter og skjevdeling i WHO's EMF Project, og av de problematiske sterke bindingene til den private stiftelsen ICNIRP, som setter/anbefaler de grenseverdiene som WHO's EMF Project skal vurdere om er helsemessig trygge.

På svensk:

[Strålskyddsstiftelsen - WHO kritiseras för industriinfiltration och jäviga experter](#)

WHO's EMF Project kritiseres for næringsinfiltrasjon og partiske eksperter. WHO-ekspertgruppen som skal vurdere om grenseverdiene for stråling fra trådløs teknologi er trygge, domineres av forskere fra den privatstiftede organisasjonen, ICNIRP, som i praksis setter (anbefaler) våre grenseverdier. ICNIRP ble i sin tid stiftet av aktører fra trådløsbransjen, og blir ofte kritisert for interessekonflikter og for sterke bånd til den næringen den skal regulere. WHO's EMF Prosjekt ble dessuten opprettet under ledelsen av en av ICNIRPs grunnleggere og tidligere ledere, Michael Repacholi, som også har mottatt penger fra trådløsbransjen. Les også: [WHO kritiseras för jäv i ny utvärdering av hälsorisker med strålning](#)

[Strålskyddsstiftelsen - Hälsomyndighet hemlighöll råd om försiktighet med mobiler](#)

«Kaliforniens hälsomyndighet hemlighöll ett informationsblad som myndighetens tjänstemän

utarbetat gällande hälsorisker med mobiltelefoner och råd om hur de kan minskas i flera år. Råden är till stora delar samma som Strålskyddsstiftelsens. Hemlighållandet försvarades med att de kunde skapa "kaos och förvirring bland allmänheten".»

[Strålskyddsstiftelsen - Varning för Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM. Fyra skäl till varför du inte kan lita på SSM](#)

Denne artikkelen peker blant annet på problematiske interessekonflikter hos de svenske strålevernmyndighetene: «Av SSM:s 8 experter har de flesta kopplingar till den berörda industrin eller är jäviga [partiske] då de är medlemmar i de organisationer (**ICNIRP, IEEE**) som rekommenderat gällande gränsvärden eller riktlinjer. Dessa gränsvärden saknar skydd mot alla andra effekter (exempelvis cancer) än omedelbara uppvärmningseffekter och är av stor ekonomisk och strategisk betydelse för el- telekom- och militärindustrin. För telekomindustrin skulle ett erkännande av hälsorisker, exempelvis cancerrisker, enligt insatta bedömare vara ett så stort ekonomiskt bakslag att det blir svårt att räkna på konsekvenserna. Det stora återförsäkringsbolaget Swiss Re har exempelvis klassat erkännande av hälsorisker med strålningen i högsta riskklassen för hela försäkringsbranschen.»

[Strålskyddsstiftelsen – Microsoftdirektör: Jag skäms över hur min industri döljer riskerna med trådlös teknik](#)

«Frank Clegg, som var Vd för Microsoft Kanada under 16 år, riktar hård kritik mot den industri han arbetat för under hela sin karriär. (...) – Jag anser att min industri använder samma metod som tobaksindustrin. De sprider tvivel om riskbilden, de betalar forskare för att sprida tvivel över forskningen som visar risker. De förvirrar beslutsfattarna och förhindrar införandet av det regelverk som behövs, sade Clegg.»

[Newsvoice – Folkhälsomyndigheten anlitar jäviga experter och bryter mot egna regler](#)

«I en ny rapport om miljörelaterade hälsorisker har Folkhälsomyndigheten struntat i egna regler när de anlitar KI-professorerna Anders Ahlbom och Maria Feychting, trots att de är jäviga [dvs. partiske/ har interessekonflikter]. I den nya rapporten avfärdas alla belägg för hälsorisker med såväl mikrovågsstrålning från trådlös teknik som med lågfrekventa magnetfält, trots att de vetenskapliga beläggen för risk för cancer och degenerativa sjukdomar stärkts under senare år.»

[SVT Opinion - Karolinska Institutet manipulerade studie om hjärntumörrisker för mobilanvändande barn](#)
Forskare fra KI manipulerte studie slik at konklusjonene skulle stemme med deres oppfatninger. Se også:
[Strålskyddsstiftelsen – Jävig KI-professorer förringar strålningsrisker för barn i ny rapport](#)

Gikt og Frostriers Forening

Jeg ber om at ministeren sørger for lavere strømpriser slik at gamle og syke mennesker slipper å måtte fryse, samt ha store ubehag og lidelser når kulden setter inn. Det kunne kanskje også være på sin plass å be NVE unnlate å tvinge gjennom årlige ekstra-avgifter på mellom NOK 4.000,- og NOK 6.000,- for dem

som måtte være så «heldige» å ha fått fritak på medisinsk grunnlag for installasjon av sk smartmeter. De har plager nok fra før!

Kopi: Finansministeren

Imperia

Pålagt installasjon av AMS målar

Det foregår no ein installasjon av AMS målar der det ikkje er lett å sei nei til installasjonen. Uten å ha påvist el-følsomheit vil eg likevel påberope meg å sjølv bestemme kva strålingar eg skal ha i huset mitt. Dette ynksjer eg skal kunne gjennomførast utan erklæring frå lege eller psykolog. Eg er og har alltid vore skeptisk til all stråling vi er utsett for, og som ein innskoten bisetning imøteser eg også reglar i det offentlege rom: skular, barnehagar særleg, men også offentlege kontor og arbeidsplassar generelt.

GDPR inneheld reglar for at nettselskap skal ha samtykke for å kunne installerer AMS hos norske kundar. Kor er det teke hensyn til?

I tillegg til den daglege strålingspåverknaden frå AMS målar stiller eg også spørsmål til datasikkerheita. Kva om andre statsmakter «hacker» målarane og for eksempel skur av straumen til alle?

Mine oppmodingar er: Stopp tvungen installasjon av AMS målar!

Og: For å beskytte mennesker, dyr og planteliv: Få regulert all trådløs stråling i samfunnet vårt!

Nei til smartmålere

Bekymring for langtidsvirkning av stadig økende mengder elektromagnetisk stråling i samfunnet

Et moderne menneske som lever i et bymiljø i dag utsettes for 1 000 000 000 000 000 000 ganger mer mikrobølget stråling enn det våre forfedre ble eksponert for i hundretusener av år via naturlig stråling i naturen. Spesielt etter at smarttelefon og wifi ble allemannseie sånn ca i 2006 – 2008, har strålingsnivået eksplodert i folks levemiljø. Nå skal AMS-målere for strømvlesning bli installert i alle norske hjem og bidra til ytterligere økning..

Kanskje kan den store økningen i mange kroniske lidelser og sykdommer mm utover på 2000 tallet delvis skyldes den enorme økningen i mikrobølget stråling i våre leve-miljøer. Spesielt langtidseksponeringen og at vi ikke får noen hvileperiode/restitusjons-periode gjennom døgnet, er svært bekymringsfullt. Om natten når vi sover må nivået være meget lavt. Det finnes tusener av forskningsrapporter mm som setter sammenheng mellom eksponering for mikrobølget stråling og ulike lidelser/sykdommer. Skal vi ignorere dette?

Nå jobber telecom-industrien og andre med å innføre 5G over hele landet. Dette er drevet fremover av markedskreftene, og alle smertelig klar over at dette ikke alltid er spesielt gunstig for oss. I tillegg innføres det nå nettbrett til hver elev i skolen helt fra 1. trinn over hele landet. Med innføring av 5G, kommer det også smart-hus, smart-biler og en uendelig mengde med smarte dupperinger som vi ikke trenger. Den enorme økningen i strålingsnivået som påvirker oss nå, kommer til å bli dramatisk mye høyere i fremtiden. Vi fjerner oss ytterligere fra et naturlig menneskelig leve-miljø, og jeg synes ikke det moderne mennesket er spesielt smart.

Hvordan skal vi reversere denne utviklingen den dagen forskningen blir enda mer entydig i sine funn – at dette påvirker oss svært negativt på cellenivå og gjør oss enda litt mer syke? Kommende generasjoner blir nå dramatisk mye mer eksponert for mikrobølget stråling helt fra baby-stadiet. Hvordan vil helsevesenet takle det hvis den store økningen i en rekke lidelser vil eskalere i fremtiden?

Tiden er nå overmoden for å stoppe denne utviklingen før det blir for kostbart – både i kroner og helse. Ti-tusenvise av nordmenn blir syke av mikrobølget stråling. Svært mange er sterkt tvilende til vår hensynsløse omgang med trådløs teknologi, og vi sier et stort JA til kablet teknologi.

Statens strålevern har 10 millioner ganger høyere grenseverdi for eksponering av mikrobølgestråling enn det den østerrikske legeforening anbefaler for langtidseksponering (= mer enn 4 timer pr dag).

Regjeringen i Frankrike har nedlagt forbud mot bruk av Wi-Fi i alle barnehager og barneskoler!

Hvem har rett og hvem tar feil mon tro.....

La oss ikke gå i samme fellen som vi gjorde med:

- Røyking, der det tok lang tid før «dissidentene» fikk rett!
- Amalgam i tannfyllinger, som jo var å putte kvikksølv inn i barns munn!
- Asbest, som var et flott, vedlikeholdsfritt stoff å bruke i våre bygninger!

Norsk Forum for Bedre Innemiljø

Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn (NFBIB) takker for muligheten til igjen å få spille inn viktige momenter til ny Folkehelsemelding.

I nåværende Folkehelsemelding Mestring og Muligheter St.19 (2014-2015)

leser vi på side 119-121 om Barns arbeidsmiljø. NFBIB var aktiv medspiller til disse viktige sidene. God folkehelse starter i tidlig alder - hos barna.

NFBIB mener at disse sidene under kapittel 6.2 fortsatt er viktige og ikke minst aktuelle og det er påkrevet (på overtid) at barn nå får et godt arbeidsmiljø enten det er i skole eller barnehage.

NFBIB spiller med dette inn sidene 119-121 igjen og ser frem til at Folkehelseministeren tar tak i barns innemiljø, denne viktige siden av vår Folkehelse.

Generelt vil NFBIB bemerke at folkehelsearbeidet, som er en viktig del av det forebyggende helsearbeidet, har store utfordringer med profesjonalitet og gjennomføringskraft i sitt arbeid. Mange barns innemiljø i barnehager og skoler er eksempel på det. I over 20 år er det dokumentert at over 30 % av disse virksomhetene har alvorlige Inneklimaproblem i deres arbeidsmiljø, i strid med gjeldende lover og forskrifter, uten at kommunene har maktet å følge dette opp med relevante tiltak. Det er alvorlig på mange måter, ikke minst i et tilsyns- og folkehelseperspektiv som kommunene har ansvaret for!

Det synes klart at det er behov for å styrke dette arbeidet både med hensyn til faglighet, forvaltning og ansvarsoppfølging.

Folkehelsearbeidet er for viktig til at enkle tiltak ikke blir fulgt opp – ikke minst for barn.

NFBIB vil også peke på at det er de sårbare personer som først og fremst påvirkes av et dårlig innemiljø – det er barna og de eldste. Det er således også viktig at sykehjem, der de eldste oppholder seg, har et godt innemiljø.

NFBIB ønsker også å peke på at den økende bruk av trådløs kommunikasjon og teknologi i skoler og barnehager har ført til økt bekymring. Det fremkommer etter hvert dokumentasjon som kan tyde på at den betydelige økningen i trådløs kommunikasjons-teknologi i samfunnet kan ha uheldige helseeffekter, når en ser på store grupper eksponerte personer. Folkehelsemeldingen bør inneholde informasjon om at denne utviklingen skal holdes under oppsikt og følges opp med tiltak dersom dokumentasjon for eventuelle folkehelseproblemer foreligger. Forholdene bør legges til rette for at bruken av trådløs teknologi (WiFi, mobiltelefoner, nettbrett, etc.) i skoler og barnehager holdes så lav som mulig. Redusert mobilbruk i skoletiden vil i tillegg kunne bedre undervisningssituasjonen og redusere mobbingen, slik erfaringen er fra enkelte skoler.

Med vennlig hilsen styret i

Norsk Forum for Bedre Innemiljø (sign.)

Tore Andersen, leder (siv.ing og tidligere seniorrådgiver hos Fylkesmannen i Vest-Agder)

Finn Levy (pensjonert overlege, miljø- og arbeidsmedisin, OUS)

Jan Vilhelm Bakke (overlege PhD. Arbeidsmedisin)

Marianne Bjerke (tidligere seniorrådgiver i Helsedirektoratets Folkehelseavdeling)

Stopp smartmålerne

Folkehelsen er satt på spill

Jeg har noe på hjertet ...

Smartmålere (AMS): helse- og miljøargumenter for å unngå dem

Her finner du en lettest sammenfatning av helse- og miljøargumenter for hvorfor du og de som bor i samme bygg bør kreve fritak fra smartmålere – hva enten det gjelder målere for strøm, vann eller annet. Når du har lest disse sju sidene, har du lest mer om helserisiko fra elektromagnetiske felt og stråling enn en lege har gjort under hele sin utdanning.

Du finner tekniske og medisinske begrunnelser og forklaringer – med referanser til forskningslitteratur, og du finner hvilke tekniske løsninger du bør arbeide for som alternativ til dagens. Du finner også forklaringer på hvordan myndighetene svikter, og hvordan jussen bak utplasseringen av målerne ser ut til å skranke.

Myndighetene har mange grunner for å ønske seg bedre styring på samfunnets forbruk av strøm og vann, men der fins også mange gode grunner til å være imot slike målere – for eksempel knyttet til personvern, sikkerhet og ønsker om en mindre sentraliserende politisk utvikling. Slike argumenter finner du mer om andre steder. Her gjelder det altså bare helse og miljø.

Du kan spre dette notatet slik du vil, eller bruke det som råmateriale for egen argumentasjon. PDF-versjon til å laste ned finner du sist før litteraturlista.

Folk blir syke av målerne kloden rundt – myndighetene avviser

I mange land kloden rundt plasseres det nå ut automatiske målere for strøm, vann og gass basert på trådløs kommunikasjon mellom målerne og trådløs rapportering til leverandøren. Over alt fører de til protester fra folk som opplever at de får akutte helseplager av dem. Målinger som demonstrerer fysiske virkninger beskrives i artikler, bloggposter og på video.

Overalt finner folk også ut at dersom de vil forsøke å skjerme seg mot smartmålerne radiosignaler, er det svært vanskelig: de havner i et villniss av juss og teknologi som er for vanskelig å håndtere alene. Ansvar er splittet opp, og netteierne og myndighetene gjør felles sak mot boligeierne. For mange – uvisst hvor mange – er eneste alternativ de selv kan makte, å flytte ut av sine hjem. Bare her i Norge får jeg og andre flere telefoner per uke fra fortvilte folk som bor midlertidig hos venner og bekjente, eller som er i gang med å kle vegger og tak med metallfolier for å forsøke å dempe plagene.

Myndighetene i disse landene svarer ganske likt på klager og protester: De viser til at landets helsepolitikk bygger på et kunnskapsgrunnlag som tilsier at slike reaksjoner ikke kan skyldes strålingen, at strålingen er svært sjeldenog svak og kort i forhold til de fastsatte maksimale grenseverdiene for slikt utstyr, at det allerede fins så mye annet utstyr som kommuniserer mer og med minst like kraftige

signaler, at det er så få som klager. Dette svarer de uten å kommentere eller vurdere de mange vitenskapelige studiene som har påvist at stråling av det slaget som smartmålerne sender ut, likefullt har sterke biologiske virkninger – til tross for at strålingen er langt svakere enn de gjeldende grenseverdiene, og at de biologiske mekanismene som skaper slike helseplager, i stor grad er forstått og påvist, både teoretisk og i empiriske studier.

Disse vitenskapelige studiene er mange, har pågått over mange tiår i uavhengige miljøer, de er meget tydelige i sine funn, og de påviser så tydelige og vesentlige konsekvenser at de ikke med rimelighet kan avvises som usikre eller uvesentlige funn. (Se kildehenvisninger nedenfor.)

Problemet er ikke om myndighetene kanskje har rett i sin avvisning, men hva den enkelte skal gjøre for å beskytte sin egen helse/ redusere helserisiko i denne situasjonen, og hvordan de som rammes, kan beskytte seg mot å få sin livsutfoldelse og sosiale omgang sterkt begrenset. Og så er problemet å forstå og kunne gjøre forståelig hvordan myndighetene tar feil, og få gjennomslag for at denne teknologien må begrenses, modifiseres eller skrapes, generelt og i de enkelte installasjoner. Dette bør skje av hensyn til helse og miljø: Den ene undersøkelsen etter den andre viser at vi ødelegger livet på planeten – planter, insekter, fugler, dyr og mennesker – gjennom å rulle ut stadig mer slik teknologi (Sutherland & al 2018, søk også på einarflydal.com på «miljøkatastrofe»).

Hva er i veien med strålingen fra målerne?

Målerne kommuniserer seg imellom og med «sentralen» med små «skurer» av sterke mikrobølgede radiosignaler (pulser) mange ganger i døgnet, noen modeller og programvareversjoner har man registrert sende ut «kallesignaler» oftere enn hvert 0,6 sekund og ved maksimalt tillatt sendestyrke (0,5 Watt utstrålt effekt e.r.p.). Detaljer i sendestyrke, modulering og hyppighet varierer med modeller og programvare, og mønstrene kan forandres, og er blitt forandret, fra et sentralt kontrollrom uten at strøma abonnentene vet om det, og uten at biologiske virkninger tas i betraktning.

I et slags radioingeniør-språk kan strålingen fra smartmålere beskrives som modulert mikrobølget radio med puls-skurer med kort stigningstid, høy PAPR og dannelse av periodiske ELF. I dagligtale betyr dette at radiosignalene har en rask grunnfrekvens (noe under en milliard svingninger per sekund), men at det på toppen av denne grunnfrekvensen som er ganske svak, kommer kraftige signaler som skurer i svært brå støt («pulser»), og at mange av disse signalene danner meget lave frekvenser (fra rett over 0 til en del tusen svingninger per sekund).

Mange blir akutt syke straks smartmålere blir installert. Dette er gjort kjent overfor næringen og for myndighetene gjennom en lang rekke henvendelser, skriv, telefoner og klager. Det blir ikke tatt hensyn til på annen måte enn at det er mulig å søke fritak for trådløs kommunikasjon på egen måler, mens det blir avvist at det er mulig å få fysiske reaksjoner.

Forskning har over svært mange ti-år påvist at slike radiosignaler gir biologiske reaksjoner på en rekke ulike måter. Noen virkemåter er godt kjent og forstått, andre er kjent, men er delvis uforstått. Folks følsomhet varierer – noen får akutte symptomer de merker og forstår årsaken til. Andres reaksjoner kommer først etter lang tid, eller kan bare avleses statistisk gjennom store befolkningsundersøkelser.

For å finne biomedisinske forskningsreferanser som dokumenterer at slik stråling har sterke biologiske virkninger, søk f.eks. på «puls» i (EUROPAEM 2016), se også (Adlkofer et al 2004). For enkelhets skyld angis det nedenfor bare referanser når EUROPAEM 2016 ikke dekker temaet.

Her nevnes bare noen få typer virkninger. Disse er meget solid dokumentert og har meget omfattende helsemessige følger:

Energien i slike signaler er sterk nok til å åpne celleveggenes kalsiumkanaler. Det fører til økt oksidantproduksjon, med et uhyre variert skadebilde knyttet til inflammasjoner, oksidativt stress, svekket energi og DNA-skader.

Kroppen svarer på eksponeringen som ved et giftangrep ved å danne forsvarsprotein (HSP) og mastceller i huden.

Lave frekvenser som dannes av pulsene, forstyrrer de pulsmønstrene som ellers kommer fra de naturlige omgivelsene og som regulerer biologiske funksjoner i alt kjent liv (for omfattende populærframstilling og forskningsreferanser se Firstenberg 2017):

Ca 8 Hz og frekvenser i sprang på 6 Hz over dette (Schumann-frekvenser) påvirker døgnrytmen og samordner ulike kroppsfunksjoner.

Mennesker, dyr og planter gjør aktiv bruk av eksponering for en rekke andre frekvenser fra naturen, og helsen blir forstyrret når vi eksponeres for disse frekvensene kommer til feil tid.

Visse frekvenser (2, 4, 6, 8, 10, 12, 28 kHz) gjør kroppens membraner mer eller mindre gjennomtrengelige ved å gi resonans i peptider (Baumer & Sönning 2002).

Det er påvist en rekke andre mekanismer. For en oversikt, se f.eks. (Horsevad 2015).

Symptomene som følger av disse skademekanismene alene er svært omfattende og spenner fra hodepine til kreft, utmattelse og utslett. Virkningene har vært påvist gang på gang siden utforskningen av elektrisitet for alvor tok til på 1700-tallet. Lista fra den gang er omtrent den samme som i dag. (Se ramme.)

Symptomene er ikke spesifikke: de kan også komme av andre miljøgifter eller påvirkninger – i samspill. Virkningen fra mikrobølget stråling er ikke sterkere jo sterkere signalet er, eller altså svakere jo svakere det er: Biologiens reaksjonsmåter er langt mer subtile. Kroppsfunksjoner kan forstyrres av meget svake signalstyrker. At menneskers reagerer på lave frekvenser er målt ved effekter så lave som 0,0038 Volt per meter, en strømstyrke som er nesten så svak som naturlig bakgrunnsstråling (Firstenberg 2017).

Pulser er kjent fra værfronter og skaper «værsyke» over uhyre lange avstander (Firstenberg 2017). Det er påvist i lab-forsøk at slike pulser fra værfronter i Nordsjøen endret gjennomtrengeligheten til industrielt kromgelatin, laget av kollagen, i München, altså over en avstand på rundt 40 mil (Baumer & Sönning 2002).

Vi har i dag mange kilder til elektromagnetiske felt og stråling rundt oss. Og vi har mange diffuse helseplager av samme type som forskerne siden 1700-tallet har funnet kan skapes av slike kilder. For å

redusere slike helseplager trenger vi å redusere den samlede eksponeringen, særlig av kilder som eksponerer oss og alt annet liv for pulser med lave frekvenser.

Smartmålere gjør nøyaktig det motsatte, og de lar seg ikke slå av når vi syns at vi ikke trenger dem. De er også vanskelige å skjerme seg mot. Strålingen fra dem forandres dessuten ettersom ingeniører uten noen forståelse for den biologiske siden av saken finner ut at de skal endre på signaleringen.

—

De virkningene som er beskrevet her, er generelle og flere eller færre av dem gjenfinnes i store deler av befolkningen – hva enten den enkelte er seg bevisst hva årsaken måtte være eller ikke. Men hvor sterkt virkningene er tilstede, kan variere kraftig, fra umerkelig til invalidiserende. Ekstra sterk ømfintlighet er i 5 – 10 % av befolkningen knyttet medisinsk til genetisk betinget redusert produksjon av visse varianter av enzymet porfyrin. Slik overfølsomhet opptrer ofte sammen med kjemisk overfølsomhet, MCS, som er knyttet til samme genetiske trekk (Firstenberg 2017), og gir sterkere utslag jo mer det er av miljøgifter (herunder elektromagnetiske felt) i omgivelsene. Det fins en rekke andre medisinske diagnostiske indikatorer på el-overfølsomhet og el-følsomhet, men ingen klinisk enkelttest (EUROPAEM 2016, Bevington 2013).

Hva er i veien med myndighetskontrollen?

Smartmålerne bruk av frekvenser, signalstyrke, -hyppighet og -lengde er regulert av «fribruksforskriften» av 2012, en teknisk forskrift som gir «trafikkregler». Den sørger også for at målerne holder seg innenfor gjeldende grenseverdier som er anbefalt av WHO som utgangspunkt for å fastsette nasjonale grenseverdier – etter egen vurdering av til enhver tid foreliggende forskning. Disse anbefalingene (ICNIRP 1998) er sterkt foreldet, og bruker induksjon av nervesignaler (ved lave frekvenser) og oppvarmingsskader (ved høye frekvenser) som eneste skadekriterium, og overlater resten til land og arbeidsgivere – altså å sørge for å sette grenseverdier som passer til enhver tid foreliggende kunnskap.

Dette er klart utilstrekkelig, men verdenssamfunnet har ikke klart å enes om nye og strengere grenser. For til det er interessemotsetningene for store: næringen står mot biologer og medisiner og hevder at forskningen «ikke er sikker nok». Presis som tobaksindustrien i sin tid gjorde, sammen med slike forskere som var villige til å forsvare den. En oppdatering av ICNIRP 1998 vil komme sommeren 2018, men kommer ikke til å endre på skadekriteriene eller grenseverdiene.

Statens strålevern skulle, som nevnt, altså vurdert om det er behov for strengere grenseverdier, men har ingen egen vurdering av dette. Det har ikke Statens strålevern kompetanse til. I stedet følger Strålevernet anbefalingene fra utvalg som hevder at de gamle anbefalingene fra 1998 er gode nok for å beskytte mot helsebelastninger – fordi forskningen om andre skader «ikke er sikker nok» (f.eks. Alexander & al 2012, SSM 2016).

Disse utvalgene er uten unntak sterkt knyttet til ICNIRP og WHO og til gamle stråleverntradisjoner. For å anse noe som tilstrekkelig påvist, krever de at det foreligger detaljert årsaksforklaring, flere gjentatte studier som gir samme resultat, påvist relevans på mennesker og ikke bare på forsøksdyr, undersøkelser både i laboratorier og befolkningsstudier, og så detaljerte beskrivelser av forsøket at det ikke kan reises tvil om utførelsen. Slike krav til biologisk forskning er urimelige, de er i strid med føre-var-prinsippet, de

fungerer i praksis som uthalingstaktikk, og de gjør at man aldri kan få aksept for noe som helst og aldri handle før det er for seint. I tillegg blir det jukset med utvalget av arbeider de undersøker, og med hvordan de klassifiseres (se detaljer i (se f.eks. Starkey 2016, Pall 2015, Glomsrød & Solheim 2012).

Men anbefalingene fra disse utvalgene er behagelige og passer statsforvaltningen: Å innføre strengere grenser er komplisert. For eksempel ville det skape handelshindringer. Myndighetene gjør derfor ingenting med dette. Helsemyndighetene kan derfor heller ikke innrømme at folk kan få helseplager ved eksponeringer svakere enn grenseverdiene – for da må jo grenseverdiene skjerpes!

Så selv om man i møter med forvaltningen forstår at embetsverket innser at folk blir syke av stråling svakere enn grenseverdiene (bloggpost 25.11.2016), insisterer de på at dette ikke er mulig, ettersom Norges helsepolitikk baserer seg på at det er slik. Derfor får også legene beskjed fra fylkeslegen om at de skal være svært restriktive med å skrive ut legeattester på el-overfølsomhet. For Helsedirektoratet har instruert om dette (omtalt i bloggpost 5.2.2018), og har gjort det klart at el-overfølsomhet ikke er mulig utfra det gjeldende kunnskapsgrunnlaget for norsk helsepolitikk på feltet!

Fra myndighetene er det således ingen hjelp eller støtte å få for å beskytte seg mot signaleringen fra andre målere enn sin egen. Heller ikke mot andre målere i en boligblokk, selv når disse står plassert i blokkas trapperom rett utenfor ens soveromsvegg.

Den enkelte må derfor selv sørge for de tiltak man ønsker for å beskytte helsen. Enkeltpersoners tiltak blir nødvendigvis dårligere enn om fellesskapet hadde lagt fornuftige rammer, men dette er det beste alternativet Helsenorge og strømbransjen tilbyr i forbindelse med smartmålere.

Dårlige tekniske løsninger på grunn av slapt regelverk og manglende overvåkning

Tankene bak smartmålerne er blant annet rasjonell drift gjennom fjernkontroll og fjernavlesning, og å skape et effektivt marked der prisingen varierer med etterspørselen. Det krever meget hyppig avlesning. Men dette ligger langt inn i framtida, og er en slags utopi som neppe vil bli realisert mer enn et lite stykke på vei med dagens målere. Kravene til dagens løsninger for strøm er timesregistrering og rapportering til NVE én gang per døgn. For vann er det kommunene som setter kravene, og de er langt romsligere, f.eks. avlesning en gang per måned ved at vannverkets bil kjører gjennom området.

Disse kravene kan innfris med langt mindre trådløs kommunikasjon – og dermed langt mindre pulsing – enn dagens løsninger. For eksempel kunne målerne «ligge på været» og «lytte» på beskjed om å sendeover målerdata, i stedet for selv å sende aktivt til med få sekunders mellomrom. Slappe regelverk basert på foreldede grenseverdier som tar for gitt at her kan ikke finnes biologiske virkninger, har derimot ansporet utviklerne til å sløse med kommunikasjonen: det koster ingenting, er enkelt, og er tillatt.

Men det er i strid med ALARA-prinsippet i strålevernloven – prinsippet om at strålingen aldri skal være større enn det som er nødvendig for å fylle hensikten. Og det er selvsagt i strid med føre-var-prinsippet, selv om man holder seg til norske helsemyndigheters offisielle standpunkt: at grenseverdiene er tilstrekkelige, og at det ikke er påvist skader ved svakere eksponering som er sikker nok til at den behøver hensyntas. For kriteriene her er så rigide at de er i strid med føre-var-prinsippet.

Det følger av gjennomgangen ovenfor at en kontroll som bare bruker de retningsgivende verdiene fra ICNIRP 1998 som referanse, er jevngodt med ingen kontroll.

Således er det fullstendig utilstrekkelig og å kaste folk blå i øynene – tilsiktet eller ikke – når NKOM foretar målinger for Strålevernet, men bare tester utfra gjeldende grenseverdier. Konklusjonen blir da selvsagt at strålingen er svak, sjelden og kort, og laaaaaangt under grenseverdiene – og altså uskadelig. Dersom NKOMs målinger skal ha interesse i forbindelse med biologiske virkninger, må NKOM sammenholde målingene med biologisk relevante standarder som tar hensyn til virkningen av pulser i mikrobølgede signaler, f.eks. (EUROPAEM 2016).

Men slike målinger og sammenlikninger utføres ikke av myndighetene. Statens strålevern utfører i realiteten ingen relevant kontroll av helsevirkningene av smartmålere.

Det foregår heller ingen kontroll av hvordan netteierne eller deres kontraktører, f.eks. leverandørene av målerne og deres styringsprogramvare, regulerer målernes radiotrafikk. Det foreligger flere rapporter som viser at den reguleres, og at det i forbindelse med dette oppstår helseplager hos beboere. Slike endringer foregår uten at det tas hensyn til biologiske virkninger, og gjøres av personale uten slik innsikt. Det tilfører målersystemene en form for fjernkontroll og fjernstyring som har meget ubehagelige overtoner og gir enkelte personer betydelige helseplager.

På toppen av dette kommer at myndighetene også gjør elementære feil som demonstrerer kunnskapsmangelen:

Når Statens strålevern hevder at strålingen fra en smartmåler for strøm er langt svakere enn fra en mobiltelefon, er det fordi etaten blander sammen ulike målemetoder (e.r.p. og e.i.r.p.). Korrigert for dette er strålingen fra en smartmåler er svakere enn en GSM-mobiltelefon, men sterkere enn en 3G- og 4G-mobil (bloggpost 16.11.2017).

Når mikrobølget stråling har raske og sterke pulser, svekkes strålingen langsommere fordi den regenereres på veien gjennom vevet: Det dannes «Brillouin-forløpere» (Microwave News 2002). Dette kan gjelde pulsene fra smartmålere, men ser ikke ut til å være undersøkt og inngår ikke i beregningsgrunnlaget for grenseverdiene. Om det bak grenseverdiene ligger tilstrekkelig gode modeller for hvor langt inn i vev energien trenger, virker derfor tvilsomt.

Det fins bedre retningslinjer å bruke – og det fins handlingsplikt og juss

Gjeldende grenseverdier (ICNIRP 1998) er beregnet med utgangspunkt i «glatte» radiosignaler som er uten pulsing. Slike signaler har langt mindre biologisk virkning. De gjeldende grenseverdiene for mikrobølger forutsetter altså at det ikke fins pulser i dem, og at det ikke fins andre skadevirkninger å bry seg med, enn oppvarming. Strålevernets argumenter om at strålingen er så sjelden, svak og kortvarig bygger derfor på helt uholdbare forutsetninger og er ikke relevante for de aktuelle skademekanismene.

ICNIRP er bare en stiftelse som organiserer noen forskere og utredere med holdninger til stråling og bevisførsel som passer elektrisitets- og trådløsnæringen. Andre interessegrupper av forskere og ingeniører som er opptatt av helse- og miljøskader, har også utarbeidet sine forslag til retningsgivende eksponeringsverdier, og de har gjort det med utgangspunkt i anerkjent forskning på biologiske

virksomheter. Den nyeste, best begrunnede og mest detaljerte retningslinjen tar hensyn til foreliggende forskning på hvor sterkt pulsede mikrobølgesignaler påvirker biologien, og gir anbefalinger for føre-var-verdier i lokaler der folk skal oppholde seg mer enn noen få timer (EUROPAEM 2016, tabell 3, s. 19). Ønsker man å sikre seg mot helsebelastningen, er dette den beste retningslinjen man kan bruke – hva enten man skal finne felles løsninger i en boligblokk eller skal skjerme rom i egen bolig mot smartmålere eller andre kilder.

EUROPAEM 2016 bygger på omfattende forskning og på anbefalinger fra en rekke medisinske og biologifaglige utvalg, samt fra den tyske bygningsbiologi-standard, en standard utviklet av et tverrfaglig miljø av blant annet biologer, ingeniører, medisiner og yrkeshygienikere.

Utplassering av smartmålere med slik signalering som i dag, er ikke forenlig med de maks-verdiene som anbefales i EUROPAEM 2016, med mindre antennene er retningsbestemte og det legges vekt på hvordan de plasseres.

Det fins såvidt vites ikke lovgivning, forskrifter eller annet som hindrer et boligsameie/borettslag, en kommune eller et firma å innføre strengere grenseverdier enn ICNIRP 1998s anbefalinger. Tvertom kan det argumenteres for at de har en plikt til å gjøre det når de blir klar over at det er sannsynlig at det foreligger risiko for helseskader fra smartmålerne.

Åpenbart behov for juridiske utredninger

Lovligheten av utplasseringen av smartmålere er ikke utredet. Miljøkonsekvenser for AMS-prosjektet er ikke utredet. Forholdet til Gr.I. §112, som gir landets innbyggere rett til et godt miljø, er ikke utredet. Straks det innrømmes rom for tvil om grenseverdiene gir tilstrekkelig beskyttelse mot helseskader for den typen stråling som smartmålere sender ut, åpnes det for at denne retten krenkes.

Da åpnes det også for at Nabolova overtres. Den gir forbud mot virksomhet som plager naboer ved å gå ut over grensene og forbi egen eiendom.

Produktansvarsloven, produktkontrollloven og produktsikkerhetsforskriften gir plikt til å påse at produkter som omsettes og systemer som plasseres ut ikke har unødige og ukjente skadevirkninger. Også disse lovene er da relevante. Det samme er lover og forskrifter som regulerer universell utforming, forbrukerbeskyttelse og HMS. Samt regnskapsloven som jo pålegger plikt til å undersøke og opplyse om ens virksomhet har konsekvenser for ytre miljø.

Her er det behov for snarlige juridiske avklaringer.

Hva kan du gjøre?

Når en smartmåler først er montert, kan du ikke velge å avstå fra å bli eksponert for strålingen fra den. Den står på og sender døgnet rundt, og det kan være vanskelig og dyrt og skjerme seg fra den. Du kan derimot selv velge å avstå eller redusere din eksponering for annen pulset mikrobølget stråling ved f.eks. å minimere bruk av mobiltelefoni og WiFi. Å sammenlikne strålingen fra smartmålere og mikrobølget forbrukerelektronikk er derfor ikke rimelig.

Det er før de første monteringerne at det er gunstigst å handle hvis man vil få til en god løsning. Det gjelder alle typer smartmålere. Nedenfor er utgangspunktet AMS-strømmålerne. For vannmålere er det kommunene som velger målertypene og setter regelverket og jeg er ikke kjent med fritaksreglene.

Dersom målerne kables seg i mellom, reduseres behovet for trådløs kommunikasjon fra og til målerne dramatisk. En slik løsning er standard fra strømmålerprodusentene, men netteierne tilbyr det ikke fordi det tar tid og koster penger. De har valgt modeller som ikke kan kables, og NVE har akseptert dette, med henvisning til strålevernets argumenter om at strålingen er så svak.

Bare forbrukermakt, juss og politikk kan endre på dette. Vil du eller ditt sameie/borettslag få kablet målerne eller få flyttet antennene bort fra boligene, må du/dere få fullmakter fra strømobonntene det gjelder, og gjerne organisere deg/dere med andre for å få forhandlingsstyrke og overbevisningskraft nok til å få igjennom en løsning. Dere må bruke juss eller forbrukermakt, eller få saken opp politisk.

Miljøorganisasjonene, huseierorganisasjoner, leger og forbrukerorganisasjoner burde selvsagt også vært på banen, men det har de så langt ikke vært. De har visst for lite, og de har stolt på strålevernmyndighetene.

Ditt private alternativ er å få fritak fra installasjon av den trådløse radiokommunikasjonsdelen med den begrunnelse at en smartmåler vil være til vesentlig ulempe. Forskriften gir netteier adgang til å gi deg fritak dersom du kan dokumentere dette i form av f.eks. legeattest eller attest fra psykolog. I praksis krever NVE at du må ha legeattest på el-overfølsomhet. Du skaffer deg legeattest dersom du vil unngå en krangel, og unngå å bruke jurist for å få netteier til å godta annen dokumentasjon, slik forskriftens bokstav jo åpner for: EUROPAEM 2016 burde være fullt ut tilstrekkelig dokumentasjon rent vitenskapelig og juridisk sett til å begrunne sannsynlighet for økt helserisiko. EUROPAEM 2016 gir også faglig grunnlag nok for en lege såvel som en elektroingeniør til å forstå at reaksjoner på eksponering for smartmålere kan være en realitet.

Er måleren allerede installert, kan du søke nettselskapet om fritak i etterkant.

En enkel oppskrift på hvordan du søker, finner du HER.

Får du fritak for egen del, gjelder det bare måleren knyttet til ditt eget abonnement. I en boligblokk eller rekkehus eller byggefelt vil du altså likefullt være eksponert for de andres målere. Du får heller ikke adgang til fritak fordi du ønsker å ta hensyn til naboer. De skal eksponeres for din måler! For hvis NVE åpnet for at folk som blir syke av målerne skulle beskyttes mot dem, ville det jo gi ringvirkninger som ville true prosjektet. Dessuten ville det innebære en innrømmelse av at det ikke bare er deg og din overtro det er noe galt med, men med selve grenseverdiene! Det har for store konsekvenser, så det må forhindres, later det til.

Einar Flydal, 06. mars 2018

Referanser:

Adlkofer, Franz & al: Risk Evaluation of Potential Environmental Hazards From Low Frequency Electromagnetic Field Exposure Using Sensitive in vitro Methods, Final report REFLEX Study, 31 May 2004

Alexander, Jan m.fl.: Svake høyfrekvente elektromagnetiske felt – en vurdering av helserisiko og

forvaltningspraksis, FHI-rapport 2012:3, Folkehelseinstituttet, 2012, lastes ned fra <http://www.fhi.no/>

Belyaev I et al., EUROPAEM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses, DOI 10.1515/reveh-2016-0011, lastes ned fra <https://www.degruyter.com/view/j/reveh.2016.31.issue-3/reveh-2016-0011.xml?rskey=BFhF0Q&result=1>, Dansk versjon kan bl.a. lastes ned her: <https://einarflydal.com/wp-content/uploads/2017/08/europaem-emf-vejledning-dansk-v3-m-bilag-27072017.pdf>

Baubiologie Maes & Institut für Baubiologie + Nachlassigkeit: Baubiologische Richtwerte für Schlafbereiche, Ergänzung zum Standard der baubiologischen Messtechnik SBM-2015, <https://www.baubiologie.de/downloads/richtwerte-schlafbereiche-15.pdf>

Baumer, H & Sönning, W: Das natürliche Impuls-Frequenzspektrum der Atmosphäre und seine biologische Wirksamkeit, 2002, upublisert manus med omfattende referanser til publiserte artikler av forfatterne, kan lastes ned her: <https://einarflydal.com/wp-content/uploads/2017/03/baumersc3b6nning-das-natc3bcrliche-impuls-frequenzspektrum-der-atmosphc3a4re2002.pdf>

Bevington, Michael: Electromagnetic Sensitivity And Electromagnetic Hypersensitivity (Also Known As Asthenic Syndrome, EMF Intolerance Syndrome, Idiopathic Environmental Intolerance – EMF, Microwave Syndrome, Radio Wave Sickness) – A Summary, Capability Books, 2013

Firstenberg, Arthur: The Invisible Rainbow – A history of Electricity and Life, AGB Press, 2017

Glomsrød, Solveig og Solheim, Ida: Helsevirkninger av elektromagnetiske felt, 2012, lastes ned fra <http://www.felo.no>

Horsevad, Kim: Kortlægning af Bioreaktivitet for Mikrobølger i nontermiske Intensiteter, Saxo, 2015, kan bestilles fra Akademika eller lastes ned her: http://helbredssikker-telekommunikation.dk/sites/default/files/Kortlaegning_af_Bioreaktivitet_ved_Mikroboelger_i_non-termiske_Intensiteter—2015.pdf

ICNIRP Guidelines for limiting exposure to time-varying electric, magnetic and electromagnetic fields (up to 300 GHz), Health Physics 74(4):494-522; 1998

Pall, Martin L.: Scientific evidence contradicts findings and assumptions of Canadian Safety Panel 6: microwaves act through voltage-gated calcium channel activation to induce biological impacts at non-thermal levels, supporting a paradigm shift for microwave/lower frequency electromagnetic field action, Reviews on Environmental Health, April 2015, <http://www.degruyter.com>

SSM's Scientific Council on Electromagnetic Fields: Recent Research on EMF and Health Risk Report no. 2016:15 ISSN: 2000-0456, http://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/Global/Publikationer/Rapport/Stralskydd/2016/SSM_Rapport_2016_15_webb_1.pdf

Starkey, Sarah J: Inaccurate official assessment of radiofrequency safety by the Advisory Group on Non-ionising Radiation, Rev Environ Health 2016; 31(4): 493–503, DOI 10.1515/reveh-2016-0060

Sutherland, William J. & al: A 2018 Horizon Scan of Emerging Issues for Global Conservation and Biological Diversity, Trends in Ecology & Evolution, January 2018, Vol. 33, No. 1, <https://doi.org/10.1016/j.tree.2017.11.006>

Voksne Ressurser

Helse og funksjon i en moderne tid

Et økende antall personer klager over plager fremkallt av elektromagnetisk stråling, typisk fremkallt av mobilantenner, AMS målere, DAB+ sendere, Wi-Fi og andre kilder som sender i eller nært mikrobølgeområdet.

Det hevdes at bie-døden, som oppleves stort sett i de høyest utviklede landene, også skyldes all mikrobølge-forurensingen fra 3G og 4G sendere, og alle andre kilder som forstyrrer bienes evne til å navigere, og som da til slutt gjør at biene ikke finner tilbake til kube eller bol, og derved sulter i hjel. Hvordan skal det da bli, når 5G nettet utbygges, med mye høyere effekter mange flere sendere. Likedan når DAB+ nettet videre utbygges for å kunne tilfredstille dekningskrav. Biene er grunnleggende viktig for matproduksjonen.

Alt handler om bio-kjemi. Når det tilføres energi til kroppens celler, så skjer det kjemiske og fysiologiske reaksjoner og vi har på ingen måte oversikt over hvilke.

Selv ble jeg ganske raskt etter at energiverket monterte AMS måler i vår bolig, utviklet jeg en stadig mer intens tinnitus, som igjen ga migrene, svimmelhet, synsforstyrrelser og muskelspenninger og generell kraftløshet. Det gjør at jeg ikke klarer å holde konsentrasjonen i mer enn noen minutter om gangen, har fått ødelagt nattesøvn. Både innsovning og søvnkvalitet er kraftig forstyrret av plagene. Som resultat av dette igjen påvirker dette den psykiske helsen, og jeg er pr. i dag arbeidsufør. Og jeg er bare mildt plaget i forhold til andre som også har fått hjerneblødning og ME.

At mikrobølger har effekt på biologiske prosesser kan enkelt bekreftes av det faktum at flere nasjoner har utviklet mikrobølgevåpen, heriblant USA og Russland. Disse våpnene kan enten påvirke ved å gir stort ubehag, paralisere eller slå ut personell.

Voksne Ressurser ber om at det foretas grundige feltstudier og forskning av: påvirkning fra sendere og øvrig utstråling i og nært ved mikrobølgeområdet og virkninger på biologiske prosesser på mennesker og annet biologisk liv.

Dette er et så viktig emne at det må gjøres snarest og gjerne i samarbeid med internasjonale forskningsinstitutt, da dette er noe som vil gjelde i hele verden, og spesielt i de mest utviklede industrialiserte nasjoner.

Våge skule

Stråling

Innspel til folkehelsemeldinga

Eg er oppteken av mykje innan helse, men eg kjenner det mest som mi plikt å rette søkelyset på stråling, ettersom det vert gjort skremmande lite i forhold til det. Det er ikkje populært å nemne ordet eingong, og eg trur mange ikkje torer å opne munnen i frykt for å bli latterleggjort. I tillegg kjem ein ofte ingen veg så lenge Statens strålevern tviheld på ei gamal og utdatert tru på at mikrobølgestråling berre er skadeleg ved oppvarming av vev – i staden for å oppdatere både seg sjølv og oss borgarar innan det som ein gong i framtida kjem til å vere allmennkunnskap.

I fjor haust såg ei gruppe på over 180 forskarar og dokterar frå 35 land på både gamle og nye studiar av radiofrekvent stråling, og dei påviste skadar på menneske og miljø. Difor sendte dei ut ein appell til myndigheiter i heile verda den 13. september 2017, og bad instendig om at utrullinga av 5G må stoppast (<https://drive.google.com/file/d/0B14R6QNkmaXuelFrNWRQcThNV0U/view>). Trass i dette vart det i november i fjor avslørt at Kongsberg skulle bli den første «heldige» 5G-kommune. Mannen i gata høyrer ikkje om appellen, for myndigheitene ropar ikkje ut eit «varsko her», og media har til no omtrent vore fråverande. Når skal den norske stat ta åtvaringane mot radiofrekvent stråling på alvor? Er det ikkje betre å bruke pengar på å leggje til rette for dei tryggaste og beste løysingane no, i staden for å måtte sløse dei vekk på ein teknologi som ikkje er framtidsretta, og seinare – når mange har blitt sjuke – måtte rydde opp i dette?

På informasjonssida dykkar kunne eg lese at «En god og forebyggende folkehelsepolitikk skal legge til rette for at den enkelte kan ta gode valg for sin egen helse.» Når det gjeld stråling, så er det ikkje berre opp til enkeltmennesket å ta gode val, så her må storsamfunnet inn og ta fornuftige avgjersler som sikrar den enkelte borgar si helse.

Etter å ha jobba som lærar i ungdomsskulen i 19 år, har eg merka meg at ungdommane er mindre utkvilde i dag enn dei var då eg begynte som lærar. Fysisk uthald og kroppskontroll er også generelt dårlegare. Samstundes registrerer eg at søvnproblem, angst, depresjonar og ulike helseproblem er aukande i samfunnet. Eg trur ikkje dette åleine kjem av forventningar, stress og press, men at digitalisering og framvekst av trådløs kommunikasjon også må ta ein stor del av skulda. Vår oppveksande generasjon lir under dei tilhøva me vaksne skapar for dei, m.a. for lite fysisk aktivitet, feil / unaturleg lys frå skjermar og ledpærer, og stråling frå master, mobilar, AMS-målarar og wifi.

Som lærar er eg sjølvstøtt oppteken av at den oppveksande generasjon skal tileigne seg digital kunnskap, slik at dei er rusta til å bruke dei hjelpemidla som er tilgjengelege når dei skal ut på arbeidsmarknaden. Men desse må vere trygge å bruke. Grunna dagens kunnskap om helsefarane ved trådløst, må det leggjast til rette for at digitale hjelpemiddel kan kablast, og ein må ta føre-var – prinsippet meir i bruk. Alle skal kunne leve i heimen sin, og gå i arbeid og skule utan å risikere å bli sjuke.

Mvh Anne-Karin Eiken

Privatpersoner

Aina Margrethe Jensvold

Hei. Hvis folke helse skal bety at en kan bevege seg fritt i samfunnet privat og offentlig. Da vil jeg påpeke mitt problem for tiden som er elektromagnetisk stråling fra Wifi, mobiler, mobiltårn, Ams mm. Alle disse enhetenes usynlige stråler tvinger meg med flere til å holde oss hjemme. Vel og merke hvis vi har vært så heldig å unngå Ams i vår bolig. Er en så heldig går vi lite ut privat eller offentlig for å unngå akutte hodesmerter, kvalme, svimmelhet mm. En kan ikke bevege seg noen plasser uten at det er høye doser av EMF stråling. Riktig nok under strålegrensen til Statens Strålevern , men at de at lavere enn grensene bryr ikke kroppen min seg om. Den blir skutt dårlig bare av å være i nærheten av mobiltelefoner. Dette gjelder ikke bra meg men også andre mennesker og dyr. Det finnes nok forskning på emnet til å underbygge mine påstander. Mer info <https://einarflydal.com/2018/07/16/dreper-den-svake-stralingen-like-effektivt-nye-studier-viser-det-og-hvordan-du-kan-slose-bort-25-millioner-us/> . Her finner dere også andre linker.

Mvh Aina Jensvold

Alice Teunis

Hei,

For bedre folkehelse kan det være lurt å stramme inn regelverket rundt eksponering til strålingskilder, slik som WIFI i offentlige rom (spesielt på skoler), 5G, AMS målere, osv.

Det viser seg at strålingen av disse apparatene er ikke blitt undersøkt skikkelig, på langtids helseeffekter, før det ble løslatt på folket. Normene ICNIRP håndterer gjelder bare akutte plager og gå ut på varmeeffekten av stråling. Allerede i 2013 ble det påvist at stråling fra disse tilsynelatende uskyldige kilder påvirker cellene i kroppen slik at det dannes oksidativ stress.

Dagens status er at økonomiske interesser blir prioritert over folkehelsen. På tide å gjøre det omvendt! Jeg ønsker ministeriet den visheten det trengs til å komme til en fornuftig avgjørelse.

Anne Grete Brørvik

Helsefarar ved bruk av AMS-målarar og anna EMF-stråling.

Det har det siste året vore fokus på EMF-stråling i det offentlige rom, som skular, arbeidsplassar, offentlige bygg, men også i private heimar. Det underlige er at fokuset frå våre styresmakter har vore på å dempe ned frykt ved å vise til feilaktige påstandar frå offentlige instansar som Strålevernet, Helsedirektorat, NVE og andre. Der i blant nettselskapa, som er pålagde å vere den utførande part i å få AMS installert over alt. Folk i heile landet opplever truslar frå desse, påføring av urimelige ekstrakostnader og at frykt for eiga helse ikkje blir tatt på alvor. Her er det på sin plass å minne om føre-var-prinsippet i denne samanhengen, som ikkje ser ut til å vere tatt på alvor eller tatt med i det heile: «MANGEL PÅ FULL VITENSKAPLIG VISSHET SKAL IKKE BRUKES SOM BEGRUNNELSE FOR Å LA VÆRE Å TREFFE TILTAK FOR Å HINDRE ALVORLIG ELLER UOPPRETTELIG MILJØSKADE»

Nyare forskning på feltet er ikkje vurdert av desse instansane og blir avviste av dei nemnde over. Medan forskning og grenseverdiar frå ein industrifinansierte institusjon, ICNIRP, blir køyrt fram som påitelig og ufråvikelig, til tross for dette. Det er ein trend som uroar både meg, familien, naboar, vener, kollegaer.

Sidan ein kjenner litt til korleis avstemming i Stortinget går føre seg, med representantar, som ikkje les seg opp på viktige sakspapir før avstemming, så uroar det oss ekstra mykje. Korleis kan ein sikre korrekte og demokratiske avgjerder til gagn for det norske folket når det er slik fatt?

Frå andre land får vi informasjon om at wifi blir forbode i skular og barnehagar på grunn av dei same farane. Samtidig er det innført at det er frivillig å få AMS installert i andre europeiske land av same grunn, samt at Europarådet opererer med grenseverdiar som er 100.000 (kortsiktig strålefare) og 10.000 (langsiktig strålefare) gonger lavare enn det Strålevernet oppgjev som ufarlig. Kvifor, når dei samtidig viser til «internasjonal praksis»?

GDPR inneheld reglar for at nettselskap skal ha samtykke for å kunne installerer AMS hos norske kundar, men tek likevel ikkje omsyn til dette. Korleis kan styresmaktenen og deira institusjonar sitje rolige utan å gjere noke for det norske folk i ein slik situasjon?

Det er mange aspekt ved temaet og som norsk statsborgar vil eg gjerne ha svar på desse motsetningane frå våre folkevalde, og ikkje minst frå Helse- og Omsorgsdepartementet.

Anne-Kjersti Nymo

Stråling

Ja til å følge Europarådets anbefalte grenser på ikke ioniserende stråling, og deres anbefalinger om å ha kablet nett på skoler.

Ann-Kristin Ødegaard

Folkehelse - for hvem?

Jeg insisterer på å være den aller beste til å vurdere hva som er bra for min egen helse. Ingen andre bryr seg nevneverdig om den. Derfor bør råd fra «andre» være nettopp det; råd. Når statlige myndigheter pålegger folk diverse – som feks smartmeter i hus – så har folket mistet kontroll over egen helse. Det er godt kjent at Statens strålevern feilinformerer om dette tema. Og alle andre lener seg til denne feilinformasjonen. I tillegg til feilinformasjonen kommer usikkerhet rundt langtidsvirkninger. Jeg må si jeg undres over motivet til myndighetene som avfeier både relevant – og uavhengig – forskning i denne saken.

Dette er bare en sak – det er mange andre. Min tillit til institutter og departementer vedrørende min helse er helt borte.

Anton Notna

Dere vil egentlig ikke vite så jeg skjønner ikke hvorfor dere spør...

Vi må redusere stråling som påvirker oss biologisk (i negativ retning)

- 5G frekvensene er innenfor hva militæret betrakter som våpen – dette må stanes!
- trådløse nettver og mobiler benytter også frekvenser som påvirker oss negativt
- blått lys er skadelig (LED, LCD)
- 60hz strømnettet påvirker oss negativt det også

legemiddelindustrien...

- opphør av forbud mot medisinske urter, spesielt cannabis som har et enormt potensial
- cannabisolje dreper kreftceller så effektivt at det kan kalles for en kur
- SSRI medikamenter må forbys, de hjelper ingen
- flere «medisiner» som bør forbys... søk og dere vil finne. el. spør og dere vil få svar!
- mange vaksiner er unødvendige og farlige, de må fjernes fra barnevaksinasjonsprogrammet ASAP
 - * nesten alle vaksiner er skitne, de inneholder elementer som ikke står oppført på innholdsfortegnelsen! produksjon og kontroll må bedres betraktelig!
- undertrykkelse av homeopati må opphøre, mye av det virker (omfanget vet j ikke)

+++

matindustri...

- kunstige ingredienser i mat skaper sykdom og lidelser: aspartam, glyfosat, oljebaserte farger, etc.

- fjærkre, storfe, gris lever stort sett isolert fra sollys, skaper mangelsykdom og unødvendig bruk av medikamenter
- fiskeoppdrettsnæringa gjør det meste galt og ødelegger også miljøet rundt, ikke bare de som er så dumme å spise pølsefisken.

Sollyset er livsviktig!

skoleungdom må være mer ute iløpet av dagen, ikke bra at de sitter inne når de skulle vært ute i sola! skaper bare uro, og psykiske lidelser når vi får for lite av naturen!

++ flere tusen andre ting...

lykke til!

Antoinette Janssen

Elektromagnetisk Hyper Sensitivitet

I am an immigrant from Netherlands, born in 1948, have a fødselsnummer and live in 3577 Hovet, Buskerud. I do not master the Norwegian language yet: that is why I write in English.

I have become hypersensitive since I live in Norway. It has been a slow but steady process with symptoms that finally, last year november, could be analysed as electromagnetic hyper sensitivity: EHS: unexplainable extremely high blood pressure, strong heart arrhythmia, tiredness. I have worked in healthcare in the Netherlands and am very well informed about the normal reasons of what I named. These symptoms started when the smartmeter was installed, and this while I did not even know about the installation. It was scary. The smartmeter has been disabled after a terrifying week. In the meantime I have asked EMF-consult from Norway to measure the radiation in the apartment. This happened after the smartmeter has been deactivated, and because I got curious about the impact of the 4G mast 70 meters from here. This is indeed still sending around a too high radiation, which goes far over the by the Norwegian government offered numbers. This means that I am in a constant field of electromagnetism, with numbers above the allowed height and strength. In the house the WiFi has been disabled and all devices are working with cables in the meantime. I do not have a mobile with an internet function. I do not use any device that needs WiFi to work. I cannot travel whenever I want or where I want: I need to be in hotels with a low WiFi radiation. Even travelling by train takes my energy away: overtiredness after a normal journey. My fair request is to replace the 4G mast, here in the village, to a place that is lesser aggressive for human beings. Next to the 4G mast lives a family with young children, they are in a constant EMF radiation: the cell site is very little, which means that the full power goes through the house. It has a strength to reach a place 35 kilometers ahead. Question is, what if this was a sound sending mast, with decibels that reach a distance of 35 kilometers. My body «hears», receives that noise of the cell site, it is too high to be heard by our normal ears. I hear it with all my body cells. As one does when standing next to a podium with musicians, and the loudspeakers on full opened volume. I have a constant tinnitus, and a starting cataract.

I am a member of Volkets Strålevern since September 2018.

Are Hegrand

Hei, det er mitt store ønske at bruken av mikrobølgebasert teknologi i samfunnet blir revurdert, spesielt hva angår våre yngste borgere – altså i skoler, barnehager. Men også mellom hjemmets fire vegger, selvfølgelig. Man skulle jo tro at det faktum at mikrobølger er en kjent våpenteknologi ville sette klare begrensninger for bruken i det sivile liv, men det skjer bare ikke. Tvert i mot. Det foreligger nå så store mengder forskning som klart konkluderer med mikrobølgenes skadelige effekter under dagens tillatte stråleverdier. Denne forskningen har også foreligget lenge, men uten å bli tatt hensyn til. Forskningen jeg her snakker om har ikke engang blitt enset jfr. føre-var prinsippet. Det er også en kjennsgjerning at den tyske stiftelsen ICNIRP og den påståtte forskning er et rent falsum, og det er ICNIRPs arbeid som legges til grunn av våre nasjonale strålevernsmyndigheter for å hevde mikrobølgestrålingen fra mobiltelefoner, wifi, blåtann, smartmetre etc. som trygg. Nå er det på trappene å innføre 5G med potensielt langt større skadepotensiale, og det kjennes forstemmende å være borger i land hvor myndighetene ikke ivaretar folkehelsen.

Vedlagt er forskning som forteller om skadene ved mikrobølgestråling.

(Lenke:Martin Pall. 5G: Great risk for EU, U.S. and International Health! Compelling Evidence for Eight Distinct Types of Great Harm Caused by Electromagnetic Field (EMF) Exposures and the Mechanism that Causes Them) <https://nettsteder.regjeringen.no/folkehelsemelding/files/2018/09/5g-emf-hazards-dr-martin-l.-pall-eu-emf2018-6-11us3.pdf>

Arne Leonhardsen

Jeg tror mange har sendt inn både rapporter og mer om såkalte smartmålere. Jeg skal støtte denne skepsis og nøye meg med å peke på en alment begrep; «Belastningsskade»!

I fjorsommer på reise til og fra Finnmark og lengre opphold i Hammerfest brukte for første gang på 20 år, mobilen hele dagen. Jeg hadde den i venstre brystlomme da det passet best. Ganske snart begynte jeg å kjenne på ubehag og hjerteflimmer mer og mindre konstant, også om natten. Da jeg kom hjem ble jeg lagt inn og diagnostert med hjerteflimmer. Jeg hadde aldri trodd på advarslene, men nå begynte jeg å tvile. Og ganske riktig: Nå tar jeg forhåndsregel med telefonen, men jeg merker når barnebarna er på besøk og både de to bruker sine brett, og foreldrene sine telefoner på WiFi – så får jeg hjerteflimmer. Dette skjer da hver gang.

Min konklusjon er at vi alle reagerer på forskjellige typer belastninger på forskjellig nivå. Men har vi først fått skade/sykdom/reaksjonen, så får vi utslagene tvert når de kommer over et individuelt bestemt nivå!

Mitt spørsmål er: Hvordan så de myndigheter og medisin firma på seg selv etter Thalidom barna? Forsto de at de var mordere og barne ødeleggere? Eller fornektet de som tyskerne gjorde i Nürnberg? Slik bør vi ikke stille oss selv at vi skader våre barn. Gå inn i materialet og ikke ta svarene man får som god fisk. Alt for mye taler for at vi nå gjør vårt samfunn større skade enn med den CO2 vi slipper ut! Takk for at du leste alt!

Arnstein Skotnes

innf av Ams

På høy tid å se på de sjyhye grenseverdiene vi har her til lands. mange folk vert sjuk av stråling, dei med dårlig immunsystem først, innf av Ams i alle boliger + 5G vil få kreft til å ekskalere blant

befolkningen, immunsystemet jobber mot strålingen, og får ikke kapasitet til å takle andre sjukdomer, så enkelt er det.

Asbjørn Galaasen

Nei til unødvendig stråling i folks hjem. AMS (Aidon-måleren) stråler 1-2 ganger i sekundet. Det er mer enn 115000 stålingspulser i døgnet unødvendig.

Apparater skal ikke stråle unødvendig. I allefall ikke apparater som folk ikke selv kan velge å ikke ha i sitt hjem. La folket selv velge om de vil bestråles døgnetlangt samtidig som de overvåkes i sitt hjem.

Demokrati og frihet er noe vi ikke har i Norge i dag lenger. Nå har vi autoritært EU diktatur gjennom snikinnmeldingen i EU (EØS). Folket sa nei to ganger. Så da er det diktatur å tvangsinnføre EU direktiver i folks hjem.

La folk ta vare på sin egen helse. La folk bestemme i sitt hjem.

Snu AMS installasjonen før det blir for mange helseproblemer med de.

MVH en

frihets-, demokrati- og selvråderetts-forkjemper

Astrid Orvedal

Bekymring vedr. folkehelse

Tusen takk for at Eldre- og folkehelseministeren vil ha folket sitt innspill! Eg har i den seinare tid blitt meir og meir bekymra for folkehelse vår, ikkje minst helse til våre barn og unge. Viktige moment her er:

- WiFi i skulen
- Smartmålere/AMS
- Trådløst i Smarte byer og smarte hjem
- 5G
- Mobiler og barn
- Langtidsvirkninger og akutte virkninger av eksponering for elektromagnetiske felt

Skadevirkninger er allerede påvist, feks på alle dei menneskene som blir dårlige av dei nye smart målerene, AMS. Nokre blir akutt sjuke, med hodepine, svimmelhet, eksem, øresus. På andre kjem plager snikande, i verste fall kreft. Folket blir lurt av Statens Strålevern som ikkje snakker sant om kor skadelig EMF strålinga er. Vi blir altså påtvunge strømmålere som forurensar i heimane våre med «mulig kreftfremkallende» stråling (som WHO har sett i kategori 2 B) I mange land er det frivillig om ein vil ha smartmåler. Eg ber deg innstendig om å ta kontakt med Norges mest kunnskapsrike på dette feltet, Einar Flydal. Han kjemper ein kamp for oss alle, og har massevis av dokumentasjon.

Skadevirkning på dyr, insekter og planteliv er no for lengst godt nok påvist til at vi bør komme med føre var tiltak. I nokre land blir bla wifi i skulen FORBUDT. Her i Norge går det feil veg, fleire skuler får wifi.

Barna er utsatt for EMF stråling heile dagen, i tillegg kommer strålinga fra smartmålarane på toppen. Wifi i heimen kan slåast av, det kan ein ikkje med dei nye målarane. Motstanden i folket blir bevist med oss alle som har fått fritak for den nye målararen. Leger torer ikkje gå ut med at det er blitt ein auke i hjernekreft. Mange blir ledd av i sitt eige miljø, og velger å være anonyme.

Eg ber deg innstendig om å bruke føre var prinsippet i forhold til dei punkta som eg har lista opp her.

Vi må verne om folkehelsa vår.

Bente Varly

Fjern smartmålere i alle hjem og ikke innfør 5G. Folk og dyr blir syke av det

Berit Kristin Spangrud Kilen

Smartmålerne

Vi er over 70,og min mann er hjerteoperert.Jeg har diabetes 2,med insulin.No gruer vi oss for å få dårligere helse av disse måleren.Det blir jo hele blokka.Og hvis vi nekter blir vi straffet med store beløp.Vi er også redd for at våre to små hunder skal ta skade av strålingen.

Birgit Wik

mobilstråling og barn

er bekymret over all utbygging av mobilnett,wifi i skoler og barnehage,nye trådløse strømmålere m.m. ingen oppvoksende generasjon har noensinne blitt utsatt for så mye stråling som disse.at bier og egg i fuglereir i nærheten av master,går dukken er en ting....men vi og barna deltar i et eksperiment vi ikke aner utgangen av. forskere har funnet at stråling bl annet: medfører redusert immunforsvar,og stress cellene -gir øktrisiko for svulst i hodet hos dem som bruker mobilen mye -skader barn raskere og mer alvorlig enn voksne -kan redusere sædkvaliteten med 30% hvis man har mobilen i lomma -øker hjertefrekvensen og blodtrykket -får blodet til å klumpe seg,som hos kreftpasienter -åpner den viktige blod-hjerne-barrieren, -setter mastcellene i huden i alarmberedskap -gir ubehag hos voksne friske mennesker,i dobbelt-blind studie,etter en kort eksponering for 3G-stråling -reduserer hukommelsen og læringsevnen hos mus -gir rotter proteinflekker i hjernen -gjør tomatplanter syke av stråling,selv om bare ett blad er bestrålt...alt dette skjer ved stråleverdier langt under de grenseverdiene som gjeder i norge i dag. Dessute verdt å merke seg:at hjernekreft er stadig hyppigere dødsårsak for barn. – at testikkelkreft er den kreftform som øker mest hos unge menn.-at antall uførtrygdede mellom 20 og 29 år er doblet på ti år...man burde kanskje se til føre var prinsippet her,som ble vedtatt på fn-toppmøtet om miljø og utvikling i rio de janeiro i 1992. vi som er gamle nok husker kampene mot tobakk,miljøgifter,radon og asbest,som alle ble sterkt motarbeidet av produsentene med egne «forskningsresultater»...

Bodil Ann Hjelle

Smårtmålere

Henviser til Einar Flydal hva han har skrevet inn til dere. Er enig i alt han legger frem der. Jeg er el-overfølsom og har fått store plager som økt hjerterytme, press i hodet og øresus/ piping i ørene. Har fritak og får så vidt jeg har forstått beholde min analoge. En i Nve som jeg har snakket med sa at det ikke kunne tas hensyn til meg da det bor 11 andre i gården. Alle måtte få legeerklæring som igjen leger ikke får lov å skrive ut- som dere er kjent med. Hørt om flere leger som også nekter å skrive at folk et bekymret for helsa. Personvernet er viktig for meg. Grunnloven står støtt her i landet trodde jeg, men til tross for at opptil flere paragrafer (102 og 112) sier at en har rett til å bo i et trygt hjem så tvangsinnstalletes dette i Norge. Grenseverdiene de har satt i landet er betraktelig høyere enn i andre land. Eierseksjonsloven har en paragraf hvor det står at på fellesarealer skal det ikke plasseres noe som kan være helsefarlig for noen i huset. Nå gjeldet det for meg å tenke alternativt og selge hjemmet mitt som jeg er veldig glad i. Nå sendt mail til NVE og hører om Nakholmen utenfor Bygdøy i Oslo skal få Amsmålere. I tilfelle de går fri for tvangsinnstalleringen vurderer jeg å kjøpe hytte og bo der. Det blir uten vann i springen om vinteren (henting av vann i brønn) men helsa må komme først. Vh Bodil Ann Hjelle

Camilla Eide

Stråling

Jeg må uttrykke min redsel for den strålingen vi blir påtvunget i samfunnet i dag. Det gjelder både mennesker og dyr. Wifi i hjemmet, på arbeidsplassen, på skolene til våre barn, smarte hjem, smarte byer, smartmålere og for ikke å snakke om 5G-nettet som er planlagt. Over 200 forskere og medisinerere verden rundt har kommet med tydelige advarsler mot helserisikoen som er knyttet til den aggressive økningen av eksponeringen for mikrobølget stråling. Alle disse analysene gjort av fagpersoner står i motsrid til de konklusjonene Statens strålevern baserer sine standpunkt på. Det er ganske betenkelig at Norge har en av verdens høyeste stråleverdier. Til sammenligning har Norge 10000000 ganger så høye tillatte stråleverdier som Østerrike for eksempel. Man ser og hører at folk blir sykere og sykere og mange sliter med diffuse plager, og hvis dette får fortsette kommer det bare til å bli verre.

(LENKE: Martin Pall. Microwave frequency electromagnetic fields (EMFs) produce widespread neuropsychiatric effects including depression) <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26300312>
Med hilsen,

Camilla Eide

Camilla Hyllseth

Jeg er selv kronisk syk og opplever det som skremmende at Nordmenn ligger på verdenstoppen når det gjelder å være fulle av giftige stoffer. I tillegg ligger vi langt framme i å eie trådløse ting, og alt dette til sammen tror jeg gjør at vi har nærmest en epidemi på gang med syke mennesker. Det er også en enorm øking i syke barn og ungdom, og dersom man ønsker at antallet uføre skal ned så tror jeg man blir nødt til å se på hva som gjør folk syke. Personlig mener jeg at vi er forgiftet av luft, vann, mat og vaksiner, i tillegg til alle andre kjemikalier som brukes så mye. Selv har jeg som tidligere gårdbruker spist vanlig og sunn norsk mat hele mitt liv, men nå opplever jeg at jeg må begynne å leve på frukt og faste-kurer for å få kroppen til å rense ut gift-stoffene. I mine øyne har vi en helse-krise på gang i Norge, USA har mye av

det samme, og det kommer heldigvis også løsninger derfra. Organisk rå frukt og grønnsaker gjør mange mange friske igjen og jeg håper så inderlig det kommer et skifte i matvaner og synet på forurensning også i Norge. Det er så utrolig mange som lider nå, og det koster jo også samfunnet utrolig mye.

Ellers vil jeg si at for meg som er kronisk syk oppleves det som et overgrep å bli truet til å ha smartmåler. Hvis man som frisk spiser en litt giftig sopp så blir man litt syk, hvis man allerede er syk og spiser en litt giftig sopp blir man ganske sikkert mye mer syk.. slik er det også med smartmålerne, de friske tåler det kanskje ganske bra, men de syke gjør det ganske sikkert ikke.

Takk for muligheten til å komme med innspill.

mvh Camilla Hyllseth

Cathrine Høst

Stråling fra trådløse nettverk, smart-strøm-sendere, mobiltelefoner og mobilmaster.

I Frankrike er det nå ikke tillatt med trådløse nettverk på barneskoler.

I Tyskland ville de ikke installere smartstrømmålere med trådløse sendere.

Det må være en god grunn for disse valgene. Hva vet de, som ikke vi vet, om trådløs og mikrobølget kommunikasjon?

Vi blir derimot »beroliget» av topper innen strålevernet og legeforeningen om at stråling fra AMS-målere, WiFi, mobiltelefoner og trådløse nettverk ikke utgjør noen fare for helseskader.

Så får jeg masse informasjon om det motsatte, fra en som har jobbet med trådløs kommunikasjon i svært mange år, som nå opplyser og refererer til forskning som viser at cellene våre blir skadet av denne type stråling. Ikke bare våre celler, men alt levende, planter, insekter, fugler, dyr og mennesker.

Informasjonen om skadevirkningene kan alle lese på www.einarflydal.com Om vi aldri så gjerne ville, kan vi ikke beskytte oss selv, våre barn eller dyrene og naturen rundt oss mot denne typen stråling.

Jeg ber om at strålevernet mot helsevirkninger fra ikke-ioniserende stråling må rustes opp, og det må forvaltes utfra foreliggende kunnskap om helsevirkninger, ikke bare på mennesker, men også på dyr, insekter og planteliv.

På alle disse områdene er skadevirkningene for lengst godt nok påvist til å berettigede føre- var- tiltak.

Cathrine Kjus

Den daglige eksponeringen for stråling har de siste årene eksplodert. Mange forskningsstudier viser at dette fører til en helserisiko, sågar helt ned til celle-nivå, men dette «dysses» dessverre ned, antagelig først og fremst av store aktører med økonomiske interesser, slik som mobilindustien. I tillegg baserer aktører som Statens strålevern sine argumenter på studier som bl.a. kun tar for seg varme som utstråles

fra feks mobiler, og ikke strålingsverdiene, samt at det ofte sees på kun én komponent som avgir stråling. Dette er langt fra hvordan det faktisk er i hverdagen, hvor det er en enorm kryss-eksponering fra mange ulike gjenstander som avgir stråling. Tenk feks på hvor mye stråling det er i et klasserom hvor hver av elevene sitter med hver sin mobil. Jeg har feks også fått vite fra én som jobber som vakt under konserter, at de ikke lenger kan bruke det sambandet de tidligere benyttet da det er for mye stråling fra deltakernes mobiler, og at dette forstyrrer sambandet i stor grad. Hvorfor er det ikke mer fokus på hva dette gjør med oss mennesker når det forstyrrer store samband? Tror vi at vi er upåvirket av dette?!

Jeg er selv el-overfølsom, og blir stadig mer nødt til å leve mitt liv innendørs.

Jeg kan ikke lenger delta i sosiale sammenhenger, bortsett fra med nær familie som kjenner min problematikk. Jeg kan ikke lenger gå på kino, restauranter, shoppingssentra etc. Dersom jeg skal handle dagligvarer, må jeg stå og vente til det ikke er kø i kassen, slik at jeg kan gå raskt igjennom kassaområdet, da jeg reagerer kraftig på scannere som benyttes til å scanne varer, betalingsterminaler og annet elektronisk utstyr som involverer stråling.

Det savnes i tillegg føre-var-tiltak.

Dyrene rundt oss er faktisk bedre beskyttet via føre-var prinsipper er det vi mennesker er, og ikke minst våre barn er!

Dette gir grunn til bekymring og holdningen i samfunnet generelt bør endres.

Mvh Cathrine Kjus

Christina Nesjenger

wifi, mobiler og annen smart teknologi

Jeg har tidligere sendt mail angående de nye smarte målerne og min bekymring rundt dette og fått til svar at i 2012 ble det gjort en gjennomgang av forskning på faren ved stråling fra trådløs teknologi, og at dette var ansett som helt trygt.

» Som det fremgår av vedlegget til denne rapporten er denne risikovurderingen omstridt, både med det forskningsmaterialet som forelå i 2012 og det som har tilkommet senere.» Smartmålerne, Jussen og Helsa (se link lenger ned.)

Etter å ha brukt mye tid på å lese om stråling fra både smartmålere, wifi og mobiler, og sett på hvordan mange andre land nå håndterer det at forskningen viser at dette kan være helseskadelig, syns jeg det bør gjøres en ny gjennomgang hvor forskning etter 2012 går igjennom. Og at det blir lagt vekt på forskning som ikke er finansiert av mobil-selskaper eller andre som har økonomiske eller andre interesser i smartmålere, trådløs teknologi, eller mobilindustrien. Det er blitt laget en kunnskapsstatus av Einar Flydal som ligger som vedlegg til den Juridiske utredningen av smartmålerne.

Jeg ønsker at føre var prinsippet tas på alvor når det kommer til stråling fra forskjellig smart teknologi. Og at dette skjer straks, selv om det tar tid å gjennomføre en ny gjennomgang av forskningen på området. «Europarådet mener at føre-var-prinsippet bør anvendes når vitenskapelig evaluering ikke med tilstrekkelig sikkerhet kan fastslå risikoen. Med den teknologiske utviklingen vi har i dag, utsettes utvilsomt befolkningen for eksponering av elektromagnetiske felt. Europarådet anfører at det kan være høye menneskelige og økonomiske konsekvenser dersom tidlige advarsler blir forsømt» Fra Smartmålerne, Jussen og Helsa, En juridisk utredning ved Advokatfirmaet Erling Grimstad AS og

Kunnskapsstatus ved Einar Flydal. Link til utredning og kunnskapsstatus her: <https://einarflydal.com/nedlastinger/>

«Som en tydeliggjøring av anvendelsen av føre-var-prinsippet, kan prinsippet inndeles i to vurderingstema.

For det første bør myndighetene være tilbakeholdene med å introdusere juridisk bindende avgjørelser som kan resultere i uakseptabel risiko eller pålegg om noe som det er vitenskapelig usikkerhet om eller offentlige bekymringer om.

For det andre har myndighetene plikt til å treffe forvaltningstiltak som tar hensyn til risiko for alvorlig eller irreversibel skade. Det er uomtvistet at stråling generelt utgjør en stor risiko for alvorlig eller irreversibel skade. Som påvist i vedlegget til vår rapport viser en rekke forskningsresultater at det er betydelig risiko knyttet til den form for stråling som skapes av smarte målere» Jussen, Smartmåleren og Helsen.

Granseverdiene for hva som er tillatt stråling her i landet bør også gås nøye igjennom og settes til et nivå som er forsvarlig i henhold til forskning på området og føre var prinsippet.

Vennelig hilsen
Christina Nesjenger

Cornelia Gåskjenn

Innspill til folkehelsemelding

Jeg jobber som lege og har gjort meg mange tanker rundt hva god helse er og hvordan samfunnet og hver enkelt kan bidra til bedret helse og redusert sykdom blant folk.

Det slår meg at på tross av økt velferd og rikelig med goder og ressurser, rapporteres det om stadig økende fysiske og psykiske plager i befolkningen. Flere blir sykemeldte og uføretrygdet, på tross av diverse tiltak som er gjennomført i både statlig og kommunal regi. Det er også flere barn og unge som får helseplager i allerede ung alder, særlig av psykisk karakter. Hva er egentlig årsaken til dette?

Da jeg jobbet i allmennpraksis, hadde jeg stadig ungdom på kontoret som slet med angst, depresjon og lavt selvbilde. Mange forklarte det med at de kjente på et press og en forventning som de ikke selv vet hvor kom fra. Flere fortalte at livet kjentes så tungt å leve at de ofte tenkte det hadde vært bedre å ikke leve. Hvor kommer all denne tyngden og presset fra? Også mange voksne har økende plager både med utbrenthet, stress, utmattelse og kroniske smerter hvor årsaken ofte ikke avdekkes gjennom utredning.

I det siste har det vært fokus på at legene driver medikalisering, overdiagnostisering og overbehandling. Jo mindre behandleren forstår av plagene, jo mer utredes pasienten i frykt for å overse noe. Og jo mindre spesifikke svar utredningen gir, jo mindre spesifikk blir behandlingen. Ofte gis det

symptomdempende medisiner, men uten en langsiktig plan. Og ofte gir disse medisinene bivirkninger som igjen dempes med nye medisiner. Er dette egentlig god helseforebyggende behandling? Hvor er verktøyene som handler om å finne årsakssammenheng mellom folks levde liv og oppståtte plager? Ja, det kan ta tid å nøste i et langt levd liv for å komme til gode svar, men er det ikke ofte en investering å «ta ting med rota»?

Jeg blir av og til slått av en følelse av at utviklingen går så fort at vi mennesker ikke klarer å henge med. Mange av oss fjerner oss mer og mer fra naturen, blir mer digitaliserte enn menneskelige og det meste skal skje i en fart som ofte ikke er forenlig med kroppens egen rytme. Presser vi det menneskelige systemet så langt at det sier stopp? Er barn og ungdom mer følsomme og erkjenner dette tidligere og er det derfor de får plager? Eller er det kanskje som så mange mener at all mobil- og nettbruk påvirker dem negativt og gir helseplager? Eller er det mer komplekst enn som så?

Vender vi blikket til den andre enden av livet, sitter mange eldre ensomme på sykehjem og opplever at de må legge seg før barnebarna er i seng og at de ikke blir tatt opp av senga igjen før utpå formiddagen neste dag. Ikke får de velge hva de skal spise eller drikke og mange pårørende har ikke tid til å besøke dem. For de gamle går dagene ofte sent og de ligger på sine rom som om de ikke gjør annet enn å vente på døden. For en kontrast til den hektiske hverdagen som utspiller seg «der ute»! Hvor meningsløst er ikke det? At vi løper rundt som hamstre i hjul frem til vi ikke lengre kan løpe. Da plasseres vi på et hjem hvor det er håp om at noen pleiere har tid til å se mennesket bak de skrukne ansiktene og de gråtkvalte øynene. Eller hvis sykehjemmet ikke har plass, så blir vi hjemme og legger livet vårt i hender til travle hjemmesykepleiere som knapt har tid til verken å låse seg inn eller ut.

Hva skjer med samfunnet? Hva gjør at vi fjerner oss mer fra oss selv, fra naturen og heller løper i takt med den teknologiske utviklingen for blant annet å kunne hjelpe folk til å leve lengre. For hva? For å holde ut et par ekstra år på sykehjem?

Jeg har også gjort meg en del tanker rundt hvordan all den økte stråleeksponeringen fra menneskeskapt elektromagnetisk felt (EMF) påvirker oss. Dette er stråling som skapes av mobiltelefoner og andre apparater som f.eks de nye strømmålerne (AMS). Hvor mye påvirker denne type mikrobølget stråling vårt menneskelige og fininnstilte system? Mange mener at strålemengden er minimal og består av ikke-ionisert stråling, så det kan mennesker, dyr og naturen fint leve med. Andre mener at den reelle strålebelastningen er betydelig høyere enn det som blir offentliggjort og at det allerede nå avdekkes store skader på sårbare systemer som ikke er skapt for å tåle den type ny teknologi.

Det er gjort flere studier som peker i sprikende retning. De fleste ønsker kanskje helst å støtte seg til de rapporter som angir ingen skade, for da kan utviklingen fortsette i samme fart og retning uten at vi trenger å endre på våre nyetablerte vaner og uvaner. Men hva hvis disse rapportene ikke stemmer? Hva hvis vi ikke vil eller tør eller kanskje ikke har apparater til å undersøke dette godt nok? Og det faktisk stemmer at vi blir syke av strålingen? Det er også gjort en del studier som peker i retning av at dette er skadelig og rådene nå tenderer mot «føre-var-prinsippet», særlig ved bruk av mobiltelefoner.

Over 5000 mennesker har pr i dag meldt inn at de ikke tåler all den mikrobølgede strålingen som de utsettes for og at det skaper helseplager. Spesielt gjelder dette de nye «smartmålerne». Myndighetene, NVE og Statens Strålevern parerer dette med at det stemmer ikke for det er det ingen dokumentasjon for. Hvem har rett? Forskere og «eksperter» eller de menneskene som faktisk kjenner plagene på egen kropp? Har vi større tillit til forskning, som ofte har store fallgruver og hvor mye informasjon er utelatt, eller de menneskene som opplever symptomene og som må leve med dem, kanskje også uten å bli trodd? Gro Harlem Brundtland gikk allerede i 2002 ut og rapporterte at hun ikke tåler strålingen fra

mobiltelefon. Men fortsatt er det mange som ikke tør å stå frem med slike erkjennelser, i frykt for å bli latterliggjort eller i verste fall bli diagnostisert som «psykisk syke».

Hvis vil løfter blikket litt og ser hvordan vi behandler jorda og livet på kloden generelt, er det kanskje ikke så rart at de fleste velger å forholde seg like bevisstløst til hva evt langtidseffekten av all stråleforurensning medfører. Så lenge vi selv kan opprettholde komfort og luksus og de veletablerte vanene, så får vi kanskje heller ta den «sure kløen» senere?

Men hva hvis det er sånn at mennesker og kloden skriker på grunn av uavbrutt ekstern støy og forurensning. Å avfeie folks symptomer med at de innbiller seg ting og at forskning alltid har rett, må man vel kunne kalle arroganse. Er det noe vi vet, er det at det er mye vi enda ikke vet. Å gamble med folks helse er i hvert fall ikke helseforebyggende!

Så mine innspill til helsemyndighetene er følgende:

1) Legg om fastlegeordningen og gi legene tid til å lytte og undersøke pasienten så de får muligheten til å danne seg «det hele bildet av et helt menneske». Man kan ikke forvente at verken fastlege eller pasient kan komprimere og forstå et levd liv på få minutter.

Lag rammer så ikke fastlegen lønnes etter effektivitet og antall pasienthoder, men i investert tid og forebyggende helsearbeid. Det at en pasient føler seg sett, hørt og tatt på alvor, er ofte starten på et godt behandlingsløp.

2) Utdann skolevesenet slik at de ansatte lettere kan fange opp barns og unges psykiske plager så tidlig i forløpet som mulig. Ha fokus på forebygging i stedet for reparasjon. Få inn på timeplanen læren om sammenheng mellom tanker, følelser, atferd og kroppens reaksjonsmønster. Lær barna avspenningsøvelser, hvordan pusten påvirker nervesystemet samt nytten av mindfulness og yoga. La barn få et bevisst forhold til selvfølelse og hvordan de aktivt er med på å påvirke den. Ta i bruk sansebasert læring slik at flere elever får mulighet til å forstå pensum og integrere det på ulike måter og gjennom forskjellige sanseapparater. Lær barn tidlig om verdier, hva de selv står for og hvordan man enklere tar valg når verdisystemet er bevisstgjort. Kanskje er dette med på å gjøre det lettere senere i livet i forhold til ungdommen som beskriver stort press og vanskeligheter med å velge i alle de uante mulighetene.

3) La folk selv få bestemme hvor mye stråling de ønsker å bli utsatt for der hvor det er mulig, uansett hva rapporter og studier viser. Dersom folk ikke vil ha nye strømmålere i hus, la dem enkelt få slippe! Uten bøter og tilleggsgebyr og uten å måtte ha legeerklæring som leger ikke får lov til å skrive ut. Dette er enkle og helsefremmende grep uansett hva folk måtte mene om stråling eller ikke! Å presse folk til tiltak de frykter de blir syke av, kan i seg selv være en trigger for helseplager.

Gå inn i stråleproblematikken med et åpent og nysgjerrig sinn. Det trengs masse forskning på område uten at det påvirkes av interessekonflikter! Vent med å tre ny teknologi over hodene på folk før det er mer avklart. Det hjelper lite å sitte om 20 år og si at dette burde vi ha skjønt den gang. Vi har for mange eksempler fra tidligere hvor en i «etterpåklokskap» ikke kan forstå mennesket evne til å «lukke øynene for det åpenbare».

4) Legg om eldreomsorgen så de eldre kan tre inn i alderdommen med verdighet og med hele seg. Kanskje er det på tide å være enda mer kritisk i forhold til «livsforlengende behandling for enhver pris». Bruk ressursene på livet her og nå, ikke nødvendigvis med fokus på å trosse naturens gang.

Og da er vi tilbake til naturens gang og naturens takt, tempo og syklus. Kanskje trenger vi å løfte våre

travle hoder, senke tempoet og leve mer i takt med oss selv, i oss selv og for hverandre.

Cornelia Gåskjenn

Dag Gabrielsen

Ber herved om at departementet ser følgende foredrag

(LENKE: Elektrotåka - ny helse- og miljøgift / Electrosmog - a new toxin v/Martin Pall)

<https://www.youtube.com/watch?v=Up8bqiJN2k>

Etterpå bør departementet stille seg spørsmålet – er det sundt å eksponere barn og ungsom for dette, når iPad eksempelvis kan kables?

Ber også departementet å lese informasjonen på einarflydal.com samt folkets strålevern.

Dag Inge Hansen

Stråling fra mikrobølgeteknologi er sterkt økende folkehelseproblem.

Vi er en stor gruppe el-overfølsomme som ønsker å bli hørt. Det er en stigende antall med folk som er skadet av strålingen fra teknologi som finnes over alt. Stress, hodepine, hjerte-problemer og nevrologiske forstyrrelser er vanlige. Jeg er selv el-overfølsom fra 2013, og kan peke på årsakene til det, og vet hvordan dette kan gjøre skade. Det var en basestasjon som jeg tilfeldigvis satt nærme i en lengre periode på jobben. Jeg kunne ikke vite at den var så kraftig, og siden da så har jeg blitt tvunget til å kutte ned på trådløs bruk. Det er så sterk økning i bruk av trådløs teknologi at man ser at i løpet av en periode på 10-15 år, så har faktisk befolkningen fått mer og mer stråling. Nå senest er det smartmeter (AMS) som er trådløse sendere i sikrings-skapene til boliger. Dette er en alvorlig situasjon som er under utvikling til å bli veldig alvorlig for enkelte, og sterkt bekymringsverdig for framvoksende generasjoner. Hvis man fortsetter samme trenden, så kan man hende drastiske tiltak må til. Vi som er plaget av stråling kan ikke på samme måten ignorere utviklingen lenger. Det går først og fremst på advarsler og forsiktighet med tanke på den ukritiske bruken av trådløs teknologi. Jeg mener man kan si et tragisk dødsfall i min sønns barnehage kan tilskrives uforsiktig bruk av trådløs teknologi. Da var det nemlig et soverom som det tilfeldigvis hadde en basestasjon for telefoni plassert meget nære sengene. Meget nære betyr at den måtte vært oppi senga for å være nærmere. Det er trolig at barn har fått skade i hodet av denne senderen. Barnet som døde, døde av hjerneslag. Håper ikke å plassere noe skyld for dette, men bare advare folk mot den uvette bruken som kan forekomme når man ikke tenker seg om. Vi har muligens svakere kilder for mikrobølgestråling i dag sammenliknet med radarens tidsalder, men disse kildene er så nære i dagliglivet at vi nå ikke kan se problemet før det er for sent. Avhengighet til smart-telefoner er så gjennomgripende i samfunnet nå, at jeg vil tro de færreste vil si seg enige med oss, men de burde fått vite mer om el-overfølsomhet slik at vi kan samles om en fornuftig forvaltning i en tid da helse-konsekvensene begynner å spille en viss rolle. Jeg stoler ikke på Statens Strålevern i denne saken. De forvalter et dogme/syn på mikrobølgestråling som hører fortiden til. Lytt heller til Folkets Strålevern!

Dan Kanihelpyuu

Strålingsfaren ved AMS-smartmålerne

Er ikke disse forskningsresultatene nok til at stortinget drøfter dette, med tanke på å bevare vår helse fremover?

https://nettsteder.regjeringen.no/folkehelsemelding/files/2018/10/RF_Health_Studies.pdf
(Sender et vedlegg med kilder)

RFR effects at Low-Intensity Exposures:

RFR caused emotional behavior changes (free-radicals) RFR caused genetic changes in human white blood cells RFR caused drop in NK lymphocytes (immune function decreased) RFR affected cell proliferation and membrane chemistry RFR slowed memory/changed immune function in children RFR changed cell membrane acetylcholine-induced ion channels RFR caused doubling of leukemia in adults RFR caused impaired nervous system activity RFR caused calcium-efflux in cells – affects many cell functions. RFR caused significant effect on immune function (mice) RFR affected serum testosterone levels in mice RFR caused two-fold increase in leukemia in children RFR decreased survival in children with leukemia RFR caused headaches, concentration problems, sleeping problems RFR affected a gene related to cancer RFR negatively affected memory, attention, motor function RFR induced double-strand DNA damage in rat brain cells RFR related to adverse neuro, cardio symptoms and cancer risk RFR related to headache, concentration and sleep problems, fatigue 20 minutes of RFR at cell tower frequencies induced stress response RFR caused metabolic changes in hamsters RFR caused irreversible infertility (in mice at 5 generations) RFR at 900 MHz for 2-12 hours caused DNA breaks in leukemia cells RFR from cell towers caused fatigue, headaches, sleeping problems RFR affected functions of the immune system RFR (cell tower) = sleep disorders, poor concentration, fatigue RFR reduced memory function in rats RFR induced pathological leakage in blood-brain barrier RFR induced DNA damage in cells RFR exposure affected kidney development in rats (in utero exposure) RFR caused pathological leakage in blood-brain barrier RFR affected human lymphocytes – stress response in cells RFR affected calcium metabolism in heart cells RFR caused structural changes in cells of mouse embryos RFR increased biomarker for cell division in glioma brain tumor cells RFR affected immune function of white blood cells RFR caused changes in hippocampus, part of brain memory, learning. RFR decreased cell proliferation RFR affected immune function RFR affected calcium concentrations in heart muscle cells RFR affected production of free radicals in rat cells RFR from 3G cell towers decreased cognition, well-being Er ikke d

RF Effects at Low-Intensity Exposures Similar to Cell Towers and Wireless Smart Meters

RFR effects at Low-Intensity Exposures Density RFR caused emotional behavior changes (free-radicals) RFR caused genetic changes in human white blood cells RFR caused drop in NK lymphocytes (immune function decreased) RFR affected cell proliferation and membrane chemistry RFR slowed memory/changed immune function in children RFR changed cell membrane acetylcholine-induced ion channels RFR caused doubling of leukemia in adults RFR caused impaired nervous system activity RFR caused calcium-efflux in cells – affects many cell functions.

RFR caused significant effect on immune function (mice) RFR affected serum testosterone levels in mice RFR caused two-fold increase in leukemia in children RFR decreased survival in children with leukemia RFR caused headaches, concentration problems, sleeping problems RFR affected a gene related to cancer RFR negatively affected memory, attention, motor function RFR induced double-strand DNA

damage in rat brain cells RFR related to adverse neuro, cardio symptoms and cancer risk RFR related to headache, concentration and sleep problems, fatigue

20 minutes of RFR at cell tower frequencies induced stress response RFR caused metabolic changes in hamsters RFR caused irreversible infertility (in mice at 5 generations) RFR at 900 MHz fo 2-12 hours caused DNA breaks in leukemia cells RFR from cell towers caused fatigue, headaches, sleeping problems RFR affected functions of the immune system RFR (cell tower) = sleep disorders, poor concentration, fatigue RFR reduced memory function in rats RFR induced pathological leakage in blood-brain barrier RFR induced DNA damage in cells RFR exposure affected kidney development in rats (in utero exposure) RFR caused pathological leakage in blood-brain barrier RFR affected human lymphocytes – stress response in cells RFR affected calcium metabolism in heart cells RFR caused structural changes in cells of mouse embryos RFR increased biomarker for cell division in glioma brain tumor cells RFR affected immune function of white blood cells RFR caused changes in hippocampus, part of brain memory, learning.

RFR decreased cell proliferation

RFR affected immune function

RFR affected calcium concentrations in heart muscle cells RFR affected production of free radicals in rat cells RFR from 3G cell towers decreased cognition, well-being

VEDEGG:

Author/Date	SAR	Power Density	RFR effects at Low-Intensity Exposures
Akoev (02)		0.8 - 10	RFR caused emotional behavior changes (free-radicals)
Belyaev (05)	0.037	92.5	RFR caused genetic changes in human white blood cells
Boscolo (01)		5	RFR caused drop in NK lymphocytes (immune function decreased)
Capri (04)	0.07	175	RFR affected cell proliferation and membrane chemistry
Chiang (89)		4.0 - 15	RFR slowed memory/altered immune function in children
D'Inzeo (88)	0.008	2.0 - 4.0	RFR changed cell membrane acetylcholine-induced ion channels
Dolk (97)		1.3 - 5.7	RFR caused doubling of leukemia in adults
Dumansky (74)		5.0 - 10	RFR caused impaired nervous system activity
Dutta (89)	0.005	12.5	RFR caused calcium-efflux in cells - affects many cell functions.
Fesenko (99)		1	RFR caused significant effect on immune function (mice)
Forgacs (06)	0.018	45	RFR affected serum testosterone levels in mice
Hocking (96)		0.2 - 8	RFR caused two-fold increase in leukemia in children
Hocking (00)		0.2 - 8	RFR decreased survival in children with leukemia
Hutter (06)		.01 - .05	RFR caused headaches, concentration problems, sleeping problems
Ivaschuk (99)	0.026	65	RFR affected a gene related to cancer
Kolodynski (96)		0.16	RFR negatively affected memory, attention, motor function
Kesari (08)	0.0008	2	RFR induced double-strand DNA damage in rat brain cells
Khurana (2010)		0.05 - 0.1	RFR related to adverse neuro, cardio symptoms and cancer risk
Kundi (2009)		0.05 - 0.1	RFR related to headache, concentration and sleep problems, fatigue
Kwee (01)	0.0021	5.25	20 minutes of RFR at cell tower frequencies induced stress response
Lerchl (08)	0.08	200	RFR caused metabolic changes in hamsters
Magras (97)		0.17	RFR caused irreversible infertility (in mice at 5 generations)
Marinelli (04)	0.0035	8.75	RFR at 900 MHz fo 2-12 hours caused DNA breaks in leukemia cells
Navarro (03)		0.01 - 0.11	RFR from cell towers caused fatigue, headaches, sleeping problems
Novoselova (99)		1	RFR affected functions of the immune system
Oberfeld (04)		0.01	RFR (cell tower) = sleep disorders, poor concentration, fatigue
Nittby (07)		1.5	RFR reduced memory function in rats
Perssso (97)		1	RFR induced pathological leakage in blood-brain barrier

Phillips (98)	0.0024	6	RFR induced DNA damage in cells
Pyrpasopoulou (04)	0.0005	1.25	RFR exposure affected kidney development in rats (in utero exposure)
Salford (03)	0.02	50	RFR caused pathological leakage in blood-brain barrier
Sarimov (04)	0.0054	13.5	RFR affected human lymphocytes - stress response in cells
Schwartz (90)	0.00015	0.38	RFR affected calcium metabolism in heart cells
Somosi (91)	0.24	60	RFR caused structural changes in cells of mouse embryos
Stagg (97)	0.0059	14.75	RFR increased biomarker for cell division in glioma brain tumor cells
Stankiewicz (06)	0.24	60	RFR affected immune function of white blood cells
Tattersall (01)	0.0016	4	RFR caused changes in hippocampus, part of brain memory, learning.
Velizarov (99)	0.00002	0.00005	RFR decreased cell proliferation
Veyret (91)		37.5	RFR affected immune function
Wolke (96)	0.001	2.5	RFR affected calcium concentrations in heart muscle cells
Yurekli (06)	0.011	28.2	RFR affected production of free radicals in rat cells
Zwamborn (03)		0.13	RFR from 3G cell towers decreased cognition, well-being

Einar Flydal

Miljøpåførte helseskader og -plager, elektromagnetiske felt krever ny kunnskap og nye tiltak

Den daglige eksponeringen for mikrobølget stråling har de siste 50 årene vokst kraftig. Det store flertall av forskningsstudier påviser helserisiko ved dagens nivåer, samtidig som økning av mikrobølget stråling er blitt en vesentlig del av strategien for et «smartere» samfunn. Vi ser også at helsesektorens førstelinje konfronteres i økende grad med plager som kan knyttes til slik eksponering. Verken strålevernet eller medisinerutdanningen er på høyde med situasjonen – faglig såvel som ressursmessig. Strålevernet mot helsevirkninger fra ikke-ioniserende stråling må rustes opp, og det må forvaltes utfra foreliggende kunnskap om helsevirkninger, ikke bare på mennesker, men også på dyr, insekter og planteliv. På alle disse områdene er skadevirkningene nå for lengst er godt nok påvist til å berettigede føre-var-tiltak.

Jeg viser her til

1. en oversikt over metastudier utarbeidet av prof.em. Martin Pall, en av klodens fremste forskere på det nye sykdomsbildet. De ca 150 publiserte metastudiene det vises til (studier som gjennomgår forskning, dvs. «gullstandarden» innen vitenskapelig belegg), og som alle påviser vesentlige biologiske skadevirkninger fra ikke-ioniserende stråling ved eksponeringsnivåer som i dag er vanlige i våre omgivelser:

Pall, M.L.: 5G: Great risk for EU, U.S. and International Health! Compelling Evidence for Eight Distinct Types of Great Harm Caused by Electromagnetic Field (EMF) Exposures and the Mechanism that Causes Them, <http://peaceinspace.blogs.com/files/5g-emf-hazards-dr-martin-l.-pall-eu-emf2018-6-11us3.pdf>

2. at i løpet av rundt én generasjon er sykdommer og helseplagersom kan relateres til «cellestress» blitt dominerende, fra å være bortimot fraværende. Dette gjelder en bred vifte lidelser og sykdommer, og cellestress kan relateres til miljøgifter, der elektromagnetiske felt/stråling er den som har vokst overlegent mest de siste 50 årene. Rundt 85% av publisert forskning som er uavhengig finansiert, finner helseskader fra slik eksponering, mens forskning som er finansiert av telekom- og trådløssektoren bare i liten grad finner helseskader. Tilsvarende viser en gjennomgang av all forskning på feltet publisert i

Medline 1990 – 2017 at en overveldende andel av forskningsrapportene påviser slik helseskade: En oversikt og kildeangivelser fins i: Flydal, Einar: Elektromagnetisk stråling – gambler vi med våre barns helse?, i Briseid, Ole m.fl.: Kritiske blikk på skolen, Z-forlag, Oslo, 2018 3. en lang rekke erklæringer og opprop fra medisinerne og forskere kloden rundt med tydelige advarsler mot helserisikoen knyttet til den pågående økning av eksponeringen for mikrobølget stråling. En oversikt over en del slike fins i en «katalog» over foreliggende kunnskap på feltet, her:

Ingrid Wreden Kåss og Sissel Halmøy: Skadevirkninger av stråling fra trådløs teknologi og annen EMF er godt dokumentert – Kildesamling: Forskning og advarsler fra fagfeltet, Folkets strålevern, 25.05.2018, <https://www.dropbox.com/s/uj27lzl3vdifwx6/Kildesamling-2018-05-25.pdf?dl=0>
Alle disse analysene og erklæringer fra fagfolk står i direkte motstrid til konklusjonene fra de utvalg som Statens strålevern baserer sine standpunkter på. Disse utvalgene utsettes for veldokumenterte anklager om å fungere som forsvarsverk for nærings- og sektorinteresser, med presis samme virkemidler som brukt i sin tid av tobakksindustrien.

For nærmere omtale og kildehenvisninger vedrørende bakgrunnen for dagens strålevernspolitik og hvordan disse utvalgene fungerer og hva de kritiseres for, se for eksempel Advokatfirmaet Erling Grimstad AS og Einar Flydal: Smartmålerne, jussen og helsa, Z-forlag, 2018, Vedleggets kapitler 7 – 10. Kan lastes ned på <https://einarflydal.com/nedlastinger/>

Eirik Grønner

Føre-var-prinsipp rundt hverdags-stråling må taes på alvor

Det foreligger mye nyere forskning som viser at statens strålevern sine grenseverdier for «hverdags-stråling» er utdaterte og basert på tynt og sviktende grunnlag. Det er derfor viktig at føre-var prinsipp rundt innføring av f eks AMS og 5g gjøres gjeldende. Alle som ønsker seg bedre helse og lengre liv fremfor raskere internett og øket markedstilpasing av strømbruk må ikke påtvinges dette med styresmaktene i Norge sin velsignelse.

Spesielt viktig er det å skjerme barn i barnehager og skoler for langtidsvirkninger vi i dag ikke kan se det fulle omfanget av.

Elisabeth Bølskog

MITT INSPILL GJELDER

- 1) TVANGEN som NVE viser til mht å installere AMS måler slik det nå praktiseres er nok ugyldig så denne praktiseringen må opphøre. AMS måler må være frivillig. DETTE FORDI:
- 2) at summen/effekten av flere stråle kilder blir for mye for kroppen:
- 2) at vi var nok de siste foreldrene til å legge inn WiFi. Det og mobil telefoner slås HOS OSS av om natta: POENGET HER ER: AMS kan ikke slås av.
- 3) At vår vekselstrøm måler fungerer utmerket og at den ligger 2 meter fra senga:
 - a) det går bra men OBS! :2 meter går IKKE bra mht :
 - b) et smart meter eller en elektrisk måler !!
- 4) Nettselskapet eller NVE kan ikke gi meg skriftlig produkt informasjon om måleren de nå INSISTERER å installere PÅ TROSS AV deres vedtak til meg på fritak fra Smart måler pga el overfølsom kriteriet:
- 5) Det viser seg at overnevnte aktører ikke gir meg den fulle sannhet om måleren de vil tvinge på meg.
- 6) De viser til jf forskrifter å ha rett til å bestemme måler utstyr men ikke at det skal inneholde noen

form for overvåking

7) mye tyder dessuten på at sluttbruker har i tillegg til helse plager ingen økonomisk vinning av et slikt måleinstrument:

8) OG MERK: at elektrisk strøm målere påvirker menneskers eget elektromagnetiske felt på en svært alvorlig uønsket måte. Viser til kjent mye forskning Og en slik stråling kan jeg altså ikke få fri fra om natta: Feks må jo ha mulighet til å ha en viss varme i stua og på bad og kunne sette på en lampe! også om natta!: SÅ EN SMART MÅLER KAN IKKE; SOM WIFI OG MOBIL TELEFONER; SLÅES AV OM NATTA:

9) DET ANSEES SOM VIKTIG FOR KROPPENS CELLER OG ORGANER Å FÅ FRI FRA SLIK STRÅLING OM NATTA TIL RESTITUSJON AV KROPPENS CELLER OG ORGANER.

10) JEG HAR PLIKT TIL Å IVERSETTE FAMILIENS HELSE.

Ellen Goli

Statens Strålevern.

Hei.

Jeg tror at helseproblemene og utgiftene til helse i Norge kommer til å eksplodere etter hvert som det blir flere og flere som får problemer pga EMF – elektromagnetisk stråling.

Og det er det kun politikerne som kan stoppe.

De setter sin lit til Statens Strålevern, men Statens Strålevern setter sin lit til ICNIRP, som er en organisasjon som er satt sammen av de som tjener penger på at det blir mest mulig utbygging av strålebasert teknologi.

Pga Statens Strålevern's anbefalinger, har Norge den HØYESTE strålegrensen i verden.

Statens Strålevern tar ikke hensyn til den forskning som sier at dette er helseskadelig.

Selv om det er en stor overvekt av forskning som sier det ER skadelig.

Statens Strålevern setter ned utvalg hvor medlemmene er enige med ICNIRP.

De tar ikke hensyn til at for eksempel den nye Smartmåleren som Norges befolkning – som de eneste i Europa – blir påbudt å installere hjemme og på jobben, stresser opp cellene våre, skaper mange helseproblemer for folk.

Men Statens Strålevern sier det ikke er farlig!

I Frankrike er det nå kommet en lov som forbyr wi-fi på steder hvor det er barn under 3 år. Burde det ikke ringe noe klokke hos politikerne som har med helse å gjøre her hjemme?

Det er nettopp kommet en bok som heter Smartmålerne, jussen og helsa. En juridisk utredning ved advokatfirmaet Erling Grimstad AS og kunnskapsstatus ved Einar Flydal.

Denne burde de ansvarlige i HOD lese.

Mitt ønske er at det blir satt flombelysning på dette helseproblemet.

Ellen Skjæggestad

Hei,

Jeg føler ikke lenger at folket blir ivaretatt og at vi kan være trygge lenger. Jeg støttet regjeringen i sist valg. Men følgende gjør, at jeg ikke vet hvem jeg kan støtte.

Stopp «smart» strøm målerne/ AMS. La folk få velge om det er greit å installere dette i sitt eget hjem. Noe annet er inngrep i privatlivets fred og helse.

Stopp for all del 5G utbyggingen.

Når noen mennesker får helsemessige plager av noe som burde kunne velges, men blir påtvunget – da er det jo ikke lenger et demokrati vi lever i.

Vern om menneskene, vern mot elektromagnetisk stråling.

Det bør forskes mer på dette. Det bør granskes objektivt og på flere måter

Vern de eldre på sykehjem og ellers i samfunnet.

I sommer opplevde en eldre mann sine siste dager på et sykehjem, uten air condition. Vi vet hvor varm sommeren var. Han opplevde 30 grader på rommet sitt. Dette er ikke menneskeverd og beskyttelse av våre gamle. Jeg ble så lei meg da jeg leste om dette. Her er artikkelen:

<https://www.glomdalen.no/sor-odal/eldre/eldreomsorg/hoy-temperatur-og-lavt-bemannet-i-sommer-jeg-vil-ikke-bli-gammel-i-sor-odal/s/5-19-502419?access=granted>

Med vennlig hilsen Ellen Skjæggestad

Else K. Nordhagen

Innspill Folkehelsemeldingen 2018 fra Else K. Nordhagen

Behov for ny kunnskap og tiltak for å sikre folkehelsen i forhold til elektromagnetisk stråling.

Det finnes nå en lang rekke seriøse vitenskapelige artikler om helseskader fra elektromagnetiske felt, være seg på planter, insekter, enkle celler, mennesker og andre dyr. Dette er skader fra ikke-ioniserende stråling som er så svak at den ikke gir oppvarming slik som man kan skades fra stråler i en mikrobølgeovn og som er eneste type skade Statens Strålevern forholder seg til.

Den type skader det her er snakk om er blant annet endringer i cellenes funksjoner i levende organismer når de utsettes for ulike typer elektromagnetiske felt. Slike endringer i cellenes funksjoner er påvist å påvirke blant annet immunforsvar og psyke. Dette er lidelser som har økt mest de årene vi har gradvis innført teknologi som bidrar med elektromagnetiske felt både hjemme, på jobb/skole og i det offentlige rom.

Ut fra forskning på elektromagnetiske felts virkninger på helsen er de siste tiders meldinger om økt psykisk uhelse blant barn og unge som forventet. Dette er jo en del av befolkningen som i stor grad utsetter seg selv for elektromagnetisk stråling gjennom utstrakt bruk av mobiltelefoner og WiFi.

Gjennom min families erfaring med forskning i 3 generasjoner, bl.a. kvantefysikk, biologi, informasjonsteknologi og på helseeffekter av bl.a. tungmetaller, løsemidler og asbest, ser vi det slik at dokumentasjonen av negative helsevirkninger av elektromagnetisk stråling tilfredsstiller de krav vi setter til seriøs forskning og vi er ikke i tvil om at de funn man har gjort er riktige. Dette er konklusjoner som trekkes av mange forskere og det finnes samleartikler (metastudier) som viser dette, bl.a. Pall, M.L.: 5G: Great risk for EU, U.S. and International Health! Compelling Evidence for Eight Distinct Types of Great Harm Caused by Electromagnetic Field (EMF) Exposures and the Mechanism that Causes Them, <http://peaceinspace.blogs.com/files/5g-emf-hazards-dr-martin-l.-pall-eu-emf2018-6-11us3.pdf>

Familien har også på våre ulike fagområder opplevd hvordan nye innsikter motarbeides av «etablerte sannheter», spesielt når pengeinteresser har fordel av å beholde status quo. Slik ser vi det også i forhold til den nye innsikten i uheldige helsevirkninger av elektromagnetiske felt. Denne innsikten møter samme type motstand som vi, og andre, har opplevd mange ganger før – og hvor «de etablerte sannheter» har måttet vike til slutt. Det er skrevet flere bøker om dette.

En typisk effekt av motstand fra pengeinteresser kan man se ved å analysere hvem som står bak ulike forskningsartikler om helseskader – eller ikke finner noen. I dette tilfellet finner ca 80% av artikler IKKE sponset av trådløsindustrien en negativ helseeffekt mens kun en liten del av forskning finansiert av trådløsindustrien finner slik negativ effekt. Det er mange metastudier som viser dette.

Verdens helseorganisasjon (WHO) har kategorisert elektromagnetisk stråling som «2B Mulig Kreftfremkallende». Dette er en kategori hvor man finner mange tungmetaller og løsemidler som i dag er forbudt eller det er sterke restriksjoner på i Norge - se Wikipedias liste over 2B stoffer:

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_IARC_Group_2B_carcinogens

Det er også en grunn til refleksjon om våre grenseverdier for elektromagnetisk stråling er hensiktsmessige for å bevare god folkehelse når land som Kina og Russland har valgt en grense som er 100 ganger lavere enn vår (Norge 1000 $\mu\text{W}/\text{cm}^2$, Kina og Russland 10 $\mu\text{W}/\text{cm}^2$).

Man kan også merke seg mange internasjonale initiativ som ber ulike myndigheter om å ta elektromagnetisk stråling seriøst i forhold til folkehelse og at dagens utvikling er svært bekymringsfull. Se for eksempel «EMF Scientist Appeal to the United Nations» <http://www.iemfa.org/emf-scientist-appeal-to-the-united-nations/> Innspill Folkehelsemeldingen 2018 fra Else K. Nordhagen 2

For referanser og diverse dokumentasjon se bl.a. <http://www.folkets-stralevern.no/> (spesielt <http://www.folkets-stralevern.no/lenker/>) og <https://einarflydal.com> (spesielt vedlegget til denne juristutredningen som oppsummerer kunnskapsstatus: <https://einarflydal.com/nedlastinger/>)

Mitt råd til de som skal utarbeide folkehelsemeldingen er å sette seg godt inn i forvaltningen av strålehygienien her i Norge, slik bl.a. Einar Flydal har gjort og beskriver. Denne forvaltningen er pr. i dag svært mangelfull og har minimalt med ressurser. I utarbeidelse av meldingen bør man hente inn uavhengig kompetanse uten bindinger til tidligere vedtak og/eller ha økonomiske interesser i hvilke grenser som settes. I forhold til dagens situasjon er det helt nødvendig med en mer kompetent og ressurssterk forvaltning av strålehygienien for å beskytte planter, dyr og mennesker mot økonomiske interesser som ser seg tjent med et stadig økende nivå av elektromagnetisk stråling.

Else Kristine Nordhagen
John Brandts vei 65B, 0860 Oslo
Tel: 911 616 73
Epost: elsenordhagen@gmail.com

Erik Byre

Miljøpåførte helseskader og -plager fra elektromagnetiske felt krever ny kunnskap og nye tiltak

Den daglige eksponeringen for mikrobølget stråling har de siste 50 årene vokst kraftig. Det store flertall av forskningsstudier påviser helserisiko ved dagens nivåer, samtidig som økning av mikrobølget stråling er blitt en vesentlig del av strategien for et «smartere» samfunn. Vi ser også at helsesektorens

førstelinje konfronteres i økende grad med plager som kan knyttes til slik eksponering. Verken strålevernet eller medisinerutdanningen er på høyde med situasjonen – faglig såvel som ressursmessig.

Strålevernet mot helsevirkninger fra ikke-ioniserende stråling må rustes opp, og det må forvaltes utfra foreliggende kunnskap om helsevirkninger, ikke bare på mennesker, men også på dyr, insekter og planteliv. På alle disse områdene er skadevirkningene nå for lengst godt nok påvist til å berettiggte føre-var-tiltak.

Jeg viser her til

– en oversikt over metastudier utarbeidet av prof.em. Martin Pall, en av klodens fremste forskere på det nye sykdomsbildet. Alle de ca. 150 publiserte metastudiene det vises til (studier som gjennomgår forskning, dvs. «gullstandarden» innen vitenskapelig belegg), påviser vesentlige biologiske skadevirkninger fra ikke-ioniserende stråling ved eksponeringsnivåer som i dag er vanlige i våre omgivelser:

Pall, M.L.: 5G: Great risk for EU, U.S. and International Health! Compelling Evidence for Eight Distinct Types of Great Harm Caused by Electromagnetic Field (EMF) Exposures and the Mechanism that Causes Them, <http://peaceinspace.blogs.com/files/5g-emf-hazards-dr-martin-l.-pall-eu-emf2018-6-11us3.pdf>

– at i løpet av rundt én generasjon er sykdommer og helseplager som kan relateres til «cellestress» blitt dominerende, fra å være bortimot fraværende. Dette gjelder en bred vifte lidelser og sykdommer, og cellestress kan relateres til miljøgifter, der elektromagnetiske felt/stråling er den som har vokst overlegent mest de siste 50 årene. Rundt 85 % av publisert forskning som er uavhengig finansiert, finner helseskader fra slik eksponering, mens forskning som er finansiert av telekom- og trådløssektoren bare i liten grad finner helseskader. Tilsvarende viser en gjennomgang av all forskning på feltet publisert i Medline 1990–2017 at en overveldende andel av forskningsrapportene påviser slik helseskade.

En oversikt og kildeangivelser fins i: Flydal, Einar: Elektromagnetisk stråling – gambler vi med våre barns helse?, i Briseid, Ole m.fl.: Kritiske blikk på skolen, Z-forlag, Oslo, 2018 – en lang rekke erklæringer og opprop fra medisinerne og forskere kloden rundt med tydelige advarsler om helserisikoen knyttet til den pågående økningen av eksponeringen for mikrobølget stråling. En oversikt over en del slike fins i en «katalog» over foreliggende kunnskap på feltet, her:

Ingrid Wreden Kåss og Sissel Halmøy: Skadevirkninger av stråling fra trådløs teknologi og annen EMF er godt dokumentert – Kildesamling: Forskning og advarsler fra fagfeltet, Folkets strålevern, 25.05.2018, <https://www.dropbox.com/s/uj27lzl3vdifwx6/Kildesamling-2018-05-25.pdf?dl=0>

Alle disse analysene og erklæringer fra fagfolk står i direkte motstrid til konklusjonene fra de utvalg som Statens strålevern baserer sine standpunkter på. Disse utvalgene utsettes for veldokumenterte anklager om å fungere som forsvarsverk for nærings- og sektorinteresser, med presis samme virkemidler som i sin tid ble brukt av tobakksindustrien.

For nærmere omtale og kildehenvisninger vedrørende bakgrunnen for dagens strålevernspolitikk og hvordan disse utvalgene fungerer og hva de kritiseres for, se for eksempel Advokatfirmaet Erling Grimstad AS og Einar Flydal: Smartmålerne, jussen og helsa, Z-forlag, 2018, Vedleggets kapitler 7–10. Kan lastes ned på <https://einarflydal.com/nedlastinger/>

Eva Jensen

Jeg er meget urolig for AMS. Stråling og sykdom, feilmåling, målere som starter brann og ikke minst mulighet til overvåking. I en del andre land er AMS frivillig, jeg ønsker at det blir det også her. AMS, DAB, ACER, er det ingen grenser for overgrep på Norge?

Eva Martine Bull

Miljøpåførte helseskader og -plager relatert til elektromagnetiske felt krever ny kunnskap og nye tiltak

Den daglige eksponeringen for mikrobølget stråling har de siste 50 årene vokst kraftig. Det store flertall av forskningsstudier påviser helserisiko ved statlige organ sine øverst tillatte nivå, samtidig som økning av mikrobølget stråling er blitt en vesentlig del av strategien for et «smartere» samfunn. Vi ser også at helsesektorens førstelinje konfronteres i økende grad med plager som kan knyttes til eksponering for slik stråling. Hverken Statens Strålevern eller medisinsk utvikling er enda på høyde med situasjonen.

Strålevernet mot helsevirkninger fra ikke-ioniserende stråling må rustes opp, og det må forvaltes utfra foreliggende kunnskap om helsevirkninger, ikke bare på mennesker, men også på dyr, insekter og planteliv. Opp i dagen disse dager er NVE og nettselskapenes håndtering av innrulling av AMS målere, ikke minst til folk som er syke og fortvilte og mener deres lidelser springer ut i fra økt eksponering for stråling – og ekstra ille i nærvær av AMS i eget eller nærliggende boliger. Folk trenger å bli møtt av statlige organ, ikke all den tid klinikk inngir lidelse og NVE/nettselskapene sin håndtering av situasjonen er under pari.

Eva Svarverud

Vann (kvalitet og hvordan drikke)

Mitt forslag er at vi oppfordrer folk til å skaffe seg bedre vannkvalitet og lære seg å drikke vann på en sånn måte at vi både forebygger for sykdom og reparerer kroppen.

Hadde vannet vårt vært av god nok kvalitet, ville vi ha vært langt friskere i dette flotte landet som en gang hadde verdens beste vann.

Bare 1% dehydrering kan skape problemer.

Og så skal vi lære å skjerme oss for stråling.

[I Vi over 60 – mai 2018 har overlege Geir Hølleland en artikkel om livsviktig vann](#)

Ewa Larsen

Smartmålere bør være et valg, ikke pålagt tvang!

Vi er en familie som ønsker å få ET valg ang smartmålere som skal installeres i hele Norge. Det er stråling vi er bekymret over, særlig med tanke på våre barn som har soverom rett over stedet der de skal monteres. Det er dokumentert i flere land at smartmålere kan være skadelig, mens i Norge har Statens strålevern kommet med feil informasjon – noe de har rettet på i ettertid... men folk flest har ikke fått det med seg, da informasjonen de kom med først vekket mest oppmerksomhet (altså at smartmålerne

var trygge og innenfor grenseverdiene)...

Det er altfor mye kreft også barnekreft begynner å bli utbredt.

På tide å tenke litt langsiktig og tenke på at noen av oss ønsker å få et valg...

Demokrati er et kun et begrep når det kommer til installasjonen av smartmålerne – sier man «nei takk», får man mye motgang pluss ekstra trøblete vei å gå, og slik bør det ikke være.

Mvh Ewa Larsen

Frode

Dere MÅ få stoppet og reversert denne vanvittig hodeløse utrulling av smartmålerne! Jada – jeg vet at de stråler «godt under anbefalte grenseverdier» – men like fullt blir vi syke av denne strålingen. Folk får helse og livene sine ødelagt, mange blir tvunget til å flytte fra sine hjem, og disse historiene øker i et så alarmerende tempo at til og med politikerne snart må innse at dette er et gigantisk helsemessig problem ...!

Frode Røsholdt

Etter igangsetting av kommunikasjonsdelen på smartmåler, har vi fått store helseproblemer her i huset. Både jeg og min datter får ikke lenger sove ordentlig på natten. Mye mer stress i kroppen. Denne måleren er «terror» i hjemmet. Få tilbake de gamle målerne som fungerte perfekt, selv om vi tar vekk strålingen fra vår måler vil naboens måler fortsatt terrorisere oss.

Gerd Ragnhild Jentoftsen

Folkehelsen - hva er viktig

Stoppe tvungen installasjon av smartmålerne, 5g, nettbrett i skolen bør begrenses til et minimum. Også mobiltelefon.

Tannhelse bør få lik status som helse forøvrig.

Satse på frukt og grønt i skolen.

Subsidiere frukt og grønt for sukkeravgiften.

Gillian Godtfredsen

Innspill til Folkehelsemeldingen: Hva skaper god folkehelse?

<https://nettsteder.regjeringen.no/folkehelsemelding/files/2018/09/GG-Folkehelsemelding-innspill-.pdf>

Folkehelse handler om å identifisere faktorer som påvirker helsen positivt og negativt. Det gjelder å styrke faktorer som påvirker positivt, og svekke faktorer som påvirker negativt.

Jeg ønsker å uttrykke min bekymring for den fremtidige folkehelsen i Norge forårsaket av skadelige stråleverdier fra AMS målere.

Jeg mener at stråling fra AMS/smartmålere svekker folkehelse og gir miljøskader – og prosjektet rettfærdiggjøres av Statens strålevern som har latt seg forlede av gamle bevisførselsteknikker utviklet for tobakksindustrien.

Utrulling av AMS/smartmålere gjennomføres på rekordtid uten solid kunnskap om mulig helserisiko og betydningen for den fremtidige helsen for hele befolkningen. Leger har fått beskjed om å ikke forholde seg til og/eller anerkjenne eller sette i årsakssammenheng symptomene som deres pasienter forteller er forårsaket av AMS/smartmålere. Helsedirektoratet stoler utelukkende på Statens strålevern's uttalelser og grenseverdier fremfor folks helseplager.

Dersom Helse- og omsorgsdepartementet er oppriktig når de stiller spørsmålet «Hva skaper god folkehelse?» vil de sette fokus på de etiske spørsmålene og henvende seg til uavhengig finansiert forskning isteden for forskning finansiert av telekom/trådløs industrien, hvor tall enkelt lar seg manipulere, og veier tyngre enn pasientenes egne erfaringer?

Det er en overveldende andel av forskningsrapporter som påviser helseskader publisert på Medline. Forskere og medisinerer kloden rundt kommer med tydelige advarsler mot helserisikoen knyttet til den pågående økende eksponeringen for mikrobølget stråling.

Jeg kjenner helsepersonell ved statlige institusjoner i Norge som føler «avmakt» og frykter represalier om de uttaler seg. De vet at bakenforliggende årsaker til symptomer burde adresseres, men hovedfokus i dagens medisin er stort sett å behandle symptomer. Det utarbeides stadig nye behandlingsmetoder, pasientstrømmen effektiviseres og det skal være evidensbasert behandling. Årsaken til at folk blir syke, er det veldig lite søkelys på. Spørsmålene som knapt stilles er 'hva gjør folk syke? Hvorfor får stadig flere hjernekreft? Hvorfor er så mange kronisk utmattede eller lider av en uforklarlig tilstand som ikke går over? Hvorfor opplever et økende antall mennesker subjektive helseplager som de forteller har en sammenheng med AMS målere/smartmålere? Hvorfor lider så mange mennesker av søvnproblemer? Hvorfor veier forskning, hvor tall enkelt lar seg manipulere, tyngre enn pasientenes egne erfaringer?'

Legene som blir 'nektet', eller som selv nekter å skrive erklæringer som fritar folk fra AMS/smartmålere installering i eget hjem, er de som skal behandle pasientene etter at de er påført skader fra strålingen. Er ikke det et paradoks?

Det som fortviler meg mest er at veldig mange mennesker og dyr kommer til å bli helsemessig rammet og man kjenner ikke langtidseffekten av dette, og allikevel velger de fleste offentlige beslutningstagere å holde øynene lukket. De som er bevisst på dette er redde for å uttale seg. Symptombildene og plagene folk melder inn i dag er bare starten på noe som kommer til å progrediere i rasende fart. Hvor mye skade må til før øynene «åpnes»?

Hvorfor blir ikke de hørt, de som har høy bevissthet rundt dette og har kjent symptomene på kroppen?

Men min største og viktigste bekymring er for barn - de skal og bør ikke vokse opp med mikrobølger strålende igjennom deres hode og kropp.

Følgende er referert fra en bloggpost av 13. sep. ved Einar Flydal, tidligere seniorforsker i Telenor.

«Hanne Kofstadmoen, underdirektør i Statens strålevern forsikret i Klassekampen 4. sep: «Stråling i skolen er ingenting å frykte». På hvilket grunnlag kan Kofstadmoen være så sikker i sin sak? Hun viser til

at «den samlede forskningen» ikke finner helseskader, at strålingen er så svak – bare noen promiller av «de anbefalte grenseverdiene» som Norge får fra stiftelsen ICNIRP, og at Strålevernets vurdering støttes av WHO. Hun får det også til å virke som om Strålevernet vurderer «all forskning som oppfyller vitenskapelige kvalitetskrav». Men slik er det jo ikke. Kofstadmoen leverer en sammenhengende kjede av forvrengninger:

Strålevernet foretar ingen forskningsgjennomganger, men bygger på utvalg som gjør slike. De utvalgene som Strålevernet bygger på, anklages av frie forskere for ekstrem slagside i retning av å verne om strålene og næringen, på bekostning av natur og folkehelse. Disse utvalgene vurderer langt fra all forskning, det er dokumentert gang på gang. «Den samlede forskningen» som Kofstadmoen refererer til, er kun den de finner for godt å vurdere, og der slipper det aldri gjennom forskning som utfordrer grenseverdiene, til tross for at forskningen som gjør funn av helseskader er i klart flertall, gjør statistisk signifikante funn, påviser årsaker, er publisert i anerkjente tidsskrifter og gjentas. Og tar vi bort den delen av forskningen som er finansiert av trådløssinteressene, er det rundt 60-80% som finner helseskader. Men all denne forskningen ser disse ICNIRP-inspirerte utvalgene bort fra.» Og hvorfor er disse «anbefalte grenseverdiene» i Norge så mye høyere enn grenseverdier i andre land?

NVE har ansvar for utrulling av AMS/smartmålere i norske hjem, skoler og arbeidsplasser. De har igjennom sine uttalelser visst total ansvarsforskrivelse: I sak nr. 201709402 skriver de: 'Det ligger utenfor NVE's kompetanse å mene noe om eventuelle helsefarer som skulle skyldes stråling eller å vurdere folks helsetilstand, og eventuelt om helseplagene kan relateres strømmålerne. NVE må derfor forholde seg til de vurderinger som gjøres av Statens strålevern (om helsefarer ved stråling) og helsevesen (om folk får helseplager som skyldes strømmålerne)' – Arne Venjum, Seniorrådgiver, Seksjon for sluttbrukermarked.

Jeg legger frem et innspill om at Regjeringen har mer fokus på dette med skadelige stråleverdier og subjektive helseplager fra AMS målere. Jeg er åpen for å kontaktes vedrørende dette.

Gillian Godtfredsen

Grete Nina Aske

Stopp smartmålerne

Hei!

Jeg er sterkt bekymret for den økende strålingen vi utsettes for, med mobilmaster, mobiler, wifi tilgjengelig både her og der, utrulling av ams-strømmålere og etterhvert 5G.

Jeg mener man bør forsøke å begrense strålingen, ikke øke den. Det er mange forskningsrapporter som tyder på at stråling er skadelig for alt liv, fordi det forstyrrer cellene som alt liv består av.

Statens stråleverns grenseverdier er uforsvarlig høye, de er som om man skulle sette fartsgrensen på veiene til 10 000 km/t. Ikke så lett å bryte fartsgrensen da!

Jeg er en av de mange, og vi blir dessverre bare fler og fler, særlig i kjølvannet av at smartmålerne monteres, som blir dårlig av stråling, både elektromagnetisk og elektrisk. Jeg lurar på hvor vi skal gjøre av oss etterhvert som hjemmene våre blir ubeboelige pga strålingen?

Alt bør kables slik at strålingen begrenses, både i skoler og barnehager, på arbeidsplasser og i hjemmene (det har de fleste av oss som merker strålingen allerede gjort). Det bør legges fiberoptiske kabler istedenfor å sende signalene gjennom lufta. Det er både sikrere og raskere.

Håper myndighetene snart får opp øynene for hvor skadelig dette er! Vi som blir dårlige er kanarifuglene som varslar at det er fare på ferde! Hør på oss! (Jfr gruvarbeidere som hadde med kanarifugler i bur ned i gruva, når fuglene ble dårlige eller døde var luftkvaliteten så dårlig at det var på tide å komme seg ut!)

Det er alvor nå!

Hilsen Grete Nina Aske

Grethe Rønning

Folkehelsemeldingen – innspill fra privatperson

Det er mange forhold som påvirker befolkningens helse. Nedenfor vil jeg nevne noe av det jeg er særlig opptatt av.

[Smartmålere for bl a strøm, smarthus, smartløsninger i byer/steder og andre systemer med slik som elektromagnetisk stråling, inkl mobiltelefoner, trådløse nett, mv](#)

Mye solid forskning viser at dette er risikabelt og langt fra trygt, noe som offentlige instanser og private aktører hittil ikke ser ut til å ha tatt på alvor og dermed ikke tatt med i sine vurderinger.

Mange sykdommer og plager kan ha årsak i dette, og personer kan være uvitende om denne mulige/sannsynlige årsaken. Noen har blitt syke, særlig i den senere tid. Dyr, insekter og planter reagerer på strålingen.

I stedet for offentlige ordninger som medfører at man utsettes for dette, bør man heller som i noen andre land, redusere til et minimum strålingen i skole, barnehage, hjemmet og ellers i det offentlige rom. Det bør finnes områder som er, eller ev tilnærmet er, strålingsfrie. Hensynet bør veie tungt til de som allerede har problemer og dem som ikke vil utsette seg for risikoen. Det vil på sikt tjene samfunnet mht til helseutgifter og bevissthet og ansvar hos befolkning. Man skal ikke ses på som hysterisk om man velger å redusere strålingseksponeringen, men selvsagt respekteres for sitt valg, slik det skulle være en selvfølge for en borger i et demokratisk land.

Den enkelte bør selv få velge hvilke løsninger og hvilken mulig risiko man vil utsette seg selv, sin familie, barn, venner og naboer for. Påtvungne smartmålere med stråling fra egen eller andres målere kan ikke være riktig. Her finnes andre løsninger som bruk av kabler. Den enkelte strømkunde skal selvfølgelig ikke belastes i kroner for sitt valg ved å avstå fra trådløs smartmåler.

Når det gjelder forskningsgrunnlaget for dette viser jeg til informasjon og henvisninger på einarflydal.com.

[Fysisk aktivitet – gang- og sykkelveier](#)

Fysisk aktivitet vet vi er viktig for generell helse. Overvekten øker kraftig i samfunnet. For at gang- og sykkelveier skal være funksjonelle, mest mulig trygge og attraktive for alle parter, må det legges opp til

adskilte felt for syklende og for gående. Det kan f.eks. ikke være slik at en gående må snu seg før man beveger seg bitte litt til siden for å unngå fare for å få en syklist tett på seg. Syklistene må på sin side ikke møte på overraskelser som hindrer god flyt og effektiv fremkomst. Hindringer kan være opphør av sykkelfeltet i en busslomme, fortauskanter og utilstrekkelig sikt fremover. En syklist er kjørende og har behov for å oversikt fremover tilsvarende slik forholdet er for bilister.

Generelt

Generelt ville jeg tro det er viktig med en befolkning som tar ansvar for seg selv og andre, at det i seg selv er forebyggende for god helse når man blir ansvarliggjort og får anledning til å ta ansvar. Det skulle være selvsagt i et fritt og demokratisk land. Derfor er jeg veldig enig i det dere har skrevet: «En god og forebyggende folkehelsepolitikk skal legge til rette for at den enkelte kan ta gode valg for sin egen helse.» Lykke til med å finne gode løsninger slik at det blir reelt og ikke forblir med pene ord!

Grethe Rudqvist

AMS måler

Etter å ha tilegnet meg mye kunnskap om de nye AMS smartmålerne via forelesninger og informasjon fra Einar Flydal, stiller jeg meg helt og holdent på hans side. Dette bør ikke installeres i de 1000 hjem. Hjerteskjærende å lese alle pasienthistoriene.

Med vennlig hilsen Grethe Rudqvist

Gunhild Marie Øyen

AMS

Hvordan kan e-verkselskapene ha tillatelse til å ilette brukere som ikke har installert senderenheten til de nye målerne et årlig gebyr når man har en legeerklæring som gir fritak for denne installeringen? Normalt skal man ikke straffes når man har fått et lovlig fritak.

Gunn Helen Sæther

Stråling i hverdagen- er det bra for helsa vår?

WiFi i skolen- elever blir bestrålt hele dagen på skolen- er dette bra??nei og atter nei. hva er det vi påfører barna våre. les og lær hva all denne strålingen gjør med menneskekroppen og sinn!

smartmålere/AMS- dette er noe som man blir «påtvunget» av samfunnet MOT sin vilje. Rundt om i verden forøvrig og her hjemme meldes det som skader på helsa av ymse slag. hvorfor sluker NORGE alt som EU vil at vi skal innstallere?? Forskere Roper varsko om skader dette har for menneskeheten og dyr og planteliv.-er det ikke bedre å være føre var?? sjekk de forskningsresultatene som foreligger rundt om i verden!! Det har blitt sånn «STOREBROR SER DEG» og så skal strømselskapene sette prisene slik at småbarnsfamilier begynner å bruke vaskemaskin-oppvaskmaskin mens de sover- hva med brannfaren.

trådløst i Smarte byer og smarte hjem- er det noe som gagnar oss??
det handler om kontroll.

5G- Hjelp- hva er det Norge holder på med?? De lurte det inn på oss- hva skjer oppe på Svalbard?? har folket i Norge sagt ja til å være forsøksdyr?? All strålingen gjør at cellene våre i kroppen blir brutt ned! dette er det også skrevet mye om av forskere rundt om i verden og her hjemme. Vi blir overvåket i alt vi foretar oss. VÅKN opp!!!

mobiler og barn- dette må det bli snakket høyt om- barna våre blir eksponert for farlig stråling- kreft er jo påvist etter mobilbruk- likeså sterilitet hos menn .
langtidsvirkninger og akutte virkninger av eksponering for elektromagnetiske felt Dette å dere sette dere inn i. det har jo kommet frem i medi at det norske myndigheter sier om stråling IKKE stemmer- det er jo også blitt brukt feil måleinstrumenter.

Halvard Kallestad

Helse og økende eksponering fra ikke ioniserende stråling

Helsemyndighetene i Norge bør revurdere om det skal innføres føre var tiltak når det gjelder eksponering for ikke ioniserende stråling.

Det ligger i dag små barn og sover gjerne helt ned i 0,5 meter fra automatiske strøm målere som sender via radio nettverk. Disse barna får en formidabel økning i eksponering. 5G står på trappen, denne teknologien vil igjen øke eksponeringen da det vil settes opp sendere/mottagere med veldig liten avstand, kontra 4G. Hvis dere lener dere til Statens Strålevern som lener seg til ICNIRP så forblir vi totalt ubeskyttet mens ballen ruller fort avgårde når det gjelder økt eksponering. Jeg ber dere lese vitenskapen som foreligger, da vil en fort ane at å stole på ICNIRP alene blir uansvarlig. Kort om vitenskapen; Vi vet i dag at denne type stråling forårsaker oksidativt stress og DNA skade, helt ned på veldig lave eksponeringer, med andre ord er en god del av de skadelige mekanismene grovt forstått. Når det gjelder studier som ser på spesifikk sykdom/epidemiologiske studier, der er resultatene varierende. Professorer, forskere, leger, i hundretall roper varsku for full hals. ICNIRP er bare en håndfull eller to med personer, mange av de samme personene sitter i WHO. Hvem er mest kompetent her? I FHI sin rapport fra 2012 konkluderes det med at føre var prinsippet velges vekk pga samfunnsøkonomiske hensyn, inntil sterkere bevis foreligger. Skal vil øke eksponeringen helt til vi evt finner klare bevis på eksempelvis kreft blant befolkningen? Hvilken skandale hadde det blitt? Ta ansvar!

Halvor Torp

Hallo Åse !

Jeg setter stor pris på din invitasjon til innspill til ny folkehelsemelding. Jeg synes beskrivelsen av hva folkehelse handler om er god og presist formulert. Jeg er overbevist om at du vil få mange viktige innspill som vil hjelpe deg til å søke støtte for å gjennomføre verdifulle tiltak.

Et område der jeg opplever det kreves en forsterket innsats, og der det trengs nye virkemidler, er den ikke hørbare **STØYEN** fra trådløs teknologi. Den angår oss alle da den brer om seg med eksponentiell hastighet og bokstavelig talt invaderer livene våre i hjemmet, på skoler og arbeidsplasser, i det

offentlige rom og snart over alt i naturen.

For å belyse problemstillingen har jeg delvis valgt å hente informasjon fra

<https://www.arbeidstilsynet.no/tema/stoy/>

Støy

Arbeidsgiver skal sikre at arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig. Dette gjelder også i hvilken grad støy påvirker arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd.

SPØRSMÅL:

Når skal de samme kravene stilles til arbeidsgivere og myndigheter når det gjelder STØY fra radar, mobilmaster, nødnettet tetra, wifi, smartmålere og andre sendere for trådløs kommunikasjon – som alle kan ha ekstreme desibel verdier - selv om STØYEN ikke ligger i frekvensspekteret som kan oppfattes av hørselen vår ?

At fenomenene jeg henviser til er STØY indikeres tydelig i oppslaget på NRK nyheter på nett nylig om flysikkerhet og viktigheten av å sette mobilen i flymodus på grunn av STØY:

«Støy på grunn av stråling fra mobiler er også en viktig grunn til å følge reglene.

Stråling fra mobil går rett inn i øreklokkene til pilotene. Lyden kan overdøve viktig informasjon og gå ut over sikkerheten, ifølge Widerøe

– Mobiler avgir statisk støy som går rett inn på øretelefonene til pilotene våre. De mottar kontinuerlig viktig informasjon. Det kan gå ut over flysikkerheten dersom det blir vanskelig å oppfatte hva som blir sagt, sier Solli i Widerøe».

STØYEN fra mobiltelefoner er tydeligvis ille nok, men er allikevel som hvisking å regne sammenlignet med den kontinuerlige tordnende STØYEN i nærheten av radar, mobilmaster, tetra/nødnettsendere og andre sterke sendere for trådløs teknologi. Denne STØYEN er normalt ikke hørbar STØY. Oppholder man seg i nærheten av kilden dreier det seg allikevel om STØY svært høyt oppe på desibel-skalaen, og vil ha de samme virkningene som beskrives på www.arbeidstilsynet.no :

«Støy virker inn på flere ting enn hørselen, og kan være helsefarlig selv når den ikke medfører hørselstap. Støy kan blant annet

- påvirke hjerte og karsystemet
- gi høyere blodtrykk
- bidra til muskelspenninger, fordøyelsesbesvær med mer
- påvirke ufødte barn
- bidra til stress, selv når lydnivået er relativt lavt
- virke irriterende, trettende og redusere konsentrasjonsevnen og oppmerksomheten

Den ekstreme STØYEN fra de kraftige senderne for trådløse signaler nevnt over påvirker kroppen og

psyken i like stor grad som hørbar **STØY**. Trolig også i større grad, nettopp fordi vi ikke kan høre den, og derfor ikke har muligheten til å forholde oss til den på en rasjonell måte (fjerne oss fra / skjerme oss fra kilden / redusere støyen ved hjelp av hørselvern eller annet verneutstyr med samme funksjon).

Arbeidstilsynet beskriver videre:

Tiltak for å forebygge og bekjempe støyrisiko

Det er arbeidsgivers ansvar å beskytte de ansatte mot støyrelatert helsefare. Dette innebærer å gjennomføre risikovurderinger og nødvendige støymålinger. Dersom de tillatte støygrensene overskrides, skal det utarbeides tidfestede planer for reduksjon av belastningen. Slik kan dere gjøre det:

- Foreta en risikovurdering. Er arbeidstakere utsatt for støy i et slikt omfang at det er risiko for helseskade?
- Finnes det kjemiske stoffer som kan øke risikoen for hørselsskade?
- Er støynivået så høyt at det (tidvis) gjør det vanskelig å kommunisere, og kan dette øke risikoen for ulykker?
- Bidrar støyen til arbeidsrelatert stress?
- Hvem er utsatt? Er det spesielle risikogrupper (for eksempel gravide) blant dem?
- Med utgangspunkt i risikovurderingen: Sett i gang tiltak for å fjerne eller redusere støyen
- Følg opp tiltakene som er satt i gang. Fungerer de etter hensikten?

Fjern støykilden

- Å fjerne kilden er den mest effektive løsningen for å fjerne støy. Ha derfor alltid dette i mente hvis du planlegger nye arbeidsplasser eller anskaffer nytt utstyr.
- Sørg for rutiner som gjør at det blir kjøpt inn mest mulig støysvakt utstyr.

Tiltak ved støykilden

- Er det mulig å plassere kilden slik at den blir isolert?
- Kan støykilden bygges inn?
- Kan støyspredningen reduseres ved å bruke lyddempere, redusere viftehastigheter, skifte ut maskiner og verktøy eller liknende?
- Godt vedlikehold av utstyr og deler kan bidra til reduksjon av støynivået.

Tilrettelegging og organisering av arbeidsplassen

- Kan det gjøres endringer av selve arbeidsplassen, for eksempel ved installering av lydabsorbenter som reduserer "ekkovirkning" fra vegger, tak og gulv?
- Kan arbeidet tilrettelegges, for eksempel ved å velge arbeidsmetoder og arbeidstider som gir mindre støyeksposering?
- Hvor og hvordan arbeidsutstyr er installert og plassert kan ha stor betydning.

SPØRSMÅLET jeg ønsker et personlig svar på fra deg Åse er:

Når skal de samme kravene stilles til arbeidsgivere og myndigheter når det gjelder STØY fra radar, mobilmaster, nødnett tetra, wifi, smartmålere og andre sendere for trådløs kommunikasjon – som alle kan ha ekstreme desibel verdier - selv om STØYEN ikke ligger i frekvensspekteret som kan oppfattes av hørselen vår ?

Lykke til med ditt arbeid for en enda bedre folkehelse ☐ ☐

Da gleder meg til å høre fra deg !

Med vennlig hilsen

Halvor Torp

Hanne S. Thygesen

Trådløs teknologi

Hei! Undertegnede har gjennom ca 12 år erfart ulike helseplager knyttet til EMF, elektromagnetisk stråling fra trådløs teknologi. Symptomene var tidligere så kraftige at jeg i liten grad kunne delta i et normalt samfunnsliv i forhold til arbeid, sosiale tilstelninger, kulturarrangementer, offentlig transport, ferieturer m.m. Nå er jeg litt sterkere, men må leve svært skjermet for å være i form. Jeg kjenner mange som har liknende symptomer og erfaring, og hvor den enkelte har gjentatt eksponering/skjerming (Provokasjon/eliminasjon som det heter i medisinske termer.) i forhold til å teste ut sin overfølsomhet. For de som lever med denne utfordringen, så er det ingen tvil om hva som er utløsende årsak til helseproblemene. Mange har fått tilbake nattesøvn ved å slå av router og mobil om natta, andre får mindre migræne og andre fysiske plager ved reduksjon av trådløs teknologi. Flere merker at trådløs teknologi foruten å gi fysiske symptomer, kan gi psykiske symptomer ved å antagelig endre hjernekjemi. Noen merker at den forsterker emosjoner og psykisk helse negativt, samt kan gi økt grad av manglende konsentrasjon og økt impulsadferd som kjennetegner ADHD.

Jeg kjenner også familier der barn har fått mange ulike symptomer man ikke finner årsaken til. Ei jente hadde magevondt og kvalme, samt hodepine. Ei annen jente led av svimmelhet og fatigue på skolen, og fikk et høyt skolefravær grunnet dette. En gutt klarte ikke konsentrere seg på skolen, og fikk mange år med nedsatt læring med de følgene det har i forhold til mestring og selvfølelse. Det ble undersøkt bredt årsaken til utfordringene gjennom vanlig offentlig helsevesen. Det viste seg etterhvert at disse barna var sensitive til trådløs teknologi som de ble utsatt for på skolen. Da klasserommene ble skjermet, og man begynte å bruke kablede internettløsninger, samt slo av mobiltelefoner, forsvant symptomene for den enkelte som dugg for solen. Symptomene kom tilbake hvis lærere eller medelever glemte å slå av mobiltelefoner eller brukte wifi istedet for kablet internett.

At barn skal utsettes for teknologi som gir de helseplager og redusert læring på skolen er for meg et stort paradoks, da skolen skal være et trygt sted med fokus på læring og mestring. Og disse barnas

erfaringer, kan også peke mot en mulig årsakssammenheng i forhold til den store økningen man ser i forhold til ADHD og andre lidelser hos barn.

I et folkehelseperspektiv mener jeg at man bør lage wifi/mobilrom slik man hadde røykerom tidligere, og gradvis innarbeide en ny praksis i forhold til trådløs teknologi for alle. Basemobilmaster må plasseres langt fra der folk bor inntil man har etablert alternative måter å kommunisere på uten bruk av trådløs teknologi som bruker høyfrekvent ikke ioniserende stråling, og i særdeleshet fjerne basemobilmaster med det første fra skoler og barnehager. Offentlig transport bør være for alle, og med det bør det være kun enkelte steder man er tillatt å bruke denne teknologien. Videre kan man heller legge til rette for kabling av pc/l-pad på tog på arbeidsplasser. Videre må arbeidsplasser og skoler gjenskapes med kablede internett og telefonløsninger. Kulturinstitusjoner bør være frie for trådløs teknologi, eks kirker, kulturhus, så disse institusjonene igjen blir et sted hvor alle kan delta. Universell utforming kalles hvis det.....

Min erfaring og mange bekjente sin erfaring til hvordan trådløs teknologi påvirker er langt mer overbevisende i forhold til hvilken negativ påvirkning trådløs teknologi har i våre liv på kort og lang sikt. Jeg kjenner godt til FHI sin konklusjon fra 2012 angående trådløs teknologi, men nå 6 år seinere er det ingen tvil om at erfaringer befolkningen gjør, samt forskning på feltet viser i sin tydelighet at FHI sin konklusjon var feil. . Derfor må man avlyse 5G-installering, AMS (automatiske stømmålere) basert på trådløs kommunikasjon, dette er sammen med annen økt bruk av trådløs teknologi en samfunnsutvikling i helt feil retning. Trådløs teknologi bør fases ut som ikke hverdagstilgjengelig slik tobakssrøyking har blitt. Kablede løsninger virker like bra, og er langt sikrere på mange måter. Kanskje er en utfasing av denne teknologien et av de viktigste folkehelseiltakene på sikt.

Mvh
Hanne

Hanne Varildbakken

Helse- og omsorgsdepartementet bør nå bruke førevar-prinsippet og motsette seg at befolkningen eksponeres for f.eks 5G, AMS-målere, og utstrakt brukt av nettbrett i skolen, for å nevne noe. Den samlede virkningen på kroppene våre, samt dyr og planter er ikke forsket nok i lang tid på, til å la dette skje ukritisk.

Hans Petter Bjørnstad

Plager fra høyfrekvent stråling. AMS-måler, mobiltelefoner og wifi-rutere

Hei,

Min kone og mine problemer og bekymringer startet da vi fikk installert AMS-måler i leiligheten. Uten at vi ante noe begynte min kone bare etter noen dager å få nye plager som hun ikke hadde hatt før. Vi koblet ikke plagene med AMS -måleren før det hadde gått noen måneder og vi ved en tilfeldighet fant info på nett angående problemene. I disse månedene så hadde jeg også begynt å våkne på natten med hjerteflimmer som jeg aldri hadde hatt. Vi tok kontakt med Hafslund, men det var ikke mulig å gjøre noe

med problemet som AMS-måleren hadde påført oss.

Eneste mulighet var å få fjernet kommunikasjons modulen å AMS-måleren og for å få det måtte vi ha en helseerklæring fra lege som vedlegg til søknad. Dette ordnet vi og fikk kommunikasjons modulen fjernet. Dette hjalp noe, men vi bor i rekkehus så naboer på begge sider har fortsatt AMS-måler så strålingen fortsetter derfra, men det er bedre.

Av dette har min kone blitt overfølsom for høyfrekvent stråling som vi har overalt i samfunnet i dag.

Eksempler på kilder til høyfrekvent stråling:

Bluetooth, i alle lure ting som handsfree, trådløse høyttalere osv osv wifi rutere, plassert overalt mobiltelefoner, 3G – 4G og snart 5G(snart) Trygghetsalarm for eldre Baby-call Vi må ta et steg tilbake, se på hva konsekvensene blir etterhvert med all høyfrekvent stråling som vi idag omgir oss med og bygger ut i rekordfart.

Vi må komme tilbake til kabling av alt vårt flotte elektroniske utstyr.

Vi er flere og flere som ikke tåler all denne strålingen og vi blir fanger i vårt eget hjem og kan ikke delta i det offentlige rom.

Vi blir faktisk syke.

For min del så har jeg leid meg en støl på fjellet med strøm, men uten kommunikasjons modulen på strømmåleren.

Der har vi det fint. Min kone har ingen plager og jeg våkner ikke med hjerteflimmer.

Skal jeg ta en telefon med min mobil som for det meste står på fly-modus for ikke å stråle, så går jeg ut for å ikke plage min kone.

Skal det være slik?

mvh

Hans Petter Bjørnstad

Hans Petter Nyvoll

Hei.

Dere ber om innspill i fht folkehelsen.

Her kommer ett par.

Wifi ut av skolen, Mindre Wifi mer kablede løsninger.

Bort med smartmålere.

Smartmålere og Stråling fra Wifi etc skaper stress ihvertfall for mitt system, og er nok ikke bygget så forskjellig fra folk flest.

Mindre stress, mindre jag etter aktiviteter, rekke ditt datt, men heller tiltak for å få mennesker til å tilbringe kvalitetstid sammen, i ro og fred.

Gjerne i Naturen.

Ivareta naturen, lære av den, omgås den med respekt og oppfordre til og tilrettelegge for sunn

benyttelse av naturen til å finne indre ro, svar etc. Vi er en del av Naturen, og trenden med å fjerne oss mer og mer fra naturen gjør oss syke, stresset og utilpass.

Fremme ren, helst kortreist mat.

Bort med mat med innholdsfortegnelse som ligner en kjemisk oppskrift.

Samme gjelder produkter vi bruker i hjem og industri. Fremme det naturlige.

Regulere/ redusere det kunstige, unaturlige.

Fremme forskning på og bruk av alternative behandlinger, behandlingsformer.

Mye bra som kan supplere, utfylle almenmedisin der, og det bør anerkjennes og løftes frem fremfor å bli sett på som en konkurranse.

Løfte frem Vitaminer og Mineraler igjen, fra stigmatisering.

Vi trenger gode byggeklosser til å omgås med alt stress og utfordring vi utsettes for i dag, enten det er fra Stråling, stress, dårlig kosthold, Toxiner, prestasjons jag etc. Og hvor skal vi hente dem fra når kosten blir stadig mer nærings fattig og ofte med innhold av kjemikaller vi ikke kjenner rekkevidden av i kombinasjon med andre faktorer.

Vi trenger ikke vite rekkevidden av hver faktor, det er nok med å se den røde tråden, Jo lenger bort fra Naturen/det Naturlige jo mer stresset og syke blir vi.

En liten kursendring kan gjøre stor forskjell blir min påstand.

Har selv gjort endringer i eget liv, og redusert, endret på endel av disse faktorene med veldig positivt resultat på egen livskvalitet og helse.

Beste Hilsen

Hans Petter Nyvoll

Harald Brorson

Skadevirkninger av EMF

En av de største utfordringene (kanskje DEN STØRSTE) som truer folkehelsen vår er elektro-magnetiske felter (ofte forkortet EMF).

Skadevirkningene EMF gir oss er sjelden akutte, men sniker seg langsomt inn på oss over uker, måneder og år før de en dag manifesterer seg som en sykdom/lidelse som ofte er vanskelig å diagnostisere fordi symptomene kan indikere så mange forskjellige årsaker.

Behandlingen en mottar fra helsevesenet i slike tilfeller er som regel symptom-lindrende midler. Det er vel og bra, men det angriper ikke ondets kjerne, og kurerer ikke sykdommen/lidelsen.

Dr. Martin L. Pall, professor emeritus i biokjemi og almenmedisin ved Washington State University i USA, har i en årrekke forsket på hvordan EMF skapt av såkalte «mikrobølger» påvirker levende organismer. I mai i år presenterte han en fyldig rapport om EMFs virke-mekanismer, og hvilke skader vi påføres når vi utsettes for dem. Han advarer på det sterkeste mot bruk av «Smartmålere» for elektrisk strøm (AMS), WiFi, mobiltelefoner (spesielt såkalt 5G), Bluetooth m.m.

Det ville helt klart styrke og bedre folkehelsa vår på et livsviktig område om dere, i samarbeid med andre relevante etater, foretar en grundig gjennomgang av de funn dr. Pall omtaler i sin rapport, og følger opp med adekvate tiltak. Rapporten kan lastes ned som PDF-dokument på nettadresse:

(Lenke:Martin Pall. 5G: Great risk for EU, U.S. and International Health! Compelling Evidence for Eight Distinct Types of Great Harm Caused by Electromagnetic Field (EMF) Exposures and the Mechanism that Causes Them)

<http://peaceinspace.blogs.com/files/5g-emf-hazards-dr-martin-l.-pall-eu-emf2018-6-11us3.pdf>

Jeg har selv fått føle på kroppen virkningen av «mikrobølgers» EMF over tid, en opplevelse jeg ikke unner noen...

Hardy Harry Micheel

nøytralt og nøktern betraktning (kunnskap og nye tiltak!) av miljøpåførte helseskader og -plager i forbindelse med elektromagnetiske felt

Den daglige eksponeringen for mikrobølget stråling er en utfordring fagfolk over hele verden påpeker på med vitenskapelige analyser og forskning. Er jeg riktig informert påviser store flertall av forskningsstudier helserisiko ved dagens nivåer, samtidig som økning av mikrobølget stråling er blitt en vesentlig del av strategien for et «smartere» samfunn (slagord «smartmålere» eller «5G dekning»). Jeg selv sliter sterkt og føler meg dårlig, og jeg blir utslitt, har dårlig kondisjon og konsentrasjonsevner oppholder jeg meg i «nærheten» av master, smartmålere o.l. Heime bruker vi f. eks. ingen trådløst nett, mikrobølgeovn, Wifi eller Bluetooth. Samtidig var legen ikke i stand til å forstå utfordringer jeg har hver dag. Da lokalt nettselskapet varslet oss om montasje av de nye «Smartmålere» reagerte jeg omgående og bad legen om bekreftelse at jeg reagerer på elektromagnetiske felt. For å hjelpe legen å finne god begrunnelse dokumenterte jeg plagene. I tillegg fikk ho vitenskapelige dokumentasjon fra utlandet som viser og dokumenterer risikoen. Kommentaren jeg fikk var svært skuffende. «Dette er en interessant teori! Det synes at verken strålevernet eller medisinerutdanningen er på høyde med situasjonen – faglig såvel som ressursmessig.

Jeg følger bloggen av en fyr som heter Einar Flydal og det er skremmende at f. eks. Strålevernet mot helsevirkninger fra ikke-ioniserende stråling må rustes opp, og det må forvaltes utifra foreliggende kunnskap om helsevirkninger, ikke bare på mennesker, men også på dyr, insekter og planteliv. På alle disse områdene er skadevirkningene nå for lengst godt nok påvist til å berettigede føre-var-tiltak. Jeg skjønner ikke at Strålevernet ikke er nødt til å reagere på dette «motparter» viser på. Bare å reagere med ignorans eller å påpeke på vitenskapelig resultat fra «sine» vitenskaper kan ikke være godt nok. Vi lever ikke lenger i Middelalderen og kloden er vell ikke en flat skive?

Einar Flydal påpekte dere allerede på en oversikt over metastudier utarbeidet av prof.em. Martin Pall, en av klodens fremste forskere på det nye sykdomsbildet. De ca 150 publiserte metastudiene det vises til (studier som gjennomgår forskning, dvs. «gullstandarden» innen vitenskapelig belegg), og som alle påviser vesentlige biologiske skadevirkninger fra ikke-ioniserende stråling ved eksponeringsnivåer som i dag er vanlige i våre omgivelser:

Pall, M.L.: 5G: Great risk for EU, U.S. and International Health! Compelling Evidence for Eight Distinct Types of Great Harm Caused by Electromagnetic Field (EMF) Exposures and the Mechanism that Causes Them, <http://peaceinspace.blogs.com/files/5g-emf-hazards-dr-martin-l.-pall-eu-emf2018-6->

11us3.pdf

at i løpet av rundt én generasjon er sykdommer og helseplager som kan relateres til «cellestress» blitt dominerende, fra å være bortimot fraværende. Dette gjelder en bred vifte lidelser og sykdommer, og cellestress kan relateres til miljøgifter, der elektromagnetiske felt/stråling er den som har vokst overlegent mest de siste 50 årene. Rundt 85% av publisert forskning som er uavhengig finansiert, finner helseskader fra slik eksponering, mens forskning som er finansiert av telekom- og trådløssektoren bare i liten grad finner helseskader. Tilsvarende viser en gjennomgang av all forskning på feltet publisert i Medline 1990 – 2017 at en overveldende andel av forskningsrapportene påviser slik helseskade.

En oversikt og kildeangivelser fins i: Flydal, Einar: Elektromagnetisk stråling – gambler vi med våre barns helse?, i Briseid, Ole m.fl.: Kritiske blikk på skolen, Z-forlag, Oslo, 2018

en lang rekke erklæringer og opprop fra medisinerne og forskere kloden rundt med tydelige advarsler mot helserisikoen knyttet til den pågående økning av eksponeringen for mikrobølget stråling. En oversikt over en del slike fins i en «katalog» over foreliggende kunnskap på feltet, her:

Ingrid Wreden Kåss og Sissel Halmøy: Skadevirkninger av stråling fra trådløs teknologi og annen EMF er godt dokumentert – Kildesamling: Forskning og advarsler fra fagfeltet, Folkets strålevern,

25.05.2018, <https://www.dropbox.com/s/uj27lzl3vdifwx6/Kildesamling-2018-05-25.pdf?dl=0>

Alle disse analysene og erklæringer fra uavhengige fagfolk står i direkte motstrid til konklusjonene fra de utvalg som Statens strålevern baserer sine standpunkter på. Disse utvalgene utsettes for veldokumenterte anklager om å fungere som forsvarsverk for nærings- og sektorinteresser, med presis samme virkemidler som brukt i sin tid av tobakksindustrien.

For nærmere omtale og kildehenvisninger vedrørende bakgrunnen for dagens strålevernspolitikk og hvordan disse utvalgene fungerer og hva de kritiseres for, se for eksempel Advokatfirmaet Erling Grimstad AS og Einar Flydal: Smartmålerne, jussen og helsa, Z-forlag, 2018, Vedleggets kapitler 7 – 10.

Kan lastes ned på <https://einarflydal.com/nedlastinger/>

Kan det ikke være greit at de som mener at alt er «helt ok» må stille seg utfordringer motparten (de som ikke mener at alt er «helt ok») påviser (eller beviser) på? I dag må det være mulig at begge sider blir utfordret å bevise og dokumentere at noe er «sånn» eller «ikke sånn». Da jeg begynte å studere mitt fag lærte jeg meg bl. annet å jobbe vitenskapelig. Hva mener dere? Er livet av oss (og jeg mener oss mennesker, men også dyre- og plantelivet) ikke verdifullt nok for å forhindre skader, bare på grunn at finansielle interesser er viktigere (og sterkere) enn vi som har plikt til å forsvare demokratiske forhold? Rett på livet, på helse ... er dette bare slagord vi bruker i forbindelse med høy dager? Jeg håper at min bidrag er av interesse og jeg hilser dere

med vennlig hilsen

Hardy Micheel

Hege Kramviken

Hei!

Jeg er så enig i Erling Flydals synspunkter på effekten smartmålere kan ha på mennesker og miljø, så jeg ønsker at Helse- og omsorgsdepartementet skal se nærmere på det. **Uttalelsen ligger som vedlegg :**

Miljøpåførte helseskader og -plager, elektromagnetiske felt krever ny kunnskap og nye tiltak

Den daglige eksponeringen for mikrobølget stråling har de siste 50 årene vokst kraftig. Det store flertall av forskningsstudier påviser helserisiko ved dagens nivåer, samtidig som økning av mikrobølget stråling er blitt en vesentlig del av strategien for

et "smartere" samfunn. Vi ser også at helsesektorens førstelinje konfronteres i økende grad med plager som kan knyttes til slikeksponering. Verken strålevernet eller medisinerutdanningen er på høyde med situasjonen – faglig så vel som ressursmessig.

Strålevernet mot helsevirkninger fra ikke-ioniserende stråling må rustes opp, og det må forvaltes utfra foreliggende kunnskap om helsevirkninger, ikke bare på mennesker, men også på dyr, insekter og planteliv. På alle disse områdene er skadevirkningene nå for lengst godt nok påvist til å berettigede føre-var-tiltak.

Jeg viser her til

1. en oversikt over metastudier utarbeidet av prof.em. Martin Pall, en av klodens fremste forskere på det nye sykdomsbildet. De ca 150 publiserte metastudiene det vises til (studier som gjennomgår forskning, dvs. "gullstandarden" innen vitenskapelig belegg), og som alle påviser vesentlige biologiske skadevirkninger fra ikke ioniserende stråling ved eksponeringsnivåer som i dag er vanlige i våre omgivelser:

Pall, M.L.: 5G: Great risk for EU, U.S. and International Health! Compelling Evidence for Eight Distinct Types of Great Harm Caused by Electromagnetic Field (EMF) Exposures and the Mechanism that Causes Them, <http://peaceinspace.blogs.com/files/5g-emf-hazards--drmartin-l.-pall--eu-emf2018-6-11us3.pdf>

2. at i løpet av rundt én generasjon er sykdommer og helseplagersom kan relateres til "cellestress" blitt dominerende, fra å være bortimot fraværende. Dette gjelder en bred vifte lidelser og sykdommer, og cellestress kan relateres til miljøgifter, der elektromagnetiske felt/stråling er den som har vokst overlegent mest de siste 50 årene. Rundt 85% av publisert forskning som er uavhengig finansiert, finner helseskader fra slik eksponering, mens forskning som er finansiert av telekom- og trådløssektoren bare i liten grad finner helseskader. Tilsvarende viser en gjennomgang av all forskning på feltet publisert i Medline1990 – 2017 at en overveldende andel av forskningsrapportene påviser slik helseskade. En oversikt og kildeangivelser fins i: Flydal, Einar: Elektromagnetisk stråling – gambler vi med våre barns helse?, i Briseid, Ole m.fl.: Kritiske blikk på skolen, Z-forlag, Oslo, 2018

3. en lang rekke erklæringer og opprop fra medisinerne og forskere kloden rundt med tydelige advarsler mot helserisikoen knyttet til den pågående økning av eksponeringen for mikrobølget stråling. En oversikt over en del slike fins i en "katalog" over foreliggende kunnskap på feltet, her: Ingrid Wreden Kåss og Sissel Halmøy: Skadevirkninger av stråling fra trådløs teknologi og annen EMF er godt dokumentert – Kildesamling: Forskning og advarsler fra fagfeltet, Folkets strålevern, 25.05.2018, <https://www.dropbox.com/s/uj27lzl3vdifwx6/Kildesamling-2018-05-25.pdf?dl=0>

Alle disse analysene og erklæringer fra fagfolk står i direkte motstrid til konklusjonene fra de utvalg som Statens strålevern baserer sine standpunkter på. Disse utvalgene utsettes for veldokumenterte anklager om å fungere som forsvarsverk for nærings- og sektorinteresser, med presis samme virkemidler som brukt i sin tid av tobakksindustrien. For nærmere omtale og kildehenvisninger vedrørende bakgrunnen for dagens strålevernspolitikk og hvordan disse utvalgene fungerer og hva de kritiseres for, se for eksempel Advokatfirmaet Erling Grimstad AS og Einar Flydal: Smartmålerne, jussen og helsa, Z-forlag, 2018, Vedleggets kapitler 7

– 10. Kan lastes ned på <https://einarflydal.com/nedlastinger/>

Einar Flydal, den 10. september 2018

Heidi Sæter

Takker for denne muligheten.

Veldig viktig for meg, og flere, er den konstante strålingen som øker uten at myndighetene er bevisst at store konsekvenser for helse kan komme om få år. Mener å ha lest at Frankrike er et foregangsland mht bla trådløst nett i skolen. Det finnes også betydelig skepsis til 5G.

Utrolig at 5G, smartmålere mv bare kan innføres uten at befolkningen har noe å si?

Vent med 5 G, gå inn i faktaforskning mht stråling, langsiktige konsekvenser.

Jeg har selv fritak for smartmåler, fra lege. Undrer meg over en kommende ekstrabetaling pga dette, siden dette gjelder min helse.

Jeg er akkurat blitt AFP-pensjonist, mange år som styrer i barnehage. Vet litt om offentlige prosesser, ser ikke alt i svart/hvitt.

Men dette med stråling bekymrer og opprører meg. Vi må faktisk tenke over hvilken verden vi ønsker kommende generasjoner skal oppleve. Dette har dere et stort ansvar for. Lykke til.

Helene Kofoed

Forskning fra andre land viser at stråling fra smartmetern som i disse dager installeres i alle hjem stråler mere en NVE og Norsk Strålevern opplyser, disse mikrobølgestrålene skader planteriket, insekter, smådyr og mange mennesker opplever å bli syke, stråleverdiene som Norsk Strålevern har satt er mye høyere enn i andre land, i Norge har vi ikke fått et valg, vi er tvunget av myndighetene til å få installert AMS som er et EU direktiv, vi er jo ikke med i EU, jeg er en av de mange tusen som ikke ønsker smartmeter i mitt hjem

Hella Krüger

AMS-maalere, 5G, osv

Jeg tenker, vi trenger ikke mer beviser om at mikrobølgestråling osv er en meget stor helsefare for alle. Spørsmålet er, hvem står bak alt og hvem har en fordel av skader/dreper biologisk liv?

Hilde Hansen

Smartmålere og stråling fra forskjellige trådløse nett.

Da jeg fikk min første mobiltelefon i 1998, registrerte jeg fort at jeg ble varm og fikk vondt i ørene om jeg brukte den mer enn få sekunder. Senere fikk jeg trådløst nett hjemme og kjente det «buzzet» i hodet når jeg kom nær ruterne. Jeg har på grunn av dette i alle år brukt handsfree og nett via kabel hjemme. Det har fungert bra. I 2011 var jeg utsatt for en ulykke og har siden vært sterkt nedsatt. Stråling har etter dette blitt et større problem, men håndterlig fordi jeg til en viss grad har kunnet begrense det hjemme. I begynnelsen av september i fjor satt jeg i sofaen og leste en bok da det plutselig begynte å suse kraftig i ørene. Jeg reiste meg opp og så smartmontør-bilen kjøre ut av gården. Jeg ringte og snakket med dem og det er helt klart at jeg fikk denne voldsomme øresusen – som jeg fremdeles har – da naboens smartmåler ble aktivert. Husene står tett, min sofa er 4-5 meter fra naboens sikringsskap. Jeg har ikke selv smartmåler, men påvirkes kraftig av naboens. I fjor høst og vinter fikk jeg kløe og utslett. Jeg ble oversensitiv for vaskemidler, kosmetikk, parfyme jeg tidligere brukte. Dette er bedre nå fordi jeg har

byttet ut alt, men jeg er fremdeles svært sensitiv og må unngå alt fra kunststoffer til vanlige håndsåper. Jeg fikk søvnproblemer, våkner lettere og er generelt mer utmattet. Første gang jeg snakket med Agder Energi om dette, var de helt avvisende. Noen måneder senere sa de at de hadde fått flere meldinger som lignet på det jeg fortalte. De beklaget og lovet å bringe dette videre, men de hadde ingen løsning på mine problemer. En legeerklæring gir kun fritak for egen måler, ikke naboens. Dette er et problem – på mange måter. Jeg må rett og slett flytte. Det føles ikke særlig bra. I tillegg gjør denne totale fornektelsen fra offisielt hold, av at mine plager kan knyttes til stråling, at jeg blir sett på – av folk som ikke kjenner meg – som en som innbiller seg greier om ting hun ikke har greie på,- om jeg skulle være så dum å si noe, noe jeg vanligvis ikke gjør fordi reaksjonen er forutsigbar. Ikke greit.

Hildegunn Aadland

Jeg ønsker ikke smartmålere eller 5G i Norge, av helsehensyn.

I. Elisabeth Fougner

Departementet tilstreber en god og forebyggende folkehelsepolitikk som legger til rette for at hver enkelt skal kunne ta gode valg for in egen helse.

Det er spesielt ett forhold jeg mener er viktig å ivare for å få til «en god og forebyggende folkehelsepolitikk». Det at innføring av ny teknologi må skje etter 'føre-var'-prinsippet', og utfra bred kunnskap hentet fra flest mulig fagområder. Om og når det fattes vedtak om innføring av ny teknologi må den enkelte få størst mulig grad av valgfrihet, både til å velge og til å velge bort, der dette er mulig. Dette er spesielt viktig i forhold til 'smart-teknologi' og '5G-teknologi', ettersom det er stor usikkerhet knyttet til hvilken effekt slik teknologi vil ha for den enkeltes helse og livsutfoldelse, på kort og lang sikt. **Dette går jeg nærmere inn på i vedlagt notat.**

Mvh I Elisabeth Fougner

VEDLEGG: En god og forebyggende helse-politikk må stille krav til tekniske løsninger og teknisk utstyr

En helsefremmende politikk må virke forebyggende, og hindre at det åpnes for forhold som kan påvirke helse og samfunn på negativ måte. Ny teknologi bør ikke innføres før vi har full oversikt over alle mulige konsekvenser, og kan utarbeidet tilstrekkelig strenge krav til tekniske løsninger og utstyr.

I hele Europa, og også i USA, blir det meldt om helse-plager etter innføring av 'smarte strøm-målere'. Europeiske leger advarer sterkt imot 5G (se vedlegg), en teknologi som biologer mener kan svekke orienteringsevnen til fugler, bier og krypdyr. Foreløpig er kunnskap om effekten av slik teknologi svært mangelfull. Også fordi signaler fra 'smart-teknologi' og 5G vil komme i tillegg til signaler fra mobil-telefoni, fra alarmsystemer, fra tv-leverandører, dab, fm-sendere, nødnett mm. Frankrike har forbudt bruk av mobil og trådløse nettverk i sine skoler.

Det er ingen forskning som viser *samlet* effekt av ulike typer stråling over lengre tid, på kort eller lang sikt. Manglende krav til utstyr og tekniske løsninger gjør at en eventuell negativ helseeffekt vil bli større i Norge enn i andre land. Dette fordi Europarådet anbefaler en grenseverdi for tillat stråling på maksimalt 100 µW/m². Norsk grenseverdi er 10 000 000 µW/m², og er ikke endret siden 1998.

Land i EU anbefaler et 'føre var'-prinsipp, og lar sine strøm-kunder velge fritt om de ønsker å få installert en 'smart-måler', eller ikke. I Norge blir smarte strøm-målere innført med tvang, i private hjem. Den måleren som Hafslund har valgt sender trådløse puls-signaler nitti ganger i minuttet, til nettselskap og til

Don't allow any more public money to be thrown away on a system the public is resisting and will resist even more in the future; don't allow a system to be put into place that has a risk of collateral damage to public health, erodes personal rights and paves the way to a totalitarian state.

We rely on you to remedy this situation and pull us back to sanity. Put a stop to the deployment of wireless smart meters. (sitat slutt).

Som det sto i invitasjonen til innspill:
Folkehelsen skapes i hele samfunnet.

La derfor ikke slik invasiv teknologi som ams innføres med tvang på landets befolkning uten at helsefarene påpekes og regler nedfelles. La heller ikke folk forbli uvitende om de forskjellige aspektene av helserisiko som denne nye teknologien utsetter oss for. En ny folkehelsemelding uten at dette punktet er med, er allerede i utgangspunktet akterutseilt og nesten meningsløs siden dette er den største helsetrussel for fysisk og psykisk velbefinnende for hele Norges befolkning i dag, sett under ett. Er ønsket å ha en frisk befolkning som har sin demokratiske rett med personlige valgfrihet intakt, så må de ikke pådyttes slike ting som ams under skinn av at det er lovpålagt av stortinget. Dette gjelder utbyggingen av 5G også. For svakt kunnskapsgrunnlag kan ikke forbli en unnskyldning for at prinsippet om å være «føre var» som beskrevet i Norges Grunnlov paragraf 112 skal oversees i denne sammenheng og havne i glemmeboken. De fleste av oss håper fremdeles på at Stortinget skal gjøre jobben sin for oss her. Storting og offentlige myndigheter er representanter for befolkningen – ikke motsatt, slik det av og til kan se ut. Det er svært viktig å huske på også når også en folkehelsemelding skal skrives.

Med vennlig hilsen
Sol Olsvik
sosialpedagog

Solfryd Larsen

Som skattebetaler, levende menneske og borger av kongeriket Norge er jeg svært misfornøyd med måten helsenorge, inkludert Helse- og omsorgsdepartementet, tar tak i helseproblemene til borgerne av Norge. Det er for mye fokus på å finne nye medisiner for å lindre symptomer og for lite fokus på den egentlige årsaken. Helsenorge må forstå hvilken stor innflytelse penger har. Dere må forstå pengenes natur. Det gis penger til forskning på ny medisin fordi en medisin gir inntekter. Å få økonomisk støtte til å finne den underliggende årsaken er svært vanskelig å få da den ikke gir inntekter tilbake, ergo en svært dårlig businesscase. Dette er en svært viktig kunnskap og en natur som dere er helt nødt til å forstå om dere virkelig ønsker å gjøre noe for helsen til levende mennesker som bor i Norge.

Kvikksølv

Leger må informeres om sykdommene og symptomene kvikksølv gir. Tannleger må informeres om at boring og pussing av kvikksølvplomber fører til skade på pasienten som får en stor dose kvikksølv gass som akkumuleres i kroppen. I tillegg gir det skader på fosteret dersom pasienten er gravid. Forskning som bekrefter disse farene må leses nøye igjennom og brukes aktivt ut til fastleger og tannleger.

Bivirkningsgruppen bør oppløses da de formidler en tro om at mennesket tåler kvikksølv. Om man leser

hele forskningsrapporten fra Bivirkningsgruppen ser man raskt at forskningen som ble foretatt ikke er bra nok. Med tanke på de økonomiske begrensningene, størrelsen, og metodene blir konklusjonen svært misvisende. Det finnes mye forskning som viser at amalgam lekker kvikksølv og at små mengder kvikksølv er skadelige for mennesket.

<https://forskning.no/forurensning/2010/12/grenseverdi-kvikksolv-er-hoy>

Kvikksølv er et stort problem for folkehelsen. Ingen tåler kvikksølv allikevel er dette et tema som svært få snakker om. Leger tar aldri kvikksølvprøver. Grenseverdien for kvikksølv er for høy og kan kun brukes som en referanse ved kvikksølvulykker. Kvikksølv akkumuleres i kroppen. Dette fører til at små doser over tiår fører til store skjulte kvikksølvlagre i kroppen og fører etter hvert til samme type sykdommer og symptomer som eksponering ved en kvikksølvulykke. Det må advares mye tydeligere om farene ved amalgam, fisk, tran, lyspærer, WIFI mm. Hvorfor opplyses det ikke om hvor mye kvikksølv som finnes i tran f.eks.? Hvorfor gir ikke helsenorge råd om å sanere amalgam (på en trygg måte) for å forebygge folkesykdommer? Forskning viser også at kvikksølv damp/gass fra amalgam dobles ved eksponering av WIFI. Hvorfor informeres det ikke om dette?

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4944481/>

WIFI (microbølgestråling/radiobølger)

WIFI er klassifisert som kreftfremkallende allikevel er det ingen i helsenorge som advarer mot WIFI. Fra helsenorge gjøres det ingen motstand mot smartmålere som stråler hele tiden i vårt eget hjem, og som ikke kan flyttes på eller slås av. Smartmålerne unnskyldes med at de er under grenseverdiene. Men grenseverdien er satt alt for høyt, da de kun er basert på skader via oppvarming av vev. Grenseverdien er satt av ICNIRP, men det gis ingen fokus på om denne organisasjonen er nøytral og uavhengig. NRK's dokumentar nedenfor er svært viktig i denne saken.

<https://www.nrk.no/dokumentar/krigen-om-grenseverdiene-1.6230873>

Reklame om sunn mat

Det må slås hardt mot reklame om sunn mat. Jeg gremmes hver gang jeg ser Tines reklamer om at melk er sunt. På samme måte som innholdet i morsmelken endres ut i fra hva mor spiser så endres innholdet til melken fra kua seg ut i fra hva kua får i seg av kjemikalier og medisiner. Dersom gresset er sprøytet og kua får vaksiner og medisiner får vi i oss det samme. Melk er ikke sunt lenger. Det er heller ikke sunt å spise grovt brød til frokost, lunsj og kvelds hele livet. Brød fører til at det ikke blir plass til å spise frukt og grønt, som burde være hovedingrediensene i kostholdet.

Alle gamle myter om hva som er sunt bør slås hardt ned på. Tine og andre slike store selskap som ikke er nøytrale bør nektes å ha reklameinnhold om at noe er sunt. Dessverre er det svært få som forstår at de kun er opptatt av profitt og ikke helsen til folket.

Tydelig merking av kjemikalier som kan kjøpes over disk

På samme måte som sigaretter er merket som dødelig og kreftfremkallende må kjemikalier som selges over disk merkes mye klarere. Det finnes mange sykdomsfremkallende midler, men merkingen er svært

dårlig. Det bør settes av et mye større felt til advarsler på samme måte som på sigarettpakken. Jeg tenker på alt fra renholdspray til maling og isolasjonsskum.

Det er særdeles viktig at den vanlige forbrukeren advares. Yrkespersoner får i det minste erstatning dersom de blir syke etter eksponering av kjemikalier gjennom jobben, det får ikke en vanlig forbruker.

Som skattebetaler og levende menneske krever jeg at det blir gjort noe med ovennevnte punkter. Jeg krever at Helse- og omsorgsdepartementet dreier fokuset til å bli mer opptatt av å forebygge folkehelsen og ikke økonomi og gode businesscase. Menneskene i dette landet bruker sin kraft og energi på å jobbe. Vi gir en del av inntekten vår til dere, for at dere skal være oppdaterte, oppvakte og fornuftige slik at dere er i stand til å holde oss friske. **Det er særdeles viktig at dere har resurspersoner som kjenner til hvordan man skal lese og analysere en forskningsrapport og som forstår forskningens natur. Det holder ikke å lese en konklusjon.** Vær bevisst på hvilken rolle dere har i samfunnet. Dere har et stort ansvar.

Mvh SolFryd

Solveig Lading

Ble plutselig syk i nærheten av trådløs teknologi. Konsekvensen er at jeg i 2011 ble arbeidsufør, måtte flytte (to ganger) fra høy stråling, skjerme bopel, bli isolert, oppleve hvordan det er å ikke få helsehjelp (har prøvd, men leger har ingen kunnskap om det selv om de tror på deg, noen vil hjelpe, men de er redde for å prøve da det har konsekvenser), det eneste er å være uten eller i ikke i så sterk stråling, da er jeg helt frisk! Der de trådløse strømmålerne blir installert, kan jeg ikke være! Er derfor i en forferdelig situasjon, bor i gammel bygård hvor naboer ser hvordan jeg lider, de har derfor sagt nei, men det er jo ikke tillatt!!!!!! Hva gjør jeg? Har til dags dato brukt alle mine penger etter 40 år i arbeid, nesten ikke fravær, lærer, pedagogisk veileder, lærebokforfatter mm..., sitter i dag med et millionlån for å overleve! Slitsomt å være på flukt og ikke få forståelse. Symptomer er svimmelhet, fravær av søvn, uro i kroppen, mm., men det verste er at jeg «brenner opp», kan derfor ikke være i strålingen.....

Steinar Eilertsen

AMS / Smarmeter

Den daglige eksponeringen for mikrobølget stråling har de siste 50 årene vokst kraftig. Det store flertall av forsknings studier påviser helserisiko ved dagens nivåer, samtidig som økning av mikrobølget stråling er blitt en vesentlig del av strategien for et «smartere» samfunn. Vi ser også at helsesektorens førstelinje konfronteres i økende grad med plager som kan knyttes til slik eksponering. Verken strålevernet eller medisinerutdanningen er på høyde med situasjonen – faglig såvel som ressursmessig. Når NVE og el verk tvinger AMS målerne innstallert i våre boliger uten at vi har noe valg. Statens Strålevern sier at AMS målerne stråler lite og er innenfor dagens krav, men når privat personer måler får de helt andre verdier som er alt for høye. Det blir stadig flere som reagerer og blir syke av AMS målerne i private hjem. Er også bekymret for 5G som kommer.

Mvh

Steinar Eilertsen

Steinar Lode

Utrede mulighetene for at vi mennesker består av mer enn bare kjemikalier. Vi har en selhelbredende evne. Kunnskaper om dette blir undertrykt i dagens samfunn. Vær åpen for å undersøke dette. Det kan også gjøres vitenskapelig.

Bruk føre-var-prinsippet også når det gjelder innføring av mer elektromagnetisk stråling. Mange føler seg utsatt for overgrep når disse strålingskildene presses på oss av aktører og egne styresmakter. Veldig mange rapporter peker på det skadelige ved disse strålene selv om de ikke er ioniserende.

Risikovurdere endringer. Være litt tøffe og stille spørsmål når næringsinteresser vil gjøre endringer som vil medføre en helserisiko.

Jobbe forebyggende med å fremme fysisk og psykisk helse. Være åpne når det gjelder å ta i bruk metoder som er helsefremmende.

Stig Nordbø Børsheim

Man har en familie, barn et hjem, der man har hatt det trygt. Et boområde der man har bodd i mange år og trives. Så får man brått innstallert 20" smart» målere under barnas soverom. Hafslund utfører dette, fordi jeg er deres Kunde. Man har aldri vært syk, lite borte fra jobben, men så føler man frykt for barnas helse. Ingen langvarig forskning på den type målere, det antall målere, finnes.. man kjenner smerte og usikkerhet. Hafslund svarer ikke på henvendelse. Arrogant i sin iver etter å tjene penger, ved å måtte utføre minst mulig arbeid?

Er det virkelig slik at en families trygghet betyr så lite?

Stine Beathe Yap

Hei!

For oss som ikke har mulighet til å benytte mobil tlf pga EMF /mikrobølge stråling, så er det et sterkt ønske å kunne fortsette å ha kablet fasttelefon / hustelefon i årene fremover også.

Det samme gjelder også muligheten til å si nei takk til AMS. Hjemmet er jo det stedet der man skal sove og bli regenerert.

Ønsker også tiltak mot biedøden.

Og ønsker mer informasjon om helseskader fra bruk av omega 6 margariner og trippelrafinerte oljer og helsegevinst ved mer grønnsaker og trening.

Susanne Maria Dörfler

Wifi i barnehager og AMS i huset og hos nabo

Hei,

ifjor måtte jeg med tungt hjerte sende datteren min og mine to barnebarn til 'asyl' i Tyskland, fordi lille 4-årige Johanna ble oversensitiv mot stråling og kunne ikke lenger gå til barnehage osv her.

Vi først skjønnte ikke hva det var, men fant ut etter hvert at det var wifi. Vanligvis er den slått av hjemme, fordi jeg får hodepine og muskelsmerter av den etter hvert, men jeg tålte i hvert fall en til to timer.

Mannen min kjørte lastebil denne gangen og når han kom noen ganger hjem om natten og slå på ruterer tok det ikke mer enn to minutter at Johanna lå skrikende og panisk i senga og ropte at hodet hennes eksploderte.

Vi gikk med henne til flere leger fordi vi var redd at hun har hernetumor eller lignende, men til slutt kom det ut at hun er oversensitiv til stråling. I Tyskland KAN de undersøke dette, i motsetning til Norge, som ikke kan det ennå. De målte hjernestrømmene, mens hun var utsatt forskjellig stråling og kunne stille diagnosen der.

Vi ble også fortalt at det er ingen problem med wifi generelt, men at slike overreaksjoner oftest opptrer etter eksponering av sterkere aggressivere pulser, som de fra AMS.

Imidlertid har jeg også vært sykemeldt i flere år, først trodde man det er MS, nå fibromyalgi, men endelig forklaring er vanskelig å få.

Jeg prøvde meg med å gi kurs i hjemmelaging av naturkosmetikk, men ble syk i 3 dager etter hver kurs. Idag vet jeg at det var ikke anstrengelsen, men at kurslokalet hadde AMS-måler som jeg reagerte på.

Nå om våren ble disse målere installert også her, langt utenfor bygda hos naboene, og siden er jeg helsemessig ferdig.

Aktivitetsplanen med NAV er at jeg skulle bli næringsbirøkter, men nå var jeg like syk om sommeren som om vinteren (når jeg vanligvis var inne og utsatt mobil og wifi). Også biene mine reagerer sterk på strålingen av naboenes AMS-måler. Flere ganger ble jeg ringt opp av naboen at det er tusenvis av bier på gresset hos henne som bare kravler der. Årsaken er kjent og logisk, bier navigerer med hjelp av jordens egen magnetisme, som blir slått ut av den sterkere strålingen av AMS på hytten hennes. Altså finner de rett og slett ikke hjem lenger...

Så der gikk også denne muligheten for meg til å komme på jobb igjen, mest sannsynligvis.

Det er på tide at Norsk helsevesen oppdaterer sin kunnskap innen disse tingene og at de også gir oss tilbud om å måle hjernestrømmer osv som de gjør i Tyskland. Selvfølgelig er jeg klar over at den norske staten vil spare penger og støtter det at norske skattebetalere betaler behandlinger it utlandet selv eller lar seg snyltebehandle på andre lands kostnad... men da burde staten i hvert fall prøve å forhindre at flere og flere blir gjort syk med vilje.

At stråling er minst like farlig som diesel-eksos kan man lese i WHO sin erklæring, og at den har innvirkning til og med på spireevne av planter, ble funnet ut for lenge siden av danske skolejenter.

<https://www.tv-helse.no/article/helse/danske-skolejenter-fikk-rett-mobilstraling-hemmer-frospiring/>

At det er strålingen som gjorde meg syk er jeg idag også overbevist om. Så har jeg vært på besøk hos mine barnebarn i Alpe og var frisk som en fisk fra første dagen. Dagen før jeg dro, lurte jeg om det er smart å dra i det hele tatt, fordi jeg følte meg så elendig. Jeg hadde ingen smerter eller noe som helst, mens jeg var der. Men etter første natt hjemme blant AMS-målere til naboene er jeg syk igjen. Og de er ikke engang i samme hus men 50m unna!

Selv fikk jeg flere trusselbrev fra Hafslund, fordi jeg nekter å ha det i huset og begå selvmord på denne måten. Det hadde vært umulig for meg å oppholde meg her lenger, og jeg vil ikke tillate at det installeres en AMS uten vold til det aller siste konsekvensen. For meg er det nødverge, hvis jeg vil leve videre med smerter, men ikke totalt handikappet i det hele tatt. Og jeg har helle ikke lyst til å sove og flytte i garasjen som er uisolert.

Jeg ber dere derfor å titte inn i denne saken litt nøyere enn før og ikke bare påberope dere til statens strålevern, som opererer med verdier og et kunnskapsnivå fra 1950-tallet.

Å si at stråling ikke er helseskadelig er like vitenskapelig som det var, når vi ble fortalt at røyking virker mot asthma. Hvis noe ikke er bevist, betyr det ikke at man kan utelukke det. Ingen seriøs forsker gjør det. Folk døde på smittsomme sykdommer langt før det var bevist at det gis mikroorganismer. Man visste ikke om de, men det hjalp ikke pest-ofre i middelalderen for eksempel. Og hvis man ikke vet i Norge om hva stråling bevirker på cellenivå, hjelper det like lite oss, som blir syke av den likevel.

Det gjelder altså å være føre-var og minske faren for slike skader allerede for våre barn... noe som land som Frankrike osv har skjønt for lenge siden, når de har forbudt wifi i barnehager

Med vennlig hilsen

Susanne Maria Dörfler

Svein Helmersen

Dere – myndighetene – prøver alt dere kan å få meg til å akseptere en smartmåler i huset mitt. Det vil jeg ikke ha fordi jeg tror det er sansynlig at det kan påvirke helsen min i negativ retning (å ha et ekstra nettverk i huset) og det er også helt unødvendig for meg. Dere bør gjøre dette til en frivillig sak og la de som allerede har måleren få disabled senderdelen slik at de ikke får denne helt unødvendige mikrobølge stråle eksponeringen.

Svein Kjetil Storetvedt

Staten utfører ikke sin konstitusjonelle plikt ved å godta økt utbygging og bruk av trådløs teknologi med bakgrunn i det faktum at det ikke hersker konsensus i henhold til skadeomfang / Skadevirkning. Staten skal være føre var, ikke etter snar.

Det kan virke som at staten lar seg presse av ikke-nasjonale organer og globale eliteorganisasjoner. Staten Strålevern er OBSOLETE og deres grunnlag for å bedømme skadevirkning er på nivå med hva man sa om tobakksrøyking på 50 tallet.

Jeg er heller ikke interessert i hva alle som mener at de ikke kan finne noen skadevirkning. Jeg lytter alltid til dem som mener at de har funnet noe (historien om svarte svaner). Hva er hensikten med å lytte til dem som mener de ikke har funnet noe, når så mange andre mener de kan påvise alvorlige skader på helse.

Kombinasjonen av 5G, AMS målere, WIFI med mer, er grunn til å se nærmere på. Alle Alarmklokker burde kime høylydt! Der er også alvorlige negative personvern hensyn knyttet til AMS målere som helt klart strider mot hver enkelt rett til å søke tilflukt i sin egen bolig uten å bli monitorert og misbrukt kommersielt. Hvor mange Jøder ville ha overlevd i Nazi Tyskland dersom denne teknologien hadde vært tilgjengelig?

Jeg kan ikke se at statens beslutningsgrunnlag og tilnærming i denne saken er til beste for befolkningen (føre var prinsippet). Jeg håper at Staten tar til vett og ser nærmere inn i problematikken.

MVH Svein Storetvedt

Svein Olav Espeland

Stråling frå Smartmeter, 4G, snart 5G, Wifi, og andre strålingskilder bør kartleggjast, og vurderast kritisk med tanke på den totale eksponeringa menneske og dyr vert utsatt for. Eg frykter sjukdommer som følge av den totale strålingsmengda vil eksplodere i nær framtid ved stadig auka eksponering. Å fokusere sterkt på dette vil vise at Norge er fremst i klassen på å ta framtida på alvor.

MVH Svein Olav Espeland

Sølvi Westlie Løvendahl

Livene vi snart ikke LEVER pga USUNN elektromagnetisk stråling.

Det innledes med «God og forebyggende helsepolitikk skal legge til rette for at den at DEN ENKELTE KAN TA GODE VALG FOR SIN EGEN HELSE».

Det er så mange mennesker som nå sier at de opplever sykdommer og plager bl a pga tvangsinnstallering av AMS/smartmålere. Her i Norge, som er et av de land som tillater høyeste stråleverdier, er det ikke kommet noen gode valg for disse personene. Det finnes utrolig mye forskning som viser skadelige resultater fra svak elektromagnetisk stråling, allikevel tar den norske staten ingen føre-var-hensyn som mange andre land har gjort. Her skal vi i tillegg påtvinges 5G!

Seriøs forskning viser skadevirkninger både på mennesker, dyr, fugler, insekter og vår flora, så vi får ikke en gang lov til å ta gode egne valg i vårt eget hjem.

Forskning viser også at de elektromagnetiske feltene går langt lenger enn ens eget hjem, så det er mange som plages fra naboer osv.

Hovedproblemene ligger tydeligvis i WiFi/trådløst, så mye av problemene kunne vært løst i kabler. Det koster sikkert mer med en gang, men på sikt begrenser det mye som vil komme til å bli belastet helsevesenet i vesentlig grad.

Forskning viser at jo yngre man er, jo sterkere utsettes man for elektromagnetisk stråling. «Alle» hjem har nå gjerne trådløse babycall, radio, TV, PC/Mac, telefoner, mobiler ++ . Hva skjer med hjernen/kroppen til de yngste? Det er utrolig at den norske stat kan ta sånne sjanser som de gjør nå! Det må forskes lenge på de svake EMF før de påtvinges befolkningen.

Er de trådløse «smarte» byene og «smarte» hjem så smarte?????

WiFi og mobiler forbyes nå i barnehager og skoler i andre land, hvorfor pøser vi på i Norge?

De menneskene som allerede har fått oppleve store problemer med f eks WiFi har jo ikke mulighet til f eks å studere. Hvilke valg har de?

De blir ganske enkelt FRATATT god helse og gode levevilkår. Og det med tvang!

Terje Sørskog

Elektromagnetisk stråling.

Jeg ønsker ikke Wi-Fi stråling på offentlige plasser, barne/ ungdomskole spesielt.

5g mobilnett ønsker jeg ikke heller, dette er så sterk stråling, som vi ikke anner konsekvensene av. Vær føre var, la ikke denne altfor raske tekniske utviklingen i samfunnet, ta livet av oss!

Thomas Jacob Middelthon

Trådløs kommunikasjon

Undertegnede er styreleder for organisasjonen Folkets strålevern men sender dette innspill som privatperson.

Jeg velger å gjøre dette innspillet kort; Tema mikrobølgestråling fra trådløs kommunikasjon og helseeffekter fra slik stråling er dessverre grovt undervurdert og underkommunisert i samfunnet i dag. Verken helsedepartementet, Statens strålevern eller andre offentlige etater besitter tilstrekkelig relevant kompetanse. Befolkningen utsettes for mikrobølgestråling som for lengst er vitenskapelig dokumentert å medføre en rekke biologiske effekter og alvorlige skader. Det haster å ta tak i denne saken som jeg anser for å være et av vår tids største problemer innenfor helse og miljø.

Her er noen stikkord/problemområder;

WiFi i skolen, på arbeidsplasser, hjemme og ellers i det offentlige rom Smartmålere/AMS Trådløst i Smarte byer og smarte hjem 5G – det nye mobilnett med flere basestasjoner og mer skadelige signaler Mobiler og barn, barn er mer utsatt for skade Langtidsvirkninger og akutte virkninger av eksponering for elektromagnetiske felt, begge deler finnes rundt oss i massevis men ignoreres pga manglende kunnskap.

Vedlagte dokument gir et overblikk over omfang og dokumentasjon.

https://nettsteder.regjeringen.no/folkehelsemelding/files/2018/09/Kildesamling-FS_25052018_v02.pdf (<https://www.dropbox.com/s/uj27lzl3vdifwx6/Kildesamling-2018-05-25.pdf?dl=0>)

Jeg vil oppfordre på det sterkeste å ta problemstillingen alvorlig.

Mvh

Thomas J. Middelthon

Thomas Jenssen

Stråling - en usynlig helserisiko som blir godt synlig på sikt?

Stikkord:

- WiFi i skolen
- Smartmålere/AMS
- Trådløst i Smarte byer og smarte hjem
- 5G
- Mobiler og barn
- Langtidsvirkninger og akutte virkninger av eksponering for elektromagnetiske felt

Mikrobølget stråling: Daglig eksponering har økt kraftig de siste tiårene.

Statens Strålevern bruker ikke oppdaterte strålingsverdier/metoder for å måle dette ift f.eks måling av stråling fra AMS-målerne som myndigheter/NVE påtvinger folk, med trusler om dyre ekstraavgifter hvis en motsetter seg dette.

Se dere rundt om i andre land og se hvordan de håndterer AMS der.

Thor Gunnar Hansen

Bedre føre var

Like etter 2. verdenskrig hadde Norge verdensrekord i levealder men i dag har vi verdensrekord i sykefravær og trygd. I følge Global Burden of Disease ligger nordmenn på sykdomstoppen i Europa (Berit Nordstrand: Tarmens Medisin, side 17).

Den daglige eksponeringen for mikrobølget stråling har de siste 50 årene vokst kraftig i Norge. Det store flertall av forskningsstudier påviser helserisiko ved dagens nivåer.

Noen mennesker er mer følsomme enn andre for strålingen men forskningen viser at de skadelige virkningene er like store for alle.

Regjeringen må anvende «Føre var-prinsippet» i håndteringen av manglende kunnskap og vitenskapelig usikkerhet. Det innebærer at man skal unngå vesentlig skade på naturen og miljøet når man fatter beslutninger. Man skal la tvilen komme miljøet og naturen til gode.» [https://snl.no/føre var-prinsippet](https://snl.no/føre_var-prinsippet).

Dessuten må regjeringen satse mer på praktisk kunnskap om forebyggende helse (stressmestring, kosthold og livsstil) i skolen for å bedre folkehelsen.

Tom Amsen

Vår bekymring for denne type påtvungne stråling som vi ikke vet noe om langtidsvirkninger av

Tommy Johnsen

Etterlyser en langt grundigere gjennomgang av:

- wifi i skolen
- ams målere
- automatiske vannmålere
- 5 GHvor er dokumentasjonen som viser at langtidseksponering for stråling fra ovennevnte ikke er potensielt skadelig?

Tor Johnsen

Smartteknologiens usikre fundament

Når du eventuelt får installert et radiolinksystem i sikringsskapet ditt vil mye nyere forskning tale for at det medfører en reduksjon i din evne til å holde deg frisk på kort og lang sikt. Men med basis i eldre fremforskede hypoteser vil man – på den annen side – lett kunne hevde at verken elektrosmog eller radiosmog kan påvirke din, dyr eller planters helse negativt.

Se særlig med kritisk blikk på emnet radiosmog vs HMS.

Hvilke «forskerleirer» har din tillit?

Lær av smartmålerofrene og andre eloverfølsomme. De eksisterer.

Anbefaler overgang til russiske grenseverdier i Norge.

Tor Rossevik

Elektromagnetisk stråling AMS

At noen mennesker blir syke av elektromagnetisk stråling er godt dokumentert. Vi vet også at alle vesener og celler styres av elektriske impulser og signaler. At disse signalene blir forstyrret / påvirket av all den elektromagnetiske strålingen som vi til daglig blir utsatt for, burde være lett å forstå. Da bærbare PC kom på markedet, for mange år siden, ble vi advart mot å ha disse i fanget, det kunne gjøre oss sterile. Å bruke bærbar PC er en frivillig sak, likeså mobil telefon.

Nå som AMS målere blir installert i våre boliger, så er dette ikke frivillig lenger. Jeg har heldigvis klart å få en legeerklæring, pga. frykt for fremtidige helseskader.

At våre helsemyndigheter ikke inntar en » Føre Var » holdning i denne saken skremmer meg.

Torhild Hansen

Helse og omsorgsdep.

Lurer på hvorfor et ledende organ som helse og omsordep ikke setter i gang tiltak rundt skakdevirkninger med å utsette befolkningen for unødvendig stråling ?? og i tillegg når mannen i gata selv sier å ikke ønsker dette, så gjøres ikke noe for å hindre maktgiganter å påføre den vanlige borger dette.

Tenker i dette tilfellet på de nye strømmålerne, og nettselskapene som ønsker tjene mer penger på å påføre folk helseskader. Nettselskapene produserer også enorm mye unødvendig søppel i et samfunn hvor man oppfordres til å tenke miljø, som jo igjen rammer folks helse. Vil gjerne dere tar et oppgjør med nettselskapene og gir de samme restriksjoner som andre forsøpplene organer. Stømmåleren min fx fungerer utmerket og behøver ikke erstattes av en som gir meg større helseskader. På forhånd takk for tilbakemelding og info om håndtering av dette store helseproblemet

Torild Hvaal Møller

Hvordan kan vi i Norge godta å ha høyere stråleverdier fra Mobilmaster, telefoner, Wifi, i samfunnet generelt og i skolen, når vi ikke vet hvilken risiko dette kan medføre bla. i kreftforekomst hos befolkningen??

Jeg ønsker at det blir satt fokus på dette området i Folkehelsemeldingen.

Torleif Dønnestad

To områder som behøver strengere regulering og kontroll

Fra et folkehelsemessig perspektiv mener jeg det er spesielt to områder det haster med å ta fatt i:

1) Altfor mange tar medikamenter som de ikke trenger, og som skader dem. Dette er et stort helseproblem som rammer folk i alle aldre og situasjoner, men særlig eldre, langtidsuføre og de som sliter psykisk. Det må stilles strengere krav til godkjenning og bruk av legemidler, og alle – især eldre og psykisk syke – må få jevnlig (årlig?) og uavhengig gjennomgang av sine medikamenter mhp. forsvarlighet og nødvendighet. En behandling bør, i tråd med *nil nocere*, kun velges dersom mottakeren opplever at den gunstige effekten udiskutabelt oppveier ulempen med bivirkningene. Se dokumentaren *Lykkepillen*, om en ung jente som mistet ti år av livet sitt etter å ha blitt ledet inn i en medikamentspiral som kur for en helt naturlig følelsesmessig respons: <https://ingerlenestordrang.wixsite.com/lykkepillen>

2) Den trådløse teknologiens utbredelse er, sett i lys av dagens utdaterte grenseverdier som kun beskytter mot oppvarming, i praksis uregulert. Denne mangelen på regulering kan være et gigantisk epidemiologisk feiltrinn, og en medvirkende eller direkte forklaring på mange av dagens medisinske gåter. Det er et stort problem at forvaltningsorganet Statens strålevern støtter seg på skjevt sammensatte og forutinntatte ekspertutvalg i sin vurdering av kunnskapsstatus. Det er godt belegg for å hevde at skadevirkninger oppstår langt under dagens grenseverdier (se vedlegg). Det er også viktig å trekke fram dyre-, fugle- og insektsriket som premiss for god folkehelse. Forskningen som påviser skadelige effekter her bør derfor inkluderes i de folkehelsemessige vurderingene. Vi er alle bioelektriske vesener.

Tove Anita Olsen

Mitt innlegg gjelder stråleverdier fra AMS målere som i år er installert i alles hjem og er mye høyere enn angitt fra NVE og Statens strålevern. Dessuten stråler den Hele døgnet og kan ikke slås av.

Dette blir påtvinget ALLE som ikke søker om fritak og kan levere en legeattest for at de reagerer på dem(som helsedirektoratet forbyr legene å skrive.) Viser til utredningen Smartmålere, jussen og helsa av Einar Flydal som er sendt til politikere, leger og departementer. Det er en katastrofe for norsk folkehelse og MÅ forbys!!! Påvirker helsa negativt og føre var prinsippet om helseskader er ikke hensyntatt!

Det er så mye forskning vedr. dette som viser at denne strålingen kan lede til mange helseplager som sterk hodepine, øresus, kvalme og mange andre plager. . Det bør være departementets oppgave og sette seg inn i saken og gjøre noe med det.

Ber om at føre var prinsippet må taes hensyn til vedr. Installering av AMS målere, dyr og mennesket blir syke og Statens Strålevern og NVE tar ikke hensyn til forskningsrpporter som finnes på stråling fra smartmålere. Det er en skandale som vil komme frem på samme måte som tobakskager, asbest og kjemikalier.

Tove Bye Glomsås

Jeg er bekymret for den oppvoksende generasjon som må leve med så mye stråling. Spesielt alt det som er trådløst og der det ikke finnes muligheter for å velge.

Straks jeg fikk min første smarttelefon merket jeg at jeg ikke kunne ha den på øret, så øreplugger ble skaffet. Det fungerte ganske greit til jeg en dag begynte å legge merke til noen deffuse greier i hodet,

det spredte seg til brystet etterhvert. Det ble veldig plagsomt og nattesøvnen uteble. Så tenkte jeg at kan dette ha med mobilstråling å gjøre. For å gjøre en lang historie kort. Alt går på kabel hjemme hos oss. Telefonen ligger så langt unna som mulig. Har den av når jeg har den med meg stort sett. Tilstanden bedret seg nå jeg fikk mer energi, problemene oppsto en periode jeg var sliten. Det var en lang stund vi ikke kunne se på Tv i det hele tatt. WiFi er stort sett av, kan velge å slå den på ved behov.

Tove Elisabeth Rostad

Holdningsendring og nye standarder i forhold til eksponeringen av EMF-stråling kontra folkehelsa.

Jeg vil benytte anledningen til å uttale meg ved å vise til vedlagte link fra Einar Flydal og hans innspill i denne sammenheng.

Det er nok mange områder som kan forbedres i fht bedre folkehelse, men i likhet med Flydal, og på bakgrunn av den omfattende dokumenterte forskning som finnes på området, anser jeg også stråling fra EMF-kilder som den desidert største trusselen mot folkehelsa i nyere tid.

I særdeleshet er jeg dypt bekymret for den oppvoksende generasjon som ufrivillig har havnet i en tidsepoke der de blir eksponert for stråling så godt som døgnet rundt, de fleste nå allerede fra de ligger i mors liv, dvs i den mest sårbare fasen da organer og livsviktig systemer dannes og utvikles.

Man må jo spørre seg med hvilken rett dagens voksne (med myndighetenes velsignelse) har til å påtvinge våre barn og unge en miljøgift som truer både helse og liv? Barna, som er helt prisgitt de omgivelser de fødes inn i og den standard av beskyttelse /event mangel på sådan, vi voksne legger til rette for.

Jeg finner det svært kritikkverdig, og ikke minst veldig trist, at norske myndigheter med Statens Strålevern som høyeste myndighet, har satt en standard med så skyhøye grenseverdier at disse forholdene tillates og endog bygges ut, istedetfor å begrenses.

Når personer med mindre innflytelse (som u.t.) forsøker å informere/advare andre i omgivelsene om disse tingene, møter man ofte skepsis og mistro.. «Jamen Statens strålevern sier da at det er helt trygt!» og så fortsetter de å skrolle nedover smarttelefonen over den gravide magen..

Det er en merkverdig trygghet med mørke undertoner i det å bo i et land med høy levestandard og økonomi, demokrati og fravær (iallefall enn så lenge) av kriger og store klimakatastrofer, mens barn og voksne pepres av usynlig mikrobølget stråling døgnet rundt, de fleste uten å forstå det.

Det er Wi-fi rundt oss overalt, fra mobiltelefoner, mobilmaster, sendere og smartmålere både hjemme (stadig «smartere» hus), i barnehagen, på skolen i alle trinn (trådløse I-pader er blitt den nye standarden), på kjøpesentrene, i fritida og hvor som helst man måtte befinne seg.

Våre barn, og selvsagt hele befolkningen, fortjener å leve sine liv i trygge og sunne omgivelser. Da er det helt grunnleggende at myndighetene nå, uten å nøle, bestreber seg alt de kan etter å begrense eksponeringen av EMF-stråling i alles omgivelser. Statens Strålevern må endre holdning og vise respekt for alle advarslene og appellene fra uavhengige leger og forskere verden over, for folkets skyld.

Ny teknologi er flott men bør ikke brukes ukritisk. Internet kan kables, mobilbruken begrenses, AMS-målere kan også kables eller helst byttes tilbake til analoge målere. Videre bør det bli obligatorisk med opplysning/utdanning av folket, og især legestanden, i faget om hvordan eksponering fra EMF-stråling påvirker biologisk liv. Slik kan alle ta sine forholdsregler og beskytte seg og sine.

Folkets Strålevern og EMF-consult er noen av mange som kan gi gode råd og veiledning i forhold til dette.

Jeg mener personlig at dette haster veldig. Dagens nivå av stråling er som nevnt allerede en stor belastning på helse vår, herunder endog evnen til reproduksjon.

Man tør knapt tenke på hvordan skal det bli når 5G kommer for fullt! Bekymrede røster påstår at vi er i ferd med å sage av den greina vi sjøl sitter på. Derfor MÅ ansvarlig myndigheter, våkne NÅ og ta i bruk Førre-var-prinsippet, det trengs ikke flere advarsler!

Mvh Tove Rostad

Trine Wiik Jacobsen

Hei, eg vil med dette seie noken korte ord om deler av min bekymring for folkehelse generelt i tida framover. Og da spesielt for egne barn, og mi eiga helse.

Det vi ser no med tvang av såkalte smart målere og wifi tilgjengelig overalt er bekymringsverdig. Vi veit ikkje langtids effekten av dette, bortsett frå at vi ser at fleire unge sliter og tilbakemeldinger frå andre land kan tyde på at her er sammenhenger som gir uante konsekvenser.

- WiFi i skolen
- smartmålere/AMS
- trådløst i Smarte byer og smarte hjem
- 5G
- mobiler og barn
- langtidsvirkninger og akutte virkninger av eksponering for elektromagnetiske felt

Alt dette påfører oss stråling og en avhengighet av at wifi og trådløst nett er overalt og påslått til enhver tid. Her heime slå vi av wifi tilgangen når vi ikkje er heime, det ikkje er i bruk og om natta. Telefonene står på flymodus eller er avslått om natta.

Vi hadde tre marsvin som står i bur på gulvet nær modemmet. To av dei blei sjuke, den eine fikk en svulst og det andre fikk store problemer med å ete. Etter dette har vi bevisst hatt det på så lite som mulig. Dei stod i kjelleren før, og var heilt friske. Det var kun etter at dei blei utsatt for strålinga at dei blei sjuke.

Dette er eg ikkje villig til å utsette mine barn for, heller ikkje meg sjølv.

Når det skal gjennomførast ting som feks smart målere, skal vi som folk være med å bestemme! Vi har et demokrati, men alt for mykje blir tredd nedover oss, og vi har ingen bestemmelsesrett over egen helse på dette området.

Menneskeskapt stråling og helse – referanser

5G

